



Cambodia

# របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ

# ២០០៩



លើកតំកើងយោបល់ ផ្សព្វផ្សាយ និងអនាគតប្រកបដោយនិរន្តរភាព

# បុព្វកថា

ក្នុងនាមជានាយកការិយាល័យយូអិសឌីភីប្រចាំប្រទេសកម្ពុជាដែលបានបញ្ចប់អាណត្តិទៅហើយ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយបង្ហាញជូនរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ ២០០៩ របស់យើង និងសូមស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅចំពោះ លោកស្រី អេលេណា ទីឆេនកូ ដែលបានចូលកាន់តំណែងជានាយកថ្មី។ ខ្ញុំមានកិត្តិយសណាស់ដែលបានបម្រើការនៅ ក្នុងការិយាល័យនេះ ហើយខ្ញុំក៏មានមោទនភាពពន់ពេកដែរក្នុងការផ្ទេរទៅឱ្យលោកស្រី ទីឆេនកូ នូវកម្មវិធីមួយដែលខ្ញុំជឿថាមានការផ្តោតចំពោះគោលដៅនានា និង សម្លឹងទៅអនាគតខាងមុខ។

របាយការណ៍នេះបង្ហាញពីសមិទ្ធផលចំបងៗសម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៩ ប៉ុន្តែក៏ពិនិត្យមើលផងដែរនូវការលំបាកនានាដែលយើងបានប្រឈម ដូចជាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ពិភពលោក ដែលមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងមកលើកម្ពុជាកាលពីឆ្នាំទៅ។

នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិសឌីភី បានរួមវិភាគទានយ៉ាងច្រើន ទៅក្នុងការអភិវឌ្ឍរបស់ប្រទេសនៅក្នុងផ្នែកគន្លឹះចំនួនបួនគឺ ១ - ការគាំទ្រដល់កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ នៅមូលដ្ឋាន ២ - ការសម្រួលឱ្យមានការពិភាក្សាលើគោលនយោបាយអំពីអភិបាលកិច្ចខាងសេដ្ឋកិច្ច និងការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ៣ - ការពង្រឹងយន្តការប្រសិទ្ធភាពជំនួយ និង ៤ - ការគាំទ្រដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅក្នុងការបង្ហាញពីការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួន ចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ កិច្ចការទាំងនេះនឹងមិនអាចកើតឡើងបានឡើយ ប្រសិនបើគ្មានភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្ររបស់យើងជាមួយ SIDA, DFID, EU, AusAID, CIDA និងស្ថាប័នដទៃទៀតជាច្រើន។

នៅក្នុងផ្នែកអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន ទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៨២ លានដុល្លារ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងម្ចាស់ជំនួយនានាផ្តល់ឱ្យតាមរយៈរចនាសម្ព័ន្ធ និង ប្រព័ន្ធរបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលគាំទ្រដោយយូអិសឌីភី ដើម្បីកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កែលម្អសេវាកម្មសុខភាព និង សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ និងបង្កើនការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិ របស់ស្ត្រី និងកុមារ។ បន្ទាប់ពីមានការបោះឆ្នោតជាលើកដំបូងដើម្បីជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត និងស្រុកដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងខែ ឧសភា ក្រុមប្រឹក្សាដែលបានជាប់ឆ្នោត ថ្មីនៅថ្នាក់ស្រុកក៏ដូចជាបុគ្គលិកនៅថ្នាក់ខេត្ត និងស្រុក បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងការអនុវត្តមុខនាទីរបស់ខ្លួន។ វេទិកាថ្នាក់ខេត្ត និងស្រុក ដែលចាត់ចែងឡើង ដោយសម្ព័ន្ធភាពជាតិយុវ/សង្កាត់បានអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ៧ម្រឹងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងសភាជាតិ។

តាមរយៈភាពជាដៃគូជាមួយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ យូអិសឌីភីបានជួយកសាងគោលនយោបាយជាតិស្តីពីភាពប្រកួតប្រជែងខាងសេដ្ឋកិច្ច និងផលប៉ះពាល់ នៃវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច។ ដោយធ្វើការជាមួយក្រសួងកិច្ចការនារី យើងបានជួយបញ្ជ្រាបកិច្ចការយេនឌ័រទៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និងគោលនយោបាយតាមវិស័យ។ ជាលទ្ធផល កិច្ចការខាងយេនឌ័រ ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ពុជា និងកម្មវិធីជាតិសម្រាប់រយៈពេល ១០ ឆ្នាំ ស្តីពីការអភិវឌ្ឍតាម បែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ យុទ្ធសាស្ត្រសមធម៌យេនឌ័រ សម្រាប់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ក៏ត្រូវបានរៀបរៀងឡើងដោយក្រសួងកិច្ចការនារីផងដែរ។

ដើម្បីកែលម្អប្រសិទ្ធភាពជំនួយ និងលើកកម្ពស់ស្ថានភាពនៃភាពជាម្ចាស់របស់ជាតិ យូអិសឌីភីបានគាំទ្រដល់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តអភិក្រមដែលផ្អែកលើកម្មវិធី សម្រាប់ការបញ្ជ្រាបកិច្ចការយេនឌ័រ រៀបរៀងសេចក្តីព្រាងគោលការណ៍ភាពជាដៃគូសម្រាប់ការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ និងពាណិជ្ជកម្ម និងកសាងយុទ្ធសាស្ត្រសកម្មភាពវើ ដែលនឹងជួយដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។ ទន្ទឹមនឹងនេះ កម្រងទិន្នន័យស្តីពីជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ ដែលឃ្លាំមើលជំនួយនានាដល់កម្ពុជា ក៏ត្រូវបានពង្រីកដើម្បីរួមបញ្ចូល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលផងដែរ។

ដោយទទួលស្គាល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថាជាផ្នែកមួយដែលមានកំណើនការយកចិត្តទុកដាក់ យូអិសឌីភីបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីបង្កើត កិច្ចផ្តួចផ្តើមយុទ្ធសាស្ត្រលើគោលនយោបាយ និងប្រសិទ្ធភាពជំនួយនៅក្នុងផ្នែកនេះ។ នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងក្រសួងបរិស្ថាន សម្រេចបាននូវការវិភាគ លក្ខខណ្ឌគោល ដែលមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រជាតិប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១០។ នៅកម្រិតគោលនយោបាយការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ ត្រូវបានធ្វើសមាហរណកម្មជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ពុជា។ គួរកត់សំគាល់ផងដែរថា កម្ពុជាបានរៀបចំវេទិកា ជាតិលើកដំបូងរបស់ខ្លួនស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកាលពីខែ តុលា ដោយមាននាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ធ្វើជាអធិបតីនៅក្នុងពិធីបើក និងមានការចូលរួមពីអ្នក កសាងគោលនយោបាយ មន្ត្រីនានា អ្នកជំនាញការបរទេស ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សមាជិកសង្គមស៊ីវិល និងនិស្សិត សរុបចំនួនជាង ៣៥០ នាក់។

យើងក៏បានរួមចំណែកនៅក្នុងវិស័យផ្សេងទៀតជាច្រើនផងដែរគឺ អភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និង បរិស្ថាននិងថាមពល។ វិភាគទានទាំងនេះ មានចែងលម្អិតនៅក្នុងផ្នែកនានាខាងក្រោមនេះ។

ទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងជនកម្ពុជាទាំងអស់ ដែលបានធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិមាន របស់ខ្ញុំកាន់តែមានភាពសំបូររីកចម្រើន និងប្រកបដោយផ្លែផ្កាល្អ។

ចូ ស៊ីយើរ

នាយកការិយាល័យប្រចាំនៅកម្ពុជា








# មាតិកា

ទិដ្ឋភាពរួមឆ្នាំ ២០០៩	២
តើយើងធ្វើការបែបណា	៣
អភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ	៥
ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ	១៣
បរិស្ថាន និងថាមពល	២១
ធ្វើការជាមួយគ្នា	២៨
ម្ចាស់ជំនួយ	២៩
លទ្ធផល - ការចំណាយទៅតាមវិស័យនៃប្រទេសបទ	២៩
ពាក្យបំព្រួញ	២៩

## ទិន្នន័យសំខាន់ៗអំពីកម្ពុជា

ចំនួនប្រជាជននៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨	១៣.៤ លាននាក់ <sup>១</sup>
អត្រាកំណើនចំនួនប្រជាជនប្រចាំឆ្នាំ ១៩៩៨-២០០៨	១,៥៤% <sup>១</sup>
ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប ឆ្នាំ ២០០៩ (ប៉ាន់ស្មាន)	១០.៩៤ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក <sup>២</sup>
កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបប្រចាំឆ្នាំ ២០០៩ (ប៉ាន់ស្មាន)	០,១% <sup>៣</sup>
ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបក្នុងម្នាក់ៗ នៅឆ្នាំ ២០០៩ (ប៉ាន់ស្មាន)	៧៦៩ ដុល្លារ <sup>២</sup>
ភាពក្រីក្រ (% នៃចំនួនប្រជាជននៅក្រោមខ្សែបន្ទាត់ភាពក្រីក្រជាតិ) ឆ្នាំ ២០០៧	៣០,១% <sup>៤</sup>
អាយុកាលមធ្យមពេលកើត (បុរស/ស្ត្រី) ប៉ាន់ស្មាន ឆ្នាំ ២០០៨	៦០,៥/៦៤,៣ <sup>១</sup>
អត្រាអក្ខរភាពមនុស្សពេញវ័យ (ក្នុងចំណោមមនុស្សអាយុ ១៥ឆ្នាំ និងអាយុ ច្រើនជាងនេះ បុរស/ស្ត្រី) ឆ្នាំ ២០០៨	៨៥,១%/៧០,៩% <sup>១</sup>
អត្រាមរណភាពកុមារ អាយុក្រោម ៥ ឆ្នាំ (ប៉ាន់ស្មានក្នុង ១០០០ កំណើតរស់) ឆ្នាំ ២០០៨	៩០ <sup>៥</sup>
កុមារដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាទទួលបានអាហារូបត្ថម្ភមិនគ្រប់គ្រាន់គិតតាមទម្ងន់និងអាយុ ឆ្នាំ ២០០៨	២៨,៨% <sup>៦</sup>
អត្រាមរណភាពមាតា ក្នុងកំណើតរស់ ១០.០០០ នាក់ (ប៉ាន់ស្មាន) ឆ្នាំ ២០០៨	៤៦១ <sup>១</sup>
អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ប៉ាន់ស្មាននៃមនុស្សពេញវ័យផ្ទុកមេរោគអេដស៍ (អាយុ ១៥-៤៩ ឆ្នាំ ប៉ាន់ស្មាន) ឆ្នាំ ២០០៩	០,៧% <sup>៧</sup>
ត្រូវមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ប្រភពទឹកស្អាតជាងមុន (ទីក្រុង/ជនបទ) ២០០៨	៧៦%/៤១% <sup>១</sup>
ជនស៊ីវិលរងគ្រោះពីគ្រាប់មីន និងយុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះ (ប្រចាំឆ្នាំ) ឆ្នាំ ២០០៩	២៤៤ <sup>៨</sup>
ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ	៩៨៩,៥ លានដុល្លារអាមេរិក <sup>៩</sup>

**គោលដៅនៃវិស័យសុខាភិបាលកម្ពុជា**

-  ១. លុបបំបាត់ភាពក្រីក្រធ្ងន់ធ្ងរ និងភាពអត់ឃ្លាន
-  ២. សម្រេចឱ្យបានជាទូទៅការអប់រំមូលដ្ឋាន រយៈពេល ៩ ឆ្នាំ
-  ៣. លើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ និងផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ស្ត្រី
-  ៤. កាត់បន្ថយអត្រាមរណភាពកុមារ
-  ៥. លើកកម្ពស់សុខភាពមាតា
-  ៦. ប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ គ្រុនចាញ់ និងជំងឺដទៃទៀត
-  ៧. ធានាថែរក្សាបរិស្ថាន
-  ៨. បង្កើតភាពជាដៃគូជាសកលសម្រាប់កិច្ចអភិវឌ្ឍន៍
-  ៩. ការដោះមីន យុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះ និងការសង្គ្រោះជនរងគ្រោះ

១. ជំរឿនពលរដ្ឋកម្ពុជាឆ្នាំ ២០០៨ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ក្រសួងផែនការ <http://www.nis.gov.kh/> ២. ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ [www.mef.gov.kh/macroeconomic.php](http://www.mef.gov.kh/macroeconomic.php) ៣. សូន្យកម្រិតដោយសម្ព័ន្ធនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១០: [www.cnv.org/kh/](http://www.cnv.org/kh/) ៤. ការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០០៧ : [www.nis.gov.kh/index.php/statistics/survey/cses](http://www.nis.gov.kh/index.php/statistics/survey/cses) ៥. UNICEF. [www.unicef.org/infoby country/cambodia\\_statistics.html](http://www.unicef.org/infoby country/cambodia_statistics.html) ៦. ការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០០៧ ៧. មជ្ឈមណ្ឌលជាតិកាត់មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ រោគសើរស្បែក និងជំងឺកាមរោគ ក្រសួងសុខាភិបាល (២០០៧) របាយការណ៍ អំពីសិក្ខាសាលាឯកភាពមតិ: ការប៉ាន់ស្មាន និងការព្យាករណ៍អំពីមេរោគអេដស៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០០៦-២០១២ [data.unaids.org/pub/Report/2008/Cambodia\\_hiv\\_estimation\\_report\\_2006\\_en.pdf](http://data.unaids.org/pub/Report/2008/Cambodia_hiv_estimation_report_2006_en.pdf) ៨. ប្រព័ន្ធត័តិមានអំពីជនរងគ្រោះពីគ្រាប់មីន/យុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះរបាយការណ៍ប្រចាំខែកុម្ភៈ [www.cmacc.gov.kh/](http://www.cmacc.gov.kh/) ៩. របាយការណ៍ប្រសិទ្ធភាពជំនួយនៃកម្ពុជា ទំព័រ ១



# ទិដ្ឋភាពរួមផ្សំ ២០០៩



យូអិនឌីភីគាំទ្រកម្ពុជា  
ក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយ  
ផ្ទាល់ខ្លួន តបនឹងការប្រឈម  
នៃការអភិវឌ្ឍជាតិ និង  
ពិភពលោក ។  
(យូអិនឌីភី/អ៊ីសាបែល លេសេរ)

នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ យូអិនឌីភីនៅកម្ពុជាបានរួមវិភាគទានជាសំខាន់ទៅក្នុងការអភិវឌ្ឍដែលផ្តោតលើជនក្រីក្រ ដោយគាំទ្រដល់អភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងនិរន្តរភាពបរិស្ថាន។ ចំណុចលេចធ្លោនានារួមមាន ការជួយកសាងសម្ព័ន្ធភាពសម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការលើកទឹកចិត្តដល់រដ្ឋាភិបាលឱ្យមានលក្ខណៈឆ្លើយតបតាមវិស័យការ និងការជម្រុញឱ្យសកម្មភាពរួមប្រទេសជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ។ យូអិនឌីភីបានជួយរដ្ឋាភិបាលក្នុងការរួមចំណែករបស់ខ្លួន ក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងអន្តរជាតិលើការដោះដីស ក្នុងបញ្ហាឱនភាពដី ការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមី សារធាតុបង្ហាញស្រទាប់អូហ្សូន និងក្នុងប្រសិទ្ធភាពជំនួយ។ កិច្ចប្រឹងប្រែងនានាបានផ្តោតលើការអភិវឌ្ឍពាណិជ្ជកម្ម និងការបង្កើតឧស្សាហកម្មនានា និងជម្រុញឱ្យមានជម្រើសជំនួសនៅក្នុងរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដែលជួយថែរក្សាជីវៈចម្រុះ និងធនធានធម្មជាតិ។ ការងាររបស់យូអិនឌីភី មានរាប់ចាប់ពីការផ្តល់យោបល់ខាងគោលនយោបាយ រហូតដល់ការបង្កើតសហគមន៍ជួយខ្លួនឯង ដែលអាចឱ្យគ្រួសារនានាដែលម្តាយសំនេររបស់ខ្លួន។

ក្នុងផ្នែកអភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ យោបល់ខាងគោលនយោបាយ បានរួមចំណែកដល់ការរៀបរៀងសេចក្តីព្រាងកម្មវិធីជាតិរយៈពេល ១០ ឆ្នាំ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ហើយមន្ត្រី និងតំណាងនានាជាច្រើនពាន់នាក់ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីអាចឱ្យពួកគេអនុវត្តមុខនាទីរបស់ខ្លួន។ វេទិកានានាដែលចាត់ចែងឡើងដោយសមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន បានលើកកម្ពស់នៅមូលដ្ឋានទៅដល់

រដ្ឋាភិបាល។ សមាជិកសភាបានជួបជាមួយប្រជាពលរដ្ឋនៅទូទាំងប្រទេស និងបានអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញ សម្រាប់អនុវត្តតួនាទីជាតំណាងការតាក់តែងច្បាប់ និង ការត្រួតពិនិត្យ។ វិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មានប្រកបដោយគុណភាព បានលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការជជែកវែកវែកលើបញ្ហាផ្ទៃក្នុងស្រុកនានា។ សមភាពយេនឌ័រត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីវិស័យការ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ពុជា។ ប្រព័ន្ធដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅតុលាការ បានជួយក្រុមពលរដ្ឋទន់ខ្សោយឱ្យទទួលបានយុត្តិធម៌កាន់តែច្រើនជាងមុន។

ដើម្បីគាំទ្រដល់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ឧស្សាហកម្មសំខាន់ៗដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់ការនាំចេញ ត្រូវបានពង្រឹងដើម្បីកម្ពុជាអាចទាញយកផលចំណេញពីសមាហរណកម្មរបស់ខ្លួនទៅក្នុងប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។ យូអិនឌីភី និងទីភ្នាក់ងារចំនួនបីផ្សេងទៀតនៃ អ.ស.ប បានជួយសង្គ្រោះឡើងវិញនូវឧស្សាហកម្មដែលមានលក្ខណៈច្នៃប្រឌិតនានា ដែលនឹងជួយថែរក្សាបេតិកភ័ណ្ឌវប្បធម៌របស់កម្ពុជា។ ការវិភាគអំពីបញ្ហាសំខាន់ៗ ដែលរួមទាំងភាពប្រកួតប្រជែងនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និង ឥទ្ធិពលនៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោកមកលើមូលដ្ឋាន បានរួមចំណែកធ្វើឱ្យការពិភាក្សាជុំវិញរឿងនេះ កាន់តែមានការយល់ដឹងច្រើនឡើង។ ការសិក្សាមួយអំពីការវិវឌ្ឍន៍ក្នុងការប្រេងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា បានជួយធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មតំបន់ទិន្នន័យដែលរួមចំណែកក្នុងការវាយតម្លៃរបស់រដ្ឋាភិបាលផ្ទាល់ក្នុងឆ្នាំ ២០១០។ ការងារបញ្ជ្រាបជំនួយបរទេស បានជួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាក្នុងការបន្ស៊ីជំនួយរបស់ពួកគេ។ ការដោះដីស បានដោះដីទំហំ ៧.៨១ គម<sup>២</sup> សម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់ច្រើនជាង ៤០.០០០គ្រួសារ។

រដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ជំនួយ បានរួមគ្នាបង្កើតជាសម្ព័ន្ធភាពមួយដោយមានការគាំទ្រពីយូអិនឌីភី ដើម្បីជួយកម្ពុជាប្រយុទ្ធប្រឆាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង បន្ស៊ីទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការគ្រប់គ្រងដី ដោយមាននិរន្តរភាពកំពុងបន្ត ដើម្បីបញ្ឈប់ឱនភាពដីធ្លី។ នៅតាមភូមិ កិច្ចប្រឹងប្រែងនានាបានធ្វើឡើងដើម្បីបញ្ឈប់ការបាត់បង់ព្រៃឈើ បង្កើតសហគមន៍នេសាទ និងការពារព្រៃកោងកាង និងតំបន់ស្មៅសមុទ្រ។ កម្ពុជារួមចំណែកក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងអន្តរជាតិ ដើម្បីការពារស្រទាប់អូហ្សូន និងបានលើកអនុសាសន៍ឱ្យមានការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីតាមវិធីដែលនឹងជួយកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់។ ទាក់ទងនឹងតំបន់សំខាន់ៗខាងជីវៈចម្រុះ យូអិនឌីភី បានធ្វើការលើកកម្ពស់ឱ្យមានការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លី តាមបែបផែនការដែលមានការចូលរួមការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងព្រំប្រទល់។ អ្នកភូមិបានទទួលយករបរចិញ្ចឹមជីវិត ដូចជា អេកូទេសចរណ៍ ដែលកាត់បន្ថយសម្ពាធរបស់មនុស្សមកលើធនធានធម្មជាតិ។

# តើយើងធ្វើការបែបណា

កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសជាតិ ជាទីភ្នាក់ងារមួយក្នុងចំណោមទីភ្នាក់ងារ ស្ថាប័នមូលនិធិ និងកម្មវិធីចំនួន ២៣ របស់អ.ស.ប ដែលប្រតិបត្តិការនៅកម្ពុជា ក្រោមក្របខ័ណ្ឌរួមមួយនៃប្រព័ន្ធអ្នកសម្របសម្រួល អ.ស.ប ប្រចាំនៅក្នុងប្រទេសដែលធ្វើការដើម្បីធានាថា សកម្មភាពរបស់ អ.ស.ប បំពេញត្រូវទៅវិញទៅមក និងមិនត្រួតត្រា ។ យូអិនធីអិលនៅកម្ពុជា ផ្តោតការងាររបស់ខ្លួនលើការលើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ច តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រដោយផ្ទាល់ និងគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងថាមពល សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ។ យូអិនធីអិល ធ្វើការដើម្បីការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចរបស់ស្ត្រី ។ អាទិភាពមួយដែលមានលក្ខណៈអន្តរវិស័យគឺ ការអភិវឌ្ឍ សមត្ថភាព ដោយពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់បុគ្គល អង្គការ និងសង្គម ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងអភិវឌ្ឍន៍របស់ពួកគេ ។

យូអិនធីអិល ធ្វើការក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិល អង្គការសហគមន៍ ទីភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ ម្ចាស់ជំនួយទ្វេភាគី និងក្រុមហ៊ុនឯកជន ។ ប្រមាណ ៨០% នៃជំនួយអភិវឌ្ឍន៍របស់ខ្លួនត្រូវបានអនុវត្តដោយស្ថាប័ននានារបស់ជាតិ ដូចជា សភា ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ។ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ យូអិនធីអិលធ្វើការជាមួយមន្ទីរ និងអង្គការនានានៅថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ស្រុក និងឃុំ ។ ក្នុងករណីខ្លះ យូអិនធីអិល អនុវត្តគម្រោងដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ផងដែរ ។

ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ត្រូវបានធ្វើឡើងតាមទម្រង់ជាច្រើន៖ កំណែទម្រង់ស្ថាប័ន ការបង្កើតភាពជាដៃគូដឹកនាំ ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល និងរៀនសូត្រ និងយន្តការគណនេយ្យភាព និងការបង្កើតសម្លេងរួមគ្នា ។ ទីប្រឹក្សារបស់យូអិនធីអិល ធ្វើការជាមួយសមាគមកម្ពុជា ដើម្បីផ្តល់ការណែនាំបច្ចេកទេស ចាត់ចែងសន្និសីទ ទស្សនកិច្ចសិក្សា និងការបណ្តុះបណ្តាលជាផ្លូវការ ក៏ដូចជាការប្រឹក្សា និងការណែនាំផ្ទាល់ផងដែរ ។ អ្វីដែលបានផ្តល់ឱ្យអាចជាជំនាញងាយៗដូចជាការចាត់ចែងការប្រជុំ ឬ ជំនាញស្មុគស្មាញដូចជា ការគ្រប់គ្រងថវិកាជាច្រើនលានដុល្លារ នៅក្នុងរយៈពេលច្រើនឆ្នាំ ។ មូលនិធិបានមកពីប្រភពចំនួនបី គឺថវិកាស្នូលពីយូអិនធីអិល (ប្រមាណ ៩ លានដុល្លារ) ម្ចាស់ជំនួយធំៗ ដែលតាមធម្មតាជារដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ (២៥ ទៅ ៣០ លានដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំ) និង មូលនិធិដែលផ្តល់សម្រាប់គម្រោងជាក់លាក់ ។

នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិនធីអិលនៅកម្ពុជា បានជួលមនុស្សចំនួន ៣៥៣ នាក់ (បុគ្គលិកស្នូល និងបុគ្គលិកគម្រោង) និងបានជួលទីប្រឹក្សាចំនួន ១៦៤ នាក់ ក្នុងនោះ ៣០ នាក់ជាស្ត្រី ។ បុគ្គលិកស្នូលមាន ៨៥ នាក់ (បុរស ៤៩ នាក់ និងស្ត្រី ៣៦ នាក់) ។ ដូចគ្នានេះដែរ

អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត អ.ស.ប បានធ្វើការជាទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេស និងជំនាញការ គាំទ្រដល់កម្មវិធីរបស់យូអិនធីអិល ។ ក្នុងនាមជាអង្គការមួយដែលនាំមុខដោយចំណេះដឹង យូអិនធីអិល បានប្តេជ្ញាដើម្បីបន្តរៀនសូត្រ និងអភិវឌ្ឍន៍វិជ្ជាជីវៈ ។ បុគ្គលិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការរៀនសូត្រ ដែលផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលចំនួន ៣០០០ លើប្រធានបទជាច្រើន និងជាភាសាខុសៗគ្នា ។ ដូចគ្នានេះដែរ យូអិនធីអិល បានចាត់ចែងឱ្យមានវគ្គរៀនសូត្រប្រចាំសប្តាហ៍ និងគាំទ្រដល់បុគ្គលិកជាច្រើនឱ្យរៀនសូត្ររៀនរៀនខ្លួនផងដែរ ។

ការចំណាយសរុបលើលទ្ធកម្មរបស់យូអិនធីអិល នៅកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ មាន ៨.១ លានដុល្លារ ដែលមានកំណើន ៨.១% ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០០៨ ។ ការផ្តល់សេវាកម្មវិជ្ជាជីវៈនិងជំនាញការដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពជាតិ ចំណាយអស់ ២.១ លានដុល្លារ ឬត្រូវជាប្រមាណ ២៦% នៃការចំណាយសរុប ។ យូអិនធីអិល ក៏បានសម្រួលលទ្ធកម្មក្នុងនាមទីភ្នាក់ងារ អ.ស.ប នានាផងដែរ ដែលនាំឱ្យមានការផ្តល់អាហារូបករណ៍ និងការចូលរួមរបស់ជនកម្ពុជាចំនួន ២០៧ នាក់ នៅក្នុងសិក្ខាសាលាក្រៅប្រទេស ។

*អ្នកភូមិនៅភូមិជុំស្រី វាលទំនាបខាងជើង ពោះឆ្មោតជ្រើសរើសគណៈកម្មការតំបន់ការពារធម្មជាតិរបស់ខ្លួន ។ យូអិនធីអិលគាំទ្រដល់ការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីតាមបែបផែនការនៃការចូលរួម ដើម្បីបង្កើតសន្តិសុខនៃរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងថែរក្សាធនធានធម្មជាតិ ។*  
(ក្រសួងបរិស្ថាន/សុខ វុធិន)





1 + ចៅលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ មានន័យដូចម្តេច  
ចំពោះប្រជាជន  
- លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ មានន័យថា  
ប្រជាពលរដ្ឋ បានបញ្ចេញ  
ការសម្រេចចិត្តរបស់ខ្លួន  
ដោយសេរី និងសុវត្ថិភាព  
ក្នុងការសម្រេចចិត្ត  
នេះ តាមរយៈការបោះឆ្នោត  
តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ  
និងសុវត្ថិភាព ដើម្បី  
ជ្រើសរើសតំណាងរបស់  
ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ



# អភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ

## ការប្រឈម

ជាប្រពៃណី កម្ពុជា ជាសង្គមមួយដែលពោលពេញដោយ ឋានានុក្រមសង្គម ហើយរដ្ឋគ្រប់គ្រងតាមបែបផែនការមូលដ្ឋានដែល ដែលអ្នកក្រីក្រ និងក្រុមអ្នកទន់ខ្សោយមានឥទ្ធិពលតិចតួចបំផុតមក លើការសម្រេចនានា ដែលមានផលប៉ះពាល់លើអាយុជីវិតរបស់ ពួកគេ។ សព្វថ្ងៃនេះ កម្ពុជាជាប្រជាធិបតេយ្យក្នុងខ្លឹមយកំពុង បណ្តុះវប្បធម៌នយោបាយពហុបក្ស។ នៅក្នុងសង្គមទូទៅ ស្ត្រី ជនក្រីក្រ និងក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច ប្រឈមនឹងការលំបាកនានា ក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន។ រដ្ឋាភិបាល មានការប្តេជ្ញាធ្វើវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ដែលជាសរសរគ្រឹះនៃការអភិវឌ្ឍដែលគាំទ្រដល់ ជនក្រីក្រ និងបានចាប់ផ្តើមកិច្ចការដ៏ធំក្នុងការរុះរើអំណាច និង មុខនាទីទៅថ្នាក់ខេត្ត ស្រុក និងឃុំ។ ចាប់តាំងពីការបោះឆ្នោតជាតិ នៅ ឆ្នាំ ២០០៨ រួចមក វាហាក់ដូចជាមានការរឹតត្បិតច្រើនឡើងៗ ទៅលើលទ្ធភាពរបស់ពលរដ្ឋក្នុងការពិភាក្សាដេញដោលនានា។ ច្បាប់ស្តីពីបទប្បវិហាកេរ្តិ៍ និង ការផ្តល់ព័ត៌មានមិនពិត និងការព្យួរព្យួរ ត្រូវបានប្រើប្រាស់កាន់តែព្រឹកញាប់ឡើង ហើយបញ្ហាចុះឈ្មោះអ្នក បោះឆ្នោត និងបណ្តឹងតវ៉ាក្នុងការបោះឆ្នោត និងដំណើរការខ្លួនពេញ ក៏នៅពុំបានដោះស្រាយឡើយ។

## ការឆ្លើយតបរបស់យូអិនឌីភី

យូអិនឌីភី ធ្វើការដើម្បីជួយអភិបាលកិច្ចតាមបែបប្រជា ធិបតេយ្យឱ្យចាក់ឫស និងដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិ និង ការទទួលខុសត្រូវក្នុងរបបប្រជាធិបតេយ្យ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិនឌីភី បានជួយបង្កើតប្រព័ន្ធថ្មីមួយនៃរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ របស់កម្ពុជា តាមរយៈការផ្តល់យោបល់អំពីរចនាសម្ព័ន្ធ និងដំណើរការ នានា និងតាមរយៈការអភិវឌ្ឍជំនាញ និងចំណេះដឹងក្នុងចំណោម មន្ត្រីនានា។ យូអិនឌីភី បានគាំទ្រដល់សមាគម រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងបានពង្រឹងសមត្ថភាពក្រុមប្រឹក្សានានា ក្នុងការអនុវត្តគម្រោង អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានតាមវិធី ដែលឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់ពលរដ្ឋ។ យូអិនឌីភី ក៏គាំទ្រឱ្យមានវិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មានប្រកបដោយគុណភាព និងបានលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមរបស់ពលរដ្ឋ និងគណនេយ្យភាព ជាសាធារណៈផងដែរ។ សមាជិកសភា បានជួបប្រាស្រ័យដោយ ផ្ទាល់ជាមួយពលរដ្ឋជាច្រើនពាន់នាក់ នៅតាមមណ្ឌលបោះឆ្នោត និង បានបង្កើនចំណេះដឹងពីអ្នកជំនាញលើបញ្ហានានា ដែលកំពុងប្រឈម ចំពោះមុខសង្គមកម្ពុជាផងដែរ។ កង្វល់អំពីយេនឌ័រ ត្រូវបានដាក់ បញ្ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីកំណែទម្រង់ ហើយការ តស៊ូមតិ ការស្រាវជ្រាវ យោបល់ និងការបណ្តុះបណ្តាល បានជួយ

## សមិទ្ធផលសំខាន់ៗនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩

- គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ ក្រោមជាតិ បានអនុម័តអនុក្រឹត្យសារាចរថ្នាក់ក្រសួង គោលការណ៍ណែនាំ សេចក្តីជូនដំណឹង និងសេចក្តីសម្រេចនានាចំនួន ៣១ ដើម្បីចាប់ផ្តើមដាក់ឱ្យ អនុវត្តច្បាប់ឆ្នាំ ២០០៨ ស្តីពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ភាគច្រើននៃកម្មវិធីជាតិ រយៈពេល ១០ ឆ្នាំ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ ក្រោមជាតិ ត្រូវបានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាង។
- សម្ព័ន្ធភាពជាតិឃុំ/សង្កាត់ បានសម្របសម្រួលឱ្យមានវេទិកាចំនួន ២ នៅថ្នាក់ តំបន់ ១១ នៅថ្នាក់ខេត្ត និង ៥៥ នៅថ្នាក់ស្រុក បានប្រមូលកង្វល់នានានៅ មូលដ្ឋាន និងពាំនាំយកមកធ្វើការតស៊ូមតិនៅថ្នាក់ជាតិ។
- សមាជិកសភាបានធ្វើទស្សនកិច្ចចំនួន ១៣ លើក ទៅខេត្តចំនួន ១៧ បានរៀបចំ ឱ្យមានវេទិកាសាធារណៈចំនួន ៧ លើក ធ្វើទស្សនកិច្ចតាមហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ នានា ដូចជា គ្លីនិកសុខភាព និងពន្ធនាគារ បានសំណេះសំណាលជាមួយពលរដ្ឋ និងធ្វើការជាមួយមន្ត្រីមូលដ្ឋាន ដើម្បីរកដំណោះស្រាយសម្រាប់បញ្ហានៅ មូលដ្ឋាន។
- កម្មវិធីសមធម៌ប្រចាំសប្តាហ៍ បានផលិតកម្មវិធីបច្ចុប្បន្នភាពចំនួន ៥២ លើក អំពីបញ្ហារសើបនានា សម្រាប់ ចាក់ផ្សាយតាម ស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍ជាតិ ១១។
- កង្វល់ខាងផ្នែកយេនឌ័រត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ពុជា (២០០៩-២០១៣)។
- សមាមាត្រនៃស្ត្រីកាន់កាប់តំណែងក្នុងរដ្ឋាភិបាលបានកើនឡើងពី ៣២% នៅ ឆ្នាំ ២០០៨ ដល់ ៣៤% នៅឆ្នាំ ២០០៩។
- យន្តការថ្មីសម្រាប់ដោះស្រាយទំនាស់នៅក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ត្រូវបានពង្រឹង និងពង្រីកគណៈកម្មការដោះស្រាយទំនាស់ថ្នាក់ឃុំចំនួន ៣៦ ថែមទៀត ត្រូវបានបង្កើតឡើង ធ្វើឱ្យចំនួនសរុបឡើងដល់ ៥៦។
- ករណីចំនួន ១៩៦៨ ត្រូវបាននាំមកដោះស្រាយនៅមណ្ឌល សេវាកម្មយុត្តិធម៌ ក្នុងនោះ ៧៩២ ត្រូវបានសម្រេចសម្រួល ដោយជោគជ័យ។
- វេទិកាតុលាការ បានជួយដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី ដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងជនជាតិដើម ភាគតិច។

សម្របសម្រួលដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងធ្វើឱ្យមានសមភាពខាងយេនឌ័រ ផងដែរ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលទន់ខ្សោយមានលទ្ធភាពកាន់តែច្រើនឡើង ក្នុងការទទួលបានយុត្តិធម៌ តាមរយៈយន្តការដោះស្រាយទំនាស់នៅ ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេ ដោះស្រាយបញ្ហានានា ដែលរួមមានអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងទំនាស់ដីធ្លីផងនោះ កាន់តែ មានប្រសិទ្ធភាព និងដោយចំណាយតិចផងដែរ។

រូបនៅម្ខាងទំព័រ :  
និស្សិតសកលវិទ្យាល័យ  
ពិភាក្សានៅក្នុងទស្សនកិច្ចមួយ  
នៅមានសភាអំពីអ្វីដែលធ្វើឱ្យ  
ប្រជាធិបតេយ្យដំណើរការបានល្អ។  
(យូអិនឌីភី/ឡាយ ចាន់សុខ)



## រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានកាន់តែរឹងប៉ឹងបង្កើនការឆ្លើយតប និងគណនេយ្យភាព

“ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹង និង រៀនសូត្រអំពីជំនាញដែល ខ្ញុំអាចយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុង ការងារប្រចាំថ្ងៃ និងចែករំលែក ជាមួយជនបង្គោល ខាងការ តាមដាន និងវាយតម្លៃ។ ប្រសិនបើគ្មានជំនាញ និងចំណេះ ដឹងទេនោះ បុគ្គលិក ថ្នាក់ខេត្តរបស់យើងមិនអាច ផ្តល់សេវាកម្មដល់ពលរដ្ឋនៅ មូលដ្ឋាន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តាមតែយើងចង់បាននោះឡើយ”  
លោកស្រី ជួប ខឹមនិក  
អ្នកឈានមុខក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល លើការតាមដាន និងវាយតម្លៃ គម្រោងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានពី ខេត្តប៉ៃលិន។

ផ្លូវថ្នល់ និងស្ពាន ផ្តល់ឱ្យពលរដ្ឋ នៅជនបទនូវលទ្ធភាពប្រសើរ ជាងមុនក្នុងការធ្វើដំណើរទៅផ្សារ និងស្វែងរកសេវាកម្មនានា កែលម្អ ការចិញ្ចឹមជីវិត និងកាត់បន្ថយ ភាពក្រីក្រ។ ការវិនិយោគត្រូវបាន ផ្តល់តាមរយៈវេទនាសម្ព័ន្ធ និង ប្រព័ន្ធដែលអនុវត្តនៅថ្នាក់ជាតិ។  
(យូអិនធីភី/កែ មុនធិត)

រដ្ឋាភិបាលបានកំណត់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការអំណាច រដ្ឋាភិបាល ជាសរសរគ្រឹះនៃយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍របស់ខ្លួន។ យូអិនធីភី គាំទ្រគោលនយោបាយនេះ សម្រាប់ជាមធ្យោបាយលើក កំពស់ការអភិវឌ្ឍ ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់អ្នកក្រីក្រ និងធ្វើឱ្យមន្ត្រីជាប់ឆ្នោត កាន់តែមានគណនេយ្យភាពជាងមុន។ ដំណើរការនេះបានឆ្លងកាត់ របត់មួយនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ តាមរយៈការអនុវត្តច្បាប់ ស្តីពីការ គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលផ្តល់នូវចក្ខុវិស័យ អំពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅប៉ៃលិន។ ច្បាប់នេះ បានចូលជា ធរមាននៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ នៅពេលដែលសមាជិកក្រុមប្រឹក្សានៅ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានចំនួន ១.៦២១ ដែលហៅថា ឃុំ នៅតាមជនបទ និង សង្កាត់នៅតាមទីក្រុង បោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សា ក្រុង/ ស្រុក/ខណ្ឌចំនួន ១៩៣ និង ក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត/រាជធានីចំនួន ២៤ ។

ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយ SIDA, DFID និង EU យូអិនធីភី ធ្វើការជាមួយក្រសួងចំនួន ១០ នៅថ្នាក់ជាតិ ក៏ដូចជាក្រុមប្រឹក្សា ជាប់ឆ្នោតនិងមន្ត្រីតែងតាំងនានានៅថ្នាក់ខេត្ត ស្រុក និងឃុំផងដែរ។ ដៃគូទាំងនេះ គាំទ្រដល់គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (គ.ជ.អ.ប) និង លេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការនេះ ដែលមានភារៈទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។ គណៈកម្មាធិការនេះ និង លេខាធិការដ្ឋានជួយដល់ ស្ថាប័ននានារបស់រដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងការធ្វើ អន្តរកម្មឈានទៅរក ប្រព័ន្ធថ្មី ដោយគាំទ្រឱ្យមានការបណ្តុះបណ្តាលអំពីវេទនាសម្ព័ន្ធ ប្រព័ន្ធ តួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ លេខាធិការដ្ឋាននៃ គ.ជ.អ.ប បានរៀបចំសេចក្តីព្រាង ភាគច្រើននៃកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងបាន រៀបរៀងអនុក្រឹត្យ សារាចរថ្នាក់ក្រសួង (ប្រកាស) គោលការណ៍ ណែនាំ សេចក្តីជូនដំណឹង និងសេចក្តីសម្រេចនានាចំនួន ៣១ ដើម្បី ចាប់ផ្តើមអនុវត្តច្បាប់នេះ។ ដៃគូនានាក៏បានជួយក្រុមប្រឹក្សា និង

មន្ត្រីនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការគ្រប់គ្រងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នានា ស្របតាមគោលការណ៍នៃមូលនិធិវិនិយោគ អំពីបច្ចេកទេសរៀនសូត្រ នៃដំណើរការអភិបាលកិច្ច ការត្រួតពិនិត្យ និងធម្មភាពផងដែរ។ ទឹកប្រាក់ប្រមាណ ៨២ លានដុល្លារ ពីរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ត្រូវបានផ្តល់តាមរយៈយន្តការដែលគាំទ្រដោយយូអិនធីភី សម្រាប់ ការសម្របសម្រួលកម្មវិធី ការកសាងគោលនយោបាយ និងប្រតិបត្តិការ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

យូអិនធីភី ធ្វើការជាដៃគូជាមួយ EU ដើម្បីគាំទ្រដល់ សម្ព័ន្ធភាពជាតិឃុំ/សង្កាត់ ដែលធ្វើការដើម្បីបង្កើតក្រុមប្រឹក្សានៅ មូលដ្ឋាន ពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ពួកគេឱ្យចេះធ្វើការនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងលើកកម្ពស់ការចែករំលែកចំណេះដឹង។ សម្ព័ន្ធភាពនេះមាន អាសនៈអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងអនុគណៈកម្មាធិការ គ.ជ.អ.ប ដែល អនុញ្ញាតឱ្យពួកគេធ្វើការតស៊ូមតិនៅថ្នាក់ជាតិ អំពីអភិបាលកិច្ចនៅ មូលដ្ឋាន។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ សម្ព័ន្ធភាពនេះ បានធ្វើវិទ្យុកាត់តំបន់ ចំនួនពីរ ខេត្តចំនួន ១១ និង ស្រុកចំនួន ៥៥ ដើម្បីពាំនាំយកតម្រូវ ការនៅមូលដ្ឋានទៅឱ្យមន្ត្រីនៅថ្នាក់ជាតិដឹងព្រំ និងដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សានានា បង្កើតបណ្តាញគាំទ្រគ្នាទៅវិញទៅមក។ ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងសម្ព័ន្ធភាពនេះបានប្រកាស កម្មវិធីផ្តល់រង្វាន់ ទម្លាប់ល្អៗដល់ក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ/សង្កាត់ ដែលទទួលស្គាល់ការអនុវត្ត ការងារល្អៗរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ សមាជិកសម្ព័ន្ធភាពនេះ បានធ្វើទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសនេប៉ាល់ និងឥណ្ឌូនេស៊ី ដើម្បីសិក្សាអំពី សមាគមរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និង ពិភាក្សាអំពីកិច្ចការផ្តល់សេវាកម្ម។

យូអិនធីភី បានធ្វើការជាមួយការិយាល័យកសាងសមត្ថភាព និងបណ្តុះបណ្តាលនៃនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល មូលដ្ឋាននៅក្នុងក្រសួង មហាផ្ទៃ ដើម្បីបង្កើតវគ្គបណ្តុះបណ្តាលចំនួន ៣៦ ក្នុងគោលដៅ បំពាក់ឱ្យសមាជិកក្រុមប្រឹក្សា និង មន្ត្រីនានានូវសមត្ថភាពដើម្បី ប្រតិបត្តិការនៅក្នុងប្រព័ន្ធថ្មីនេះ។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលចំនួន ៨.៦៤៤ សម្រាប់សិក្ខាកាមចំនួន ៣១៣.៥៧៣ នាក់ (បុរស ១៨៨.០២០, ស្ត្រី ១២៥.៧៣៣) បានធ្វើឱ្យចំនួនសរុបនៃអ្នកដែលបានទទួលការ គាំទ្រពី យូអិនធីភី ឡើងដល់ ៤.២៦២.៣៥៨ នាក់-ថ្ងៃ។ ប្រមាណ ៨៦% នៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលទាំងនេះ បានធ្វើឡើងនៅថ្នាក់ឃុំ។ ជិត ២៨% នៃវគ្គទាំងនេះ បានផ្តោតលើកិច្ចការសង្គម ១៧% លើ ប្រធានបទអំពីសេដ្ឋកិច្ចនិងកសិកម្ម ១១% អំពីការគ្រប់គ្រងធនធាន ធម្មជាតិនិងបរិស្ថាន ៧% អំពីរដ្ឋបាល និងសន្តិសុខ និង ៥% អំពីការ បច្ច្រាបយេនឌ័រ។ យូអិនធីភី បានធ្វើការដើម្បីធានាថា ការវិនិយោគ លើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និង សេវាកម្មនៅមូលដ្ឋាន ដោយរាប់ចាប់ពី ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន និងការស្រោចស្រពរបូតដល់សាលារៀន និងការ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវបានផ្តល់តាមរយៈយន្តការនានា ដែល លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួម និងលើកកម្ពស់គណនេយ្យភាព។ ទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៥៦ លានដុល្លារ ត្រូវបានផ្តល់តាមរយៈមូលនិធិ ចំនួនបួនគឺ មូលនិធិឃុំ/សង្កាត់ (៤៩ លានដុល្លារ) មូលនិធិវិនិយោគ ខេត្ត (២.៤លាន ដុល្លារ) និងមូលនិធិសហប្រតិបត្តិការអន្តរឃុំ (១.៨៧ លានដុល្លារ)។ យូអិនធីភី បានគាំទ្រដល់ការចាត់ចែង មូលនិធិនេះ និងការអនុវត្តគម្រោងនានា តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល





លើការណែនាំអំពីគម្រោង នីតិវិធីហិរញ្ញវត្ថុ ការសិក្សាលទ្ធភាពការ ធានាសមិទ្ធផល គម្រោងការកសាងផែនការលទ្ធកម្ម គណនេយ្យភាព ការតាមដាន និងការធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍។ ឧបសគ្គនានាត្រូវបាន ដោះស្រាយ រីឯនីតិវិធីនានាត្រូវបានស្នើសុំ ដូច្នេះមូលនិធិត្រូវបានផ្ទេរ តាមអត្រាខ្ពស់ជាងនៅក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ ហើយគម្រោងកាន់តែមាន លក្ខណៈឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៅមូលដ្ឋាន។ សក្តានុពល សម្រាប់យូអិនឌីក្នុងការគាំទ្រឱ្យមាន កំណែលម្អការអនុវត្តគម្រោង ដោយប្រើប្រាស់ក្របខ័ណ្ឌ គ.ជ.អ.ប ត្រូវបានបង្ហាញតាមរយៈការ ប្រៀបធៀបគម្រោង និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចំនួន ២១ ដែលមាន ទឹកប្រាក់ដល់ ៦៣ លានដុល្លារ ដែលបានពីការវិនិយោគរបស់រដ្ឋាភិបាល និង ម្ចាស់ជំនួយចំនួន ១៥។ អត្រានៃការផ្ទេរ និងបញ្ជូនសាច់ប្រាក់ សម្រាប់គម្រោងនានា ដែលទទួលបានការគាំទ្រពេញលេញពី យូអិនឌីក មាន ៣៥% ខ្ពស់ជាងគម្រោងដែលបានទទួលការគាំទ្រត្រឹមតែមួយ ផ្នែកពីយូអិនឌីក។

ដើម្បីលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពជំនួយ យូអិនឌីក បានគាំទ្រឱ្យ មានសិក្ខាសាលាសមាហរណកម្មប្រចាំឆ្នាំ ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងស្រុក ទាំងអស់ ដែលមានការចូលរួមពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់ និងអ្នកគាំទ្រនានា ដែលរួមទាំងមន្ទីរវិស័យនានានៃក្រសួងនៅថ្នាក់ ជាតិ អង្គការអន្តរជាតិ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ សិក្ខាសាលានានា បានចាត់ចែងឱ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងរយៈពេលមួយ ឆ្នាំចំនួន ៤២.១៣៦ រវាងក្រុមប្រឹក្សា និងអ្នកគាំទ្រគម្រោងសម្រាប់ អនុវត្តនៅឆ្នាំ ២០១០ ដូច្នេះឱ្យមានការឆ្លើយតប និងគណនេយ្យភាព ពីសំណាក់អ្នកគាំទ្រ។ ពីឆ្នាំ ២០០៨ ដល់ ២០០៩ ភាគរយនៃ កិច្ចព្រមព្រៀងដែលមានការឆ្លើយតបដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអាទិភាព របស់ឃុំបានកើនឡើងពី ៣៥% ដល់ ៤៦% ចំណែកការអនុវត្តបាន កើនឡើង ពី ៧៣% ដល់ ៨៣%។ យូអិនឌីក បានគាំទ្រឱ្យមាន ការរៀបរៀងសៀវភៅ ទិន្នន័យថ្នាក់ស្រុកចំនួន ១៩៣ និងសៀវភៅ ទិន្នន័យថ្នាក់ខេត្ត/រាជធានីចំនួន ២៤ ដែលប្រមូលផ្តុំទិន្នន័យពីប្រភព ខុសៗគ្នាជាច្រើន ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការកសាងផែនការ និងការ គ្រប់គ្រងប្រសើរជាងមុន។ យូអិនឌីក បានគាំទ្រដល់ការកែលម្អ កម្រងទិន្នន័យព័ត៌មានគម្រោង សម្រាប់តាមដានគម្រោងដែលគាំទ្រ ដោយមូលនិធិឃុំ/សង្កាត់ និងផ្សារភ្ជាប់ជាមួយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង ហិរញ្ញវត្ថុឃុំ/សង្កាត់។ សមត្ថភាពបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ត្រូវបានបង្កើត ឡើងនៅក្នុងស្រុក/ក្រុងទាំង ១៩៣ និងខេត្ត/រាជធានីទាំង ២៤។

**ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាមូលដ្ឋាន ជួយកែលម្អ គុណភាពនៃការរស់នៅក្នុងស្រុកដែលជា អតីតសមរក្សមិ**

នៅខេត្តបាត់ដំបង ដែលសន្តិភាពមិនទាន់កើតមានរហូតដល់ ចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៩០ យូអិនឌីក បានធ្វើការជាមួយ EU និង រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល អំពីរបរចិញ្ចឹមជីវិត។ ការវិនិយោគនានាបានធ្វើឡើងនៅក្នុងស្រុក អតីតសមរក្សមិចំនួនបួន ដោយប្រើប្រាស់រចនាសម្ព័ន្ធ និងប្រព័ន្ធ



ដែលអនុម័ត ដោយគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ សហគមន៍នានា បានចូលរួមនៅក្នុងការជ្រើសរើសទីតាំង និងផ្សេងៗផ្សេងៗដំណើរការ គម្រោង ដូច្នេះបានជួយពង្រឹងស្មារតីនៃភាពជាម្ចាស់នៅមូលដ្ឋាន។ គម្រោងនេះ បានសាងសង់ផ្លូវក្រាលគ្រួសក្រហមប្រវែង ៨១ គម ស្ពាន ចំនួន ១៧ បំពង់លូចំនួន ១២៨ កន្លែង និងទំនប់បង្ហូរមួយ ដែលផ្តល់ឱ្យគ្រួសារចំនួន ២៤.៩៤៥ នូវលទ្ធភាពប្រសើរជាងមុន ដើម្បីទៅសាលារៀន មណ្ឌលសុខភាព និងសេវាកម្មនានាផ្សេងទៀត និងធ្វើឱ្យកាន់តែងាយស្រួលដឹកជញ្ជូនផលិតផលទៅទីផ្សារ។ លើសពីនេះ អណ្តូងចំនួន ១០៧ បានដោះគ្រួសារនានាពីទម្លាប់នៃ ការជញ្ជូនទឹកពីស្ទឹងដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយ ដែលពួកគេធ្លាប់បានបន្ទោសថា ជាមូលហេតុនាំឱ្យមានជម្ងឺ។ គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងត្រូវបានបង្កើត ឡើង ដែលមានប្រជាជនចំនួន ៨០៨ នាក់ (បុរស ៥៦៦, ស្ត្រី ២៤២) ចូលរួម។ សមាជិកគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងអណ្តូង បានរៀនសូត្រអំពី របៀបថែទាំសំខាន់ៗ អនាម័យ និងការសំអាត និងបន្តបណ្តុះបណ្តាល អ្នកភូមិចំនួន ២.១១៣ នាក់ផ្សេងទៀត (បុរស ៨៩៥, ស្ត្រី ១២៣៨)។ សាលារៀនថ្មីចំនួន ១០ បានជួយកាត់បន្ថយចំនួនសិស្សក្នុងបន្ទប់រៀន នីមួយៗពី ៧០ មកត្រឹម ៥០ នាក់។ គណៈកម្មការសាលារៀនខ្លះ បានចាប់ផ្តើមប្រមូលវិភាគទាន សម្រាប់បំពេញចំណាយលើការ ថែទាំ និងបង្កើតស្នូនដំណាំផ្សេងៗ។ មណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលចំនួនពីរ ត្រូវបានកសាងឡើង ហើយស្ត្រីចំនួន ៤២ នាក់ បានទទួលការ បណ្តុះបណ្តាលជំនាញកាត់ដេរ និង អ៊ុតសក់។ វាជាសេចក្តីសង្ឃឹម មួយថា កិច្ចការនេះនឹងអាចជួយស្ត្រីក្នុងការរំលែងការងារធ្វើ ឬ ក៏ចាប់ផ្តើមមុខរបរនៅមូលដ្ឋាន ដែលនឹងជួយកាត់បន្ថយនូវតម្រូវការ របស់ពួកគេ ក្នុងការធ្វើចំណាកស្រុកទៅកាន់ទីក្រុង និងទីប្រជុំជននានា ដើម្បីស្វែងរកការងារធ្វើ។

អណ្តូងជួយកែលម្អសុខភាព និង កាត់បន្ថយពេលវេលាដែលគ្រួសារនានា ត្រូវទៅដងទឹកនៅស្ទឹងដែលស្ថិត នៅឆ្ងាយពីភូមិ។ គណៈកម្មការ គ្រប់គ្រងទឹករៀនសូត្រអំពី ការថែទាំអណ្តូង និងបណ្តុះបណ្តាល ដល់អ្នកភូមិអំពីអនាម័យ និង ការសំអាត។ (យូអិនឌីក/ចូ វណ្ណៈ)

“យើងអាចជញ្ជូនពោតចេញ ពីចំការដោយងាយស្រួលជាងមុន ច្រើនណាស់ ហើយអ្នកទិញក៏អាច យកថ្លៃខ្ពស់ជាងមុនបានផងដែរ។ យើងអាចលក់ផលិតផលដោយ ថ្លៃខ្ពស់ជាងមុន។ នេះដោយសារ មានផ្លូវ និងស្ពានល្អជាងមុន” ជូ សាយុច អាយុ ២៨ ឆ្នាំ កសិករដាំពោតនៅខេត្តបាត់ដំបង



អាជ្ញាធរប្រពៃណីក្នុងក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចខេត្តមណ្ឌលគិរី ជួបជាមួយសមាជិកសភា និងពិភាក្សាអំពីការលំបាកនានាដែលពួកគេប្រឈម ក៏ដូចជាអំពីវប្បធម៌ប្រពៃណីប្រពៃណីវប្បធម៌ និងគោលការណ៍ប្រពៃណីផងដែរ (រដ្ឋសភា)

## សមាជិកសភាជួបប្រាស្រ័យជាមួយប្រជាជន និង កសាងជំនាញថ្មី

គន្លឹះសម្រាប់អភិបាលកិច្ចល្អ គឺសមត្ថភាពរបស់សភាក្នុងការធ្វើជាតំណាងឱ្យពលរដ្ឋ តាក់តែងច្បាប់ និង ត្រួតពិនិត្យស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិរបស់រដ្ឋាភិបាល។ យូអិសឌីភី គាំទ្ររដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភាក្នុងការអនុវត្តមុខនាទីទាំងនេះ និងជួយអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃសភាទាំងពីរ និង លេខាធិការដ្ឋានសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស (TCS) ក្នុងការផ្តល់សេវាដោយប្រសិទ្ធភាព។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ សមាជិកសភាបានធ្វើបេសកកម្មនាំតាមមូលដ្ឋាន និងចាត់ចែងឱ្យមានវេទិកាសាធារណៈចូលរួមនៅក្នុងវេទិកានានាជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និង ចូលរួមនៅក្នុងការផ្សព្វផ្សាយដល់យុវជន។ សមាជិកសភាបានពិគ្រោះយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងចែករំលែកយោបល់តបតាមរយៈការពិភាក្សាជាមួយស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិ។ សមាជិកសភាក៏បង្កើនចំណេះដឹង និងជំនាញតាមរយៈសិក្ខាសាលា និងកិច្ចប្រជុំនានានិងចែករំលែកបទពិសោធន៍ជាមួយសមាជិក សភាមកពីប្រទេសដទៃផងដែរ។

បេសកកម្មទាំង ១៣ លើក មានការចូលរួមពីសមាជិកសមាជិកសភាចំនួន ១០៩ រូប (បុរស ៨២, ស្ត្រី ២៧) នៅក្នុងខេត្តចំនួន ១៧ ដើម្បីពិនិត្យមើលការផ្សព្វផ្សាយអំពីច្បាប់ ដែលរួមទាំងច្បាប់នានាដែលទាក់ទងនឹងមេរោគអេដស៍/ជម្ងឺអេដស៍ ជនពិការ និងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារផងដែរ។ អ្នកតាក់តែងច្បាប់ បានជួបនៅក្នុងវេទិកាសាធារណៈចំនួនប្រាំពីរ ស្តីពីបញ្ហានានា ដែលរួមមានទំនាស់ដីធ្លី និងការប្តូរផ្ទះមនុស្ស និងបានធ្វើទស្សនកិច្ចតាមពន្ធនាគារ មណ្ឌលបន្ទាបថ្នាំញៀន និងមណ្ឌលថែរក្សាស្ត្រី មានផ្ទៃពោះផងដែរ។ សមាជិកសភាបានពិនិត្យមើលដំណោះស្រាយ និងលើកស្ទើឱ្យមានចំណាត់ការកែលម្អនានា ដែលរួមមានទាំងការបង្កើតមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រីផងដែរ។ ទស្សនកិច្ចមួយទៅខេត្តមណ្ឌលគិរី បានជួយ

សមាជិកសភាឱ្យយល់ដឹងថែមទៀតអំពីវប្បធម៌ និងការរស់នៅរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ហើយមេដឹកនាំជនជាតិដើមចំនួន ២៣ រូប បានមកទស្សនកិច្ចនៅសភា ដែលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេទាមទារដល់សមាជិកសភាឱ្យពង្រឹងគណនេយ្យភាពលើចំណាត់ការរបស់ខ្លួនដូចដែលបានសន្យា។ យូអិសឌីភី បានគាំទ្រឱ្យមានវេទិកាថ្នាក់តំបន់ចំនួនពីរលើកស្តីពីអភិបាលកិច្ចនៅមូលដ្ឋាន ដែលចាត់ចែងឡើងដោយសម្ព័ន្ធភាពជាតិឃុំ/សង្កាត់។ វេទិកាទាំងនេះ ដែលបានជួយឱ្យក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋាន បានជួបជាមួយសមាជិកសភាចំនួន ៦៤ រូប បានធ្វើអត្តសញ្ញាណការប្រឈមនានា ដូចជា មូលនិធិសម្រាប់សកម្មភាពនៅថ្នាក់ឃុំ និងការរើសអើងប្រឆាំងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាដែលជាស្ត្រី។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការស្តុកស្តុនចិញ្ចឹមឆ្លងប្រទេស និងសេចក្តីកែសម្រួលក្រុមព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវបានពិភាក្សាក្នុងសវនាការនានាដែលមានការចូលរួមដោយចៅក្រម មេធាវី និងអ្នកសារព័ត៌មានក៏ដូចជាតំណាងមកពីស្ថានទូត និងសង្គមស៊ីវិលផងដែរ។ កិច្ចប្រជុំមួយនៃស្ត្រីជាមេដឹកនាំ បានទទួលការគាំទ្រពីយូអិសឌីភី ហើយសហការអន្តរសភាបានបង្កើតជាកិច្ចព្រមព្រៀងបណ្តោះអាសន្នមួយ ដើម្បីបង្កើតក្រុមសមាជិកសភានៅក្នុងស្ថាប័នសភាជាតិ។ ក្រុមសិល្បធម៌មួយស្តីពីការអនុវត្តសម្រាប់សភាទាំងពីរ ត្រូវបានរៀបរៀងជាសេចក្តីព្រាង និងស្ថិតក្រោមការពិគ្រោះយោបល់នៅឡើយ។ យូអិសឌីភី បានគាំទ្រឱ្យមានវគ្គផ្តល់បទបង្ហាញនៅពេលព្រឹកស្តីពីបញ្ហាសំខាន់ៗមួយចំនួន។ សិក្ខាសាលាមួយត្រូវបានរៀបចំឡើងក្រោមកិច្ចសហការជាមួយសភាអូស្ត្រាលី ដែលអនុញ្ញាតឱ្យសមាជិកសភាចំនួន ៨៩ រូប បង្កើនការស្វែងយល់អំពីបច្ចេកទេសត្រួតពិនិត្យ។ សិក្ខាសាលាមួយដែលមានរយៈពេលមួយថ្ងៃស្តីពីប្រជាធិបតេយ្យ និងការអត់ឱនខាងនយោបាយ ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាមួយសហភាពអន្តរសភា និងមូលនិធិខុនវ៉ាដ អាដេណោអ័រ។ កូនស្ទេវីរ៉េសសម្រាប់សភាស្តីពីមេរោគអេដស៍/ជម្ងឺអេដស៍ ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយក្រោមកិច្ចសហការជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានារួមមាន UNAIDS, អង្គការសុខភាពគ្រួសារអន្តរជាតិ និងអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងជម្ងឺអេដស៍។ សមាជិកសភា បានធ្វើទស្សនកិច្ចនៅសភាអ៊ីតាលី និងឡាវ និងសហភាពអន្តរសភានៅទីក្រុងហ្សឺណែវ និងបានចូលរួមក្នុងបេសកកម្មមួយដើម្បីសិក្សាអំពីដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនៅប្រទេសអ៊ីតាលី។

នៅក្នុងលេខាធិការដ្ឋាន បុគ្គលិកចំនួន ៦៨ រូប (បុរស ៥៥, ស្ត្រី ១៣) បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលលើជំនាញនានា ដូចជាការគ្រប់គ្រងនិងការប្រាស្រ័យឆ្លើយឆ្លងជាយុទ្ធសាស្ត្រ តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ហើយបុគ្គលិកចំនួន ២៨ នាក់ (បុរស ១៩, ស្ត្រី ៩) បានសិក្សាជំនាញខ្មែរ។ អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត អ.ស.ប ម្នាក់បានបង្រៀនភាសាអង់គ្លេសដល់សមាជិកសភា និង បុគ្គលិកដែលនឹងត្រូវចាត់ចែងកិច្ចប្រជុំសហភាពអន្តរសភាអាស៊ាននៅឆ្នាំ ២០១១។ លេខាធិការដ្ឋានសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស បានកោះប្រជុំគណៈកម្មាធិការដឹកនាំកិច្ចការសភា ដើម្បីឱ្យអនុវត្តតួនាទីត្រួតពិនិត្យលើជំនួយនានា។ ព្រឹត្តិបត្រព័ត៌មានមួយ សម្លេងសភា បានគូសបញ្ជាក់ពីសកម្មភាពទាក់ទងនឹងការតាក់តែងច្បាប់ ការធ្វើជាតំណាង និង តុល្យភាពអំណាច។

"ទស្សនកិច្ចនេះលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យស្វែងយល់កាន់តែច្រើនអំពីអនាគតរបស់ខ្លួន។ សិស្សខ្លះដែលមើលបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់ទី ១២ បានគ្រោងដាក់ពាក្យចូលរៀននៅមហាវិទ្យាល័យច្បាប់ ព្រោះពួកគេចង់ក្លាយជាសមាជិកសភា" លោក ឆេង សុផាណារម្យ នាយកសាលាមធ្យមសិក្សាកោះខេត្តកំពង់ចាម



# ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដែលមានលក្ខណៈឆ្លើយតប និងវេទិកាអព្យាក្រឹត្យផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ ការពិភាក្សាតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ

យូអិសឌីភី ធ្វើការដើម្បីកែលម្អដំណើរការបោះឆ្នោតរបស់ កម្ពុជា និងដើម្បីបង្កើតឱកាសអព្យាក្រឹត្យសម្រាប់ការពិភាក្សា លើកទឹកចិត្តឱ្យពលរដ្ឋស្វ័យចូលរួម និងគណនេយ្យភាពជាសាធារណៈ និងគាំទ្រឱ្យមានសារព័ត៌មានប្រកបដោយតុល្យភាព។ យូអិសឌីភី ធ្វើការជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងព័ត៌មាន និងគណៈកម្មាធិការ ជាតិបោះឆ្នោត (គ.ជ.ប) គណបក្សនយោបាយ និង អង្គការសង្គម ស៊ីវិល។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ សកម្មភាពនានាបានទទួលមូលនិធិគាំទ្រពី យូអិសឌីភី មូលនិធិប្រជាធិបតេយ្យនៃ អ.ស.ប, AusAID, CIDA, SIDA, មូលនិធិ ត្រាស់សម្រាប់អភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ ជំនួយពី ប្រទេសអៀរឡង់ និងអុកស្វាមអារមេរិក។

យូអិសឌីភី និងទូរទស្សន៍ជាតិកម្ពុជា ទទក បានគាំទ្រការផលិត ព័ត៌មានសមធម៌ប្រចាំសប្តាហ៍ ដោយបានផលិតកម្មវិធីសមធម៌ ចំនួន ៥២ លើបញ្ហារសើប ដូចជា ការប្រព្រឹត្តល្បែងនិងការបូមខ្សាច់។ អ្នកកសាងគោលនយោបាយ បានពិចារណាបញ្ហាខ្លះៗ ដែលបាន ចាក់ផ្សាយ ដោយបានដាក់ចេញនូវចំណាត់ការដើម្បីកែតម្រូវ។ បរិយាកាសផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានកាន់តែមានការលំបាក ដោយរដ្ឋាភិបាល បានឈ្នះរឿងក្តីមួយចំនួន ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃបទប្បញ្ញត្តិ និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មានបានចេញ លិខិតមួយ ដែលបានដល់ភ្ញៀវនៅក្នុងកម្មវិធីសមធម៌ប្រចាំសប្តាហ៍ ថា ពួកគេនឹងមិនរងការចោទប្រកាន់ ដោយសារតែការបញ្ចេញមតិ នៅក្នុងកម្មវិធីនេះឡើយ។ ក្រសួងព័ត៌មានក៏បានបង្កើតនូវការិយាល័យ សមធម៌ ដែលជាការបង្ហាញអំពីការប្តេជ្ញារបស់ខ្លួននៅក្នុងការជម្រុញ កម្មវិធីសមធម៌ផងដែរ។

កិច្ចប្រឹងប្រែង ដើម្បីកែលម្អការចុះឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត និង បណ្តឹងចំពោះការបោះឆ្នោត និងដំណើរការខុទ្ទករ បានប្រឈមនឹង ការលំបាក។ ទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់សហភាពអឺរ៉ុប ដែលដឹកនាំដំណើរ ការសម្របសម្រួលជាមួយយូអិសឌីភី បានលើកស្ទើរសោធនកម្មលើ ច្បាប់បោះឆ្នោត ប៉ុន្តែ គ.ជ.ប បានគូសបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមានតួនាទី អនុវត្តច្បាប់ ហើយក៏ណែនាំប្រុងប្រយ័ត្នទាយទារឱ្យមានការចូលរួម ពីអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខានៗដទៃទៀតដែលរួមទាំងក្រសួងមហាផ្ទៃផងដែរ។ មានការយល់ឃើញថា គ.ជ.ប មានឯករាជ្យភាពខាងស្ថាប័នក្នុង កម្រិតកំណត់តែប៉ុណ្ណោះ ដោយសារសមាជិករបស់ខ្លួនបានទទួលការ តែងតាំងពីក្រសួងមហាផ្ទៃនិងបានអនុម័តដោយសភាជាតិសាសនាសំណើ របស់គណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ ក្រោយការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ ការអង្កេតលើអ្នកបោះឆ្នោតចំនួន ៨.៦៧៨ នាក់ ដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយឈ្មោះ គណៈកម្មាធិការដើម្បី ការបោះឆ្នោត ដោយសេរីនិងយុត្តិធម៌ (COMFREL) ដោយមានការ ឯកភាពពីក្រសួងមហាផ្ទៃបានរកឃើញថា ប្រជាជនចំនួន ២១.៤% មិនបានទៅបោះឆ្នោតឡើយ ដោយសារតែមិនអាចឃើញឈ្មោះខ្លួន នៅក្នុងបញ្ជីអ្នកបោះឆ្នោត ឬ មិនអាចរកស្ថានីយ៍បោះឆ្នោតរបស់ខ្លួន ឃើញ។ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការគាំទ្រខាងបរិក្ខារដល់កម្មវិធីជាតិ ផ្តល់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ ត្រូវបានបន្តអនុវត្ត ប៉ុន្តែកិច្ចប្រឹងប្រែងនានាដើម្បីបង្កើតឱ្យមានទំនាក់ទំនងរវាងកម្រង

ទិន្នន័យអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងការចុះឈ្មោះ បោះឆ្នោតរបស់ គ.ជ.ប មិនបានឈានទៅមុខឡើយ។ ការពិភាក្សា នានាស្តីពីការកែលម្អប្រព័ន្ធចុះឈ្មោះ មិនបានឈានដល់កិច្ចព្រមព្រៀង ឡើយ ដោយសារភាគីឈ្នះឆ្នោតបានដកស្រង់របាយការណ៍ពីអ្នក សង្កេតការណ៍អន្តរជាតិ ដែលបានអធិប្បាយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ ២០០៨ ថាបានប្រព្រឹត្តទៅដោយសេរី និងយុត្តិធម៌។ បេសកកម្មសង្កេតការណ៍ របស់ EU សម្រាប់ការបោះឆ្នោតនៅឆ្នាំ ២០០៨ បានស្នាក់មន៍ ការកែលម្អនានា ប៉ុន្តែក៏បានសន្និដ្ឋានផងដែរថា ការបោះឆ្នោតនេះ មានកម្រិតទាបជាងស្តង់ដារមួយចំនួននៃការបោះឆ្នោតអន្តរជាតិ។ យូអិសឌីភី និងដៃគូរបស់ខ្លួនបានគាំទ្រឱ្យមានការប្រជុំមួយដែលក្នុងនោះ គ.ជ.ប បានផ្តល់បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ហើយអ្នកចូលរួមពិភាក្សាឈ្នះឆ្នោត និងភាគីទាស់ទាំងបួន អាចសម្តែង យោបល់របស់ខ្លួនលើបញ្ជីនោះ។

សិក្ខាសាលាស្តង់ដារនៃការបោះឆ្នោត ដែលមានអ្នកចូលរួម ចំនួន ១.៤១០ នាក់ (បុរស ៨៩៨, ស្ត្រី ៥១២) បានធ្វើឡើងនៅក្នុង ខេត្តចំនួនបួន ដើម្បីឱ្យអ្នកបោះឆ្នោត បានដឹងអំពីវេទិកានយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រដ្ឋាភិបាល។ របាយការណ៍មួយដែលចែងលំអិត អំពីលក្ខខណ្ឌអប្បបរមា និងការប្តេជ្ញាដោយមន្ត្រីនានាត្រូវបានចេញ ផ្សាយនៅពេលក្រោយមក។ វេទិកាសាធារណៈនៅមូល ដ្ឋានចំនួន ២០ ដែលមានការចូលរួមពីប្រជាជនចំនួន ១.៣១៦ នាក់ (បុរស ៦៩៩, ស្ត្រី ៥៥៧) បង្កលក្ខណៈ ឱ្យអ្នកបោះឆ្នោតបានជួបជាមួយ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ហើយអ្នកសង្កេតការណ៍នៅមូលដ្ឋានចំនួន ៣៧ នាក់ (បុរស ២៤, ស្ត្រី ១៣) ត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យតាមដាន មើលការប្តេជ្ញារបស់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាទាំងនោះ។

អង្គការ COMFREL ដែលបានរៀបចំអត្ថបទអំពីប្រវត្តិ សង្ខេប របស់សមាជិកសភា និងតាមឃ្នាំមើលបេសកកម្មរបស់សមាជិកសភា ទៅមូលដ្ឋានបានរកឃើញថា សមាជិកសភាចំនួន ៩៩ រូប បានធ្វើ ទស្សនកិច្ចចំនួន ១.០៤២ លើក នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩។

និស្សិតនៅសកលវិទ្យាល័យ ហ្វៀលប្រាយ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ពិភាក្សា បញ្ហានានាដែលលើកឡើង នៅក្នុងកម្មវិធីទូរទស្សន៍សមធម៌ ដែលបានចែកចាយតាមរយៈ ឌីវីឌី ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយឱ្យដល់ គោលដៅទូលំទូលាយ។ (យូអិសឌីភី/ក្រេក ឡាវិន័រ)







លោកស្រី ឆូយ គឹមស្រែ  
ប្រធាននាយកដ្ឋានផែនការ  
និងស្ថិតិនៃក្រសួងកិច្ចការនារី  
ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់  
បុគ្គលិកនៅវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ  
អំពីយេនឌ័រ និងស្ថិតិ ។  
(យូអិនឌីភី/ប៉ាទ្រីស្យា  
អាឡិកសានឌ័រ)

## គោលនយោបាយ និងកំណែទម្រង់នានា លើកកំពស់សមធម៌យេនឌ័រ និងពង្រឹង សិទ្ធិអំណាចស្ត្រី

ជាទូទៅ ស្ត្រីកម្ពុជាមានឋានៈស្មើគ្នាជាមួយបុរសនៅក្នុង  
គ្រួសារ និងសេដ្ឋកិច្ច និងក្នុងគ្រប់ស្រទាប់នៃសង្គម។ ពួកគេនូវតែ  
ប្រឈមនឹងកំហិតក្នុងលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំ ការថែទាំសុខភាព  
ឱកាសខាងការងារ និងមុខរបរ។ ពួកគេក៏រងគ្រោះ ដោយសារអំពើ  
ហិង្សាខាងយេនឌ័រនិងការជួញដូរមនុស្សក្នុងកម្រិតមួយដ៏វិសមមាត្រ  
ផងដែរ។ យូអិនឌីភី ធ្វើការជាមួយក្រសួងកិច្ចការនារី ដើម្បីពង្រឹង  
សមត្ថភាពជាតិ និងការឆ្លើយតបនៅក្នុងការលើកកំពស់សមធម៌  
យេនឌ័រ និងការពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចរបស់ស្ត្រី។ យូអិនឌីភី ផ្តល់ការ  
តស៊ូមតិការស្រាវជ្រាវ ការបណ្តុះបណ្តាល ការហ្វឹកហ្វឺន ផ្តល់ដំបូន្មាន  
និង ការណែនាំខាងគោលនយោបាយ និងបច្ចេកទេសដល់ក្រសួង  
កិច្ចការនារីនិងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។ ដៃគូនានាធ្វើការដើម្បីដាក់បញ្ចូល  
កង្វល់ខាងយេនឌ័រទៅក្នុងគោលនយោបាយ កម្មវិធីកំណែទម្រង់  
ការកំណត់ថវិកា ការអនុវត្ត និងក្របខ័ណ្ឌតាមដាន។ ដៃគូទាំងនោះក៏  
គាំទ្រផងដែរដល់ការបង្កើតឱកាសរកប្រាក់ចំណូល និងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ  
និង សហគ្រិនសម្រាប់ស្ត្រីនៅជនបទ និងស្ត្រីក្រីក្រ។

នៅឆ្នាំ ២០០៩ ការប្តេជ្ញាវិវឌ្ឍន៍មួយស្តីពីសមធម៌ យេនឌ័រ  
ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជាតិ  
បច្ចុប្បន្នកម្ពុជា (២០០៩-២០១៣)។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ រួមបញ្ចូល  
យុទ្ធសាស្ត្រសមធម៌យេនឌ័រនៅក្នុងវិស័យនានា ដូចជា ទេសចរណ៍  
ការងារ និងកសិកម្ម រួមនឹងចំណុចដោស្តលនិងសូចនាករនានាដែល

ទាក់ទងនឹងសមភាពយេនឌ័រ ក៏ដូចជា ទិន្នន័យដែលបែងចែកតាម  
ភេទសម្រាប់តាមដាន និងវាយតម្លៃផងដែរ។ ក្រសួងពាក់ព័ន្ធស្ទើរ  
ទាំងអស់មានក្រុមការងារបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ និង បានបង្កើតផែនការ  
សកម្មភាពបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ដែលផ្តល់ជាយន្តការសម្រាប់អនុវត្ត  
និងតាមដានការប្តេជ្ញាខាងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅ  
តាមកម្រិតវិស័យ។ ការគិតគូរទាំងឡាយអំពីសមភាពយេនឌ័រ  
ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសកម្មភាព និងសូចនាករតាមដាននៃសេចក្តី  
ព្រាងកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅ  
ថ្នាក់ក្រោមជាតិ (២០១០-២០១៩)។ សភាចររបស់ក្រសួងស្ថិតិ  
គណៈកម្មការពិគ្រោះយោបល់អំពីស្ត្រី និងកុមារនៅថ្នាក់ខេត្ត និង  
ស្រុកត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ ដូចជា សេចក្តីព្រាងក្របខ័ណ្ឌអភិវឌ្ឍន៍  
សមត្ថភាព សម្រាប់ស្ត្រីនៅក្នុងតំណែងធ្វើការសម្រេចនៅថ្នាក់ក្រោម  
ជាតិ។ ដំណើរការកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ បានលើកឡើងនូវ  
បញ្ហាយេនឌ័រ តាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រុមប្រឹក្សា  
កែទម្រង់រដ្ឋបាល។ ឯកសារណែនាំមួយក្រោមចំណងជើងថាធ្វើឱ្យ  
អភិបាលកិច្ចឆ្លើយតបនឹងទិដ្ឋភាពយេនឌ័រ ត្រូវបានរៀបចំឡើង  
សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីស្ត្រី។

សមាមាត្រនៃតំណែងនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល ដែលកាន់កាប់ដោយ  
ស្ត្រី បានកើនឡើងពី ៣២% នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ ដល់ ៣៤% នៅ  
ឆ្នាំ ២០០៩ ធៀបនឹងចំណុចដៅ ៣៥% រហូតដល់ឆ្នាំ ២០១០  
ដែលមានចែងនៅក្នុងផែនការសកម្មភាពបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ និង  
គោលការណ៍ណែនាំឆ្នាំ ២០០៨ របស់រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារ  
សាធារណៈ។ សាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាលបានបញ្ចូលសមភាពយេនឌ័រទៅ  
ក្នុងកម្មវិធីរបស់ខ្លួន ហើយវត្តបណ្តុះបណ្តាលអំពីយេនឌ័រនៅក្នុង  
សាលានេះត្រូវបានផ្តល់សម្រាប់មន្ត្រីចំនួន ៣០០ នាក់ និង សិស្ស  
ចំនួន ៥០ នាក់។ យូអិនឌីភី បានគាំទ្រដល់ក្រសួងកិច្ចការនារីក្នុងការ  
កសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលប្រាំឆ្នាំលើកទីបី នារីរតនៈ III ។  
ផែនការនេះ បានគាំទ្រដល់លេខាធិការដ្ឋានក្រុមការងារបច្ចេកទេស  
យេនឌ័រ (TWG-G) ដែលក្នុងនោះមានតំណាងរដ្ឋាភិបាល ដៃគូ  
អភិវឌ្ឍន៍ និងសង្គមស៊ីវិល។ ក្រុមការងារនេះ បានធ្វើផែនការ  
សកម្មភាពសូចនាករតាមដានរួមគ្នា និងរបាយការណ៍ឡើងទាត់  
សម្រាប់ដាក់ជូនទៅ ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា សម្រាប់  
គណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់រដ្ឋាភិបាលម្ចាស់ជំនួយ។ ក្រសួង  
កិច្ចការនារី និងក្រុមការងារនេះ បានទទួលការគាំទ្រពីដៃគូនានាក្នុង  
ការអនុវត្តក្រុមប្រឹក្សាស្តីពីស្ត្រី ដើម្បីបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ដែលមាន  
គោលដៅបន្តជំនួយអភិវឌ្ឍន៍នៅជុំវិញអាទិភាព និងផែនការរបស់  
ជាតិ ជាងតាមរយៈគម្រោងដែលដឹកនាំដោយម្ចាស់ជំនួយ។ មជ្ឈមណ្ឌល  
អភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រីនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ ដែលជាកិច្ចផ្តួចផ្តើមមួយគាំទ្រដោយ  
យូអិនឌីភី ក្រសួងកិច្ចការនារី និងមជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ  
បានរៀបចំរបាយការណ៍នានា ស្តីពីការសិក្សាឱកាសខាងទីផ្សារ  
លើការត្រួតពិនិត្យ ការផលិតកម្រាមជូតជើងពីកំទេចក្រណាត់  
រោងចក្រកាត់ដេរ និងការផលិតស្ករត្នោត។

## ការដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការជាជំនួយថែមទៀតដល់សិទ្ធិទទួលបានយុត្តិធម៌

កម្ពុជាកំពុងធ្វើការដើម្បីបំពេញតួនាទីរបស់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ផ្នែកការនិងមិនផ្លូវការ និងដើម្បីពង្រឹងយន្តការសម្រាប់ដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ។ ក្នុងការគាំទ្រដល់យុទ្ធសាស្ត្រនេះ យូអិនធីភី ធ្វើការដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌មានប្រសិទ្ធភាព និងមានលក្ខណៈឆ្លើយតបជាមុនទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការសេវាពីសំណាក់ក្រុមទន់ខ្សោយភាគច្រើនក្នុងសង្គម ជាពិសេសជនក្រីក្រ ស្ត្រី និងជនជាតិដើមភាគតិច។ សកម្មភាពនានាត្រូវបានអនុវត្តរយៈពេលបួនឆ្នាំកន្លងមក ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ និង ក្រោមកិច្ចសហការជិតស្និទ្ធជាមួយក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និង តុលាការតាមរយៈមូលនិធិពិភពលោកអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AECID) និងយូអិនធីភី។ យន្តការដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធ ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងខេត្តចំនួនប្រាំមួយ ហើយដំណើរការនៅតាមភូមិទាំងនានាត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចរបស់សហគមន៍ក្នុងការដោះស្រាយអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ។ យូអិនធីភី បានគាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងនានា ដើម្បីជួយដល់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការដោះស្រាយការប្រឈមក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ និងដែលទាក់ទងនឹងសង្គមកម្ពុជាទាំងមូលផងដែរ។ យូអិនធីភី ធ្វើការជាមួយសមាជិកសភាចំនួន ៤៧ រូប ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិ និងវិធានប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។

សព្វថ្ងៃនេះ ភាគីនានានៅក្នុងទំនាស់អាចដាក់បណ្តឹងទៅគណៈកម្មការដោះស្រាយទំនាស់ថ្នាក់ឃុំ ដែលមានសមាសភាពជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត ឬ មណ្ឌលសេវាកម្ម យុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុក ដែលមានមន្ត្រីជាអ្នកផ្តល់សេវាកម្មសម្រួលដោយឥតគិតថ្លៃ និងផ្តល់ព័ត៌មាននិងការណែនាំសំខាន់ៗអំពីច្បាប់។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិនធីភី បានបង្កើតគណៈកម្មការដោះស្រាយទំនាស់ថ្នាក់ឃុំចំនួន ៣៦ និងបានគាំទ្រដល់គណៈកម្មការដោះស្រាយទំនាស់ថ្នាក់ឃុំ ដែលមានស្រាប់ចំនួន ២០ និង មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ចំនួនថ្នាក់ស្រុកចំនួន ២០។ សមាជិកទាំង ៣៩២ នាក់ នៃគណៈកម្មការដោះស្រាយទំនាស់ថ្នាក់ឃុំ និង បុគ្គលិកទាំង ៦០ នាក់ នៃមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីដំណោះស្រាយវិវាទនៅក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន និងគោលការណ៍សំខាន់ៗនៃច្បាប់។ ជារួមមានករណីចំនួន ១.១១៨ ដែលបានដាក់ជូនទៅគណៈកម្មការដោះស្រាយទំនាស់ថ្នាក់ឃុំ និង ៨៥១ ករណីដាក់ជូនទៅមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌។ មូលហេតុទូទៅជាងគេនៃវិវាទ គឺទំនាស់ដីធ្លី បំណុល អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ការលែងលះ និងការបរិហារកេរ្តិ៍ ឬការបោះបង្កោ។ រហូតដល់ចុងឆ្នាំ ២០០៩ ករណីចំនួន ៧៩២ ត្រូវបានសម្រួលដោយជោគជ័យ ៨៤៦ ករណីកំពុងស្ថិតក្នុងដំណើរការដោះស្រាយនិង ១៧១ ករណី កំពុងរង់ចាំការចាប់ផ្តើមសម្រួលសម្រួល។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកមួយគឺ អង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជា (Legal Aid of Cambodia) បានចាត់ចែងឱ្យមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយស្ត្រីចំនួន ១០៥ នាក់ និងបានទទួលយកសំណើជំនួយផ្នែកច្បាប់ចំនួន ១២២ ករណី។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលអន្តរជាតិមួយឈ្មោះ Insight Collaborative បានជួយរៀបចំសេវាវិភាគនាំអំពី



ការសម្រុះសម្រួល។ មន្ត្រីបួននាក់ពីក្រសួងយុត្តិធម៌និងមហាផ្ទៃបានធ្វើសម្រួលកិច្ចសិក្សានៅប្រទេសនេះប៉ាល់ ដើម្បីរៀនសូត្រពីបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសនេះ លើការដោះស្រាយទំនាស់នៅក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ។

ដើម្បីជួយដល់ការរកដំណោះស្រាយអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ កិច្ចសន្ទនាក្នុងសហគមន៍ចំនួន ៣៩៦ លើក ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងភូមិចំនួន ៨៩ ហើយអ្នកសម្របសម្រួលថ្មីបន្ថែមចំនួន ៣៦ នាក់ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលដែលនាំឱ្យចំនួនសរុបឡើងដល់ទៅ២៦៧នាក់។ ការអង្កេតគោលមួយនៅក្នុងខេត្តរតនៈគិរី និងមណ្ឌលគិរី បានវាយតម្លៃអំពីគិរិយាបថ ការយល់ឃើញ និងជំនឿដែលទាក់ទងនឹងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ។ ការអង្កេតនៅពាក់កណ្តាលគម្រោងក្នុងខេត្តចំនួនបីផ្សេងទៀត បានបង្ហាញអំពីការយល់ដឹងទូលំទូលាយមួយអំពីមូលហេតុនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ធៀបជាមួយលទ្ធផលដែលបានពីការសិក្សាគោលនៅក្នុងខេត្តទាំងនោះ។ សឹងតែគ្រប់គ្នា ក្នុងចំណោមអ្នកដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចសន្ទនាសហគមន៍បានពោលថា ពួកគេមានភាពងាយស្រួលជាងមុនក្នុងការពិភាក្សាបញ្ហានេះ។ ភាពស្រវឹងនៅតែត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកត្តាចំបងគេបំផុតដែលនាំឱ្យមានបញ្ហានេះ។

ដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានយុត្តិធម៌សម្រាប់ពលរដ្ឋជាជនជាតិដើមភាគតិចនៃកម្ពុជា យូអិនធីភី បានធ្វើការជាមួយមេដឹកនាំប្រពៃណី និងមន្ត្រីនានានៅក្នុងភូមិចំនួន ១២ នៃខេត្តរតនៈគិរីនិងមណ្ឌលគិរី។ មណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍ (CLEC) បានបណ្តុះបណ្តាលអាជ្ញាធរប្រពៃណីចំនួន ៧២ នាក់ និងស្ត្រីចំនួន ៦០ នាក់ អំពីជំនាញដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ សិទ្ធិមនុស្ស និងច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស ច្បាប់ភូមិបាល និងច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ។ កិច្ចប្រជុំសម្រុះសម្រួលដែលហៅថា តុល្យភាព ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និង CLEC។ ដ៏សប្បុរសខ្មាំង ១.២០០ ប៊ិកតា ត្រូវបានលុបចោល ក្រោយពីតុល្យភាពបានរកឃើញថា បានត្រួតស៊ើបសួរ និងព្រៃកាប់សរសេរសហគមន៍មូលដ្ឋាន។ តាមរយៈការគាំទ្រពី យូអិនធីភី CLEC បានផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្នុងករណីច្នៃចំនួនពីរ ដែលនៅក្នុងនោះសមាជិកនានានៃក្រុមជនជាតិ ដើមភាគតិចបានពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងបណ្តឹងនៅតុលាការខេត្ត។

ប្រជាជននៅភូមិ ស្នាក់ណៃ ខេត្តរតនៈគិរី គិតគូរអំពីដំណោះស្រាយផ្ទាល់ខ្លួន តបនឹងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនៅក្នុងការសន្ទនាមួយក្នុងសហគមន៍។ (យូអិនធីភី/ឡុង ស្កាណា)

“ខ្ញុំសង្ឃឹមថា នៅថ្ងៃណាមួយយើងនឹងអាចលុបបំបាត់បាននូវអំពើហិង្សានេះជាស្ថាពរ”។ ម៉ុប ឆេង ២៤ ឆ្នាំ ស្ត្រីជនជាតិព្នង នៅខេត្តមណ្ឌលគិរី និយាយនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមួយស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារតាមរយៈការសន្ទនាសហគមន៍។







# ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

## ការប្រឈម

កម្ពុជា បានរងឥទ្ធិពលនៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោកធ្ងន់ធ្ងរ ជាងប្រទេសភាគច្រើននៅអាស៊ី មានកំណើនផលទុនក្នុងស្រុកសរុប បានធ្លាក់ចុះរហូតដល់ ២.៥ ភាគរយ នៅក្នុង ឆ្នាំ ២០០៩។ នេះក៏ដោយសារតែភាពងាយរងគ្រោះយ៉ាងខ្លាំងនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន ដែលពឹងផ្អែកលើការនាំចេញ និង មានមូលដ្ឋានតូចចង្អៀត។ ការថយចុះនេះបានបង្កឱ្យបាត់បង់ការងារ និងការថយចុះនៃប្រាក់ចំណូល និងប្រាក់ដែលធ្វើទៅផ្ទះនៅតាមទីជនបទ ដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើពលរដ្ឋចំនួន ៣០% នៃពលរដ្ឋសរុបដែលរស់នៅក្រោម ខ្សែបន្ទាត់ភាពក្រីក្រជាតិ ពោលគឺ ០.៦០ ដុល្លាក្នុងមួយថ្ងៃ។ វិបត្តិនេះ បានបង្កើនសម្ពាធលើបរិស្ថាន ពិសេសកំណើនជនបង្ខំដែលពឹងផ្អែកលើ ធនធានធម្មជាតិសម្រាប់របរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ខ្លួន។ បន្ថែមលើថ្លៃ ចំណីអាហារ និង ប្រេងសាំងដែលឡើងដល់កម្រិតកំពូលក្នុង ឆ្នាំ ២០០៨ វិបត្តិនេះបានរុញច្រានថយក្រោយនូវផលដែលសម្រេច បានក្នុងរយៈពេល ១០ ឆ្នាំមុន និង រឹតបន្តិចសមត្ថភាពកម្ពុជាក្នុងការ ឈានទៅសម្រេចគោលដៅ អភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍របស់ខ្លួននៃការ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រឱ្យមកនៅត្រឹម ១៩.៥% ត្រឹមឆ្នាំ ២០១៥។ វិបត្តិនេះបង្កើនវិសមភាពសេដ្ឋកិច្ច សង្គម៖ សព្វថ្ងៃនេះកម្ពុជាស្ថិតនៅ ក្នុងចំណោមប្រទេសដែលមានកម្រិតយ៉ាងខ្ពស់បំផុតនៅអាស៊ី រវាង អ្នកមាន និងអ្នកក្រ។ វិសមភាពបានកើនឡើងមិនត្រឹមតែរវាង ទីក្រុង និង ជនបទប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏បានកើតឡើងក្នុងរង្វង់តំបន់ ជនបទតែម្តងផងដែរ។ ជាការឆ្លើយតប រដ្ឋាភិបាលបានចូលរួម ជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រជាតិការពារសង្គម សម្រាប់អ្នកក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះ ដែលនឹងជួយរារាំងជនក្រីក្រ នៅជនបទឱ្យផុតពីការព្យាបាលខាងសេដ្ឋកិច្ច និងបានផ្តោតលើ ការអភិវឌ្ឍកសិកម្មដែលជាប្រភពមូលដ្ឋានសម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដោយចីរភាព និង របរចិញ្ចឹមជីវិតប្រសើរជាងមុន។

## ការឆ្លើយតបរបស់យូអិនឌីភី

យូអិនឌីភី បានធ្វើការឆ្លើយតបចម្រុះដែលមានគោលបង្កើន ផលចំណូលពីមូលដ្ឋានផលិតកម្ម ការយល់ដឹង អំពីលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ច ធានាថាផលចំណូលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដែលគាំពារ ដល់ជនក្រីក្រ និង គាំទ្រដល់ការសម្របសម្រួលជំនួយបរទេស។ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ យូអិនឌីភីបានគាំទ្រដល់ការដោះដូរដែលបាន ផ្តល់ដីកាន់តែច្រើនសម្រាប់កសិកម្ម ដូច្នេះកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅ ជនបទ។ យូអិនឌីភី គាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងការធ្វើពិធីកម្ម ដោយបង្កើតផលិតផល និងសេវាកម្មនានាដែលមានសក្តានុពលក្នុង ការនាំចេញ។ យូអិនឌីភី ក៏បានរួមចំណែកផងដែរក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ផលិតផល និង សេវានានានៅក្នុងឧស្សាហកម្មប្រពៃណីដែលមាន សក្តានុពល ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងចំណោមស្ត្រី និង ក្រុមជនជាតិដើម។ ដើម្បីគូសបញ្ជាក់អំពីការគំរាមកំហែងដែលបង្ក

## សមិទ្ធផលសំខាន់ៗ នៅឆ្នាំ ២០០៩

- ផ្នែកព័ត៌មានអំពីខ្សែចង្វាក់តម្លៃមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីរក្សាព័ត៌មានថ្មីៗបំផុតអំពីផលិតផលចំនួន ១៩ មុខ ដែលជា គោលដៅនៃការឃោសនាពាណិជ្ជកម្ម។
- សមាគមឧស្សាហកម្មស្រូវ បង្កើតបណ្តាញព័ត៌មានក្នុងចំណោមអ្នករិះ អ្នក ត្បាញ និងពាណិជ្ជករ ដោយបង្ហាញពីសមត្ថភាពត្បាញ និងបង្កើតក្រុមសន្សំ ក្នុងសហគមន៍អ្នកត្បាញ។
- កម្មវិធីថ្មីមួយសម្រាប់គាំទ្រឱ្យមានឧស្សាហកម្មច្នៃប្រឌិត ត្រូវបានបង្កើតឡើង រួមគ្នាដោយ UNESCO, ILO, FAO និង យូអិនឌីភី ដើម្បីបង្កើតជម្រើស របរចិញ្ចឹមជីវិតថ្មីៗសម្រាប់ស្ត្រី និងជនជាតិដើមភាគតិច និងរក្សាបេតិកភ័ណ្ណ វប្បធម៌របស់កម្ពុជា។
- ការស្រាវជ្រាវពិដំបូងបានរួមចំណែកទៅក្នុងការចរចាអំពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ភាពខ្លាំងនៃការប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជានៅក្នុងវេទិកាពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក និងការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សារជីវកម្មនៅក្នុងឧស្សាហកម្ម និស្សារណកម្ម។
- ការវិភាគអំពីការរីកចម្រើនឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ កម្ពុជា CMDGs បានបង្ហាញថាវិឌ្ឍនភាពភាគច្រើនសម្រេចបានលើការដោះដូរ ការកាត់បន្ថយមរណភាពកុមារ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងរោគ គ្រុនចាញ់ គ្រុនឈាមនិងរោគរបេង។
- អង្គការប្រសិទ្ធភាពជំនួយរបស់រដ្ឋាភិបាល បានកែលម្អកម្រងទិន្នន័យដែល តាមដានជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ និង បានប្រកាសកម្រងទិន្នន័យអំពីការផ្ទេរ សាច់ប្រាក់ដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅតាមប្រព័ន្ធរបស់សាមី។
- ដោយធ្វើការជាមួយមូលនិធិគ្រប់គ្រងដោយ យូអិនឌីភី មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាព មិនកម្ពុជាបានបញ្ចេញដំណើរ ៧.៨១ គម្រោង ដែលត្រូវបានសម្រេចឱ្យគេយក ទៅប្រើប្រាស់។ អ្នកដោះដូរបានបំផ្លាញមិនប្រឆាំងមនុស្សចំនួន ៦.៤៩៩គ្រាប់ មិនប្រឆាំងចក្រោះ ២៣០ គ្រាប់ និង យុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះ ៣៩.៧២៦ គ្រាប់។

ដោយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក យូអិនឌីភី បានរៀបចំរបាយការណ៍ ស្ថានភាពស្តីពីឥទ្ធិពលនៃវិបត្តិនេះផងដែរ។ យូអិនឌីភី បានគាំទ្រដល់ ការស្រាវជ្រាវអំពី ភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជានៅក្នុងទីផ្សារ ពិភពលោក និងនៅក្នុងជម្រើសគោលនយោបាយសម្រាប់ធានាថា ផលចំណូលពីប្រេងកាតនិងឧស្សាហកម្មរ៉ែ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ ជាប្រយោជន៍របស់ប្រទេសជាតិទាំងមូល។ យូអិនឌីភី ក៏គាំទ្រផងដែរ ឱ្យមានការតាមដានដិតដល់ អំពីការរីកចម្រើនឆ្ពោះទៅសម្រេច គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍របស់កម្ពុជា (CMDGs) និងគាំទ្រ ដល់ការសម្របសម្រួល និងតាមដានជំនួយបរទេស។

*រូបលើទំព័រខាងលើ៖ ការនេសាទ គឺជាប្រភពសំខាន់មួយនៃ អាហារ និងប្រាក់ចំណូល សម្រាប់គ្រួសារកម្ពុជា នៅជនបទ។ (យូអិនឌីភី/អាវ៉ាន់ត្សា សេឌីយ៉ូ)*



គ្រាប់ស្វាយចន្ទី គឺជាគោលដៅសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍឱ្យក្លាយជាផលិតផលនាំចេញ។ ការវិនិយោគថ្មីមួយត្រូវបានគ្រោងនៅក្នុងខេត្តចំនួនពីរ។ (យូអិនឌីភី/អារ៉ាន់តូ លេឌីយ៉ូ)

## ពាណិជ្ជកម្មជួយកម្ពុជាក្នុងការទាញយកផលពីសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក

ការនាំចេញរបស់កម្ពុជា នៅពុំទាន់បានប្រើឱ្យអស់សក្តានុពលរបស់ខ្លួននៅឡើយទេ សម្រាប់ជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចបង្កើតការងារ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ ក្នុងជំហានឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅនេះ កម្ពុជាចាប់យកអភិក្រមគ្របដណ្តប់លើវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ដែលហៅថា Trade SWAp ដែលមានគោលដៅផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់អនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ ពាណិជ្ជកម្មរបស់ខ្លួន។ ការរួមចំណែករបស់យូអិនឌីភី បានធ្វើឡើងតាមរយៈភាពជាដៃគូរបស់ខ្លួនជាមួយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ ភាពជាដៃគូ និងអភិក្រមនេះរួមជាមួយគ្នាផ្តល់នូវមូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់លើកអនុសាសន៍គោលនយោបាយសម្របសម្រួលជំនួយបច្ចេកទេស ដែលទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្ម និងអភិវឌ្ឍន៍ចំណេះដឹង និងជំនាញក្នុងចំណោមផលិតករ ពាណិជ្ជករ និងមន្ត្រីនានា។ សកម្មភាពនានា រាប់បញ្ចូលការវិភាគខ្សែចង្វាក់តម្លៃការបង្កើតសមាគមផលិតករ ការពង្រឹងខ្សែចង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលការទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកទិញ និងការកែលម្អផ្នែកទីផ្សារ។ ដៃគូនានាមានគោលដៅជួយកម្ពុជាទាញយកផលឱ្យបានច្រើនបំផុតពីសមាជិកភាពរបស់ខ្លួនក្នុងអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក និងការគាំទ្រដែលកម្ពុជាទទួលបានពីការជម្រុញក្របខ័ណ្ឌសមាហរណកម្ម ដែលជាកិច្ចផ្តួចផ្តើមនៃទីភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយជាច្រើនរួមគ្នា សម្រាប់ប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច។

ភាគច្រើននៃការងារ បានលូតលាស់ចេញពីយុទ្ធសាស្ត្រសមាហរណកម្មឆ្នាំ ២០០៧ របស់កម្ពុជា ដែលបានធ្វើអត្តសញ្ញាណផលិតផល និងវិស័យអាទិភាពចំនួន ១៩ ដែលរួមទាំង ស្រូវ គ្រាប់

ស្វាយចន្ទី ដំឡូងមី និងត្រី។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មបានធ្វើការបង្កើតព័ត៌មានបច្ចុប្បន្នភាព អំពីខ្សែចង្វាក់តម្លៃស្តីពីផលិតផលទាំង ១៩ មុខ។ ម្ចាស់ម៉ាស៊ីនកិនស្រូវកម្ពុជា បានចាប់ផ្តើមពិភាក្សាជាមួយក្រុមហ៊ុនស៊ីងហ្វូរី ដែលមានឯកទេសលើការគ្រប់គ្រងខ្សែចង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលកសិកម្ម និង ចំណីអាហារ។ សមាគមគ្រាប់ស្វាយចន្ទី បានបង្កើតទំនាក់ទំនងជាមួយសមាគមគ្រាប់ស្វាយចន្ទីខេត្តដូងណៃ ប្រទេសវៀតណាម ដែលលើកឱកាសសម្រាប់ការវិនិយោគនៅក្នុងខេត្តចំនួនពីរ។ សមាគមចំការរៀនបានបង្កើតឡើងក្នុងខេត្តប៉ៃលិនជាប់ប្រទេសថៃ។ សមាគមប្រហុកអប់នៅកំពង់ឃ្នាំងខេត្តសៀមរាប ត្រូវបានបង្កើតក្នុងឃុំមួយ ដែលផលិតប្រហុកល្បីល្បាញបំផុតនៅកម្ពុជា បានសិក្សាអំពីការលក់ផលិតផលនៅក្រុងភ្នំពេញ និងបានគាំទ្រសមាជិករបស់ខ្លួនក្នុងការទទួលបានឥណទាន និងការបង្កើនផលិតកម្ម។ ការវិភាគខ្សែចង្វាក់តម្លៃដំឡូងមី និងស្រូវ បានចាប់ផ្តើមដែលរួមទាំងការពិនិត្យមើលឯកសារនានា និងការសម្ភាសនៅតាមមូលដ្ឋានជាមួយកសិករ ពាណិជ្ជករ និងអ្នកកែច្នៃនៅក្នុងខេត្តចំនួនពីរ។ មន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងសមាជិកសមាគមអ្នកផលិតដំឡូងមី បានធ្វើទស្សនកិច្ចប្រទេសចិន ដើម្បីសិក្សាអំពីការកែច្នៃនិងទីផ្សារដំឡូងមី។ បញ្ហាស្តុនខាងពាណិជ្ជកម្មត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈការស្រាវជ្រាវរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយសាលាកូមិនរដ្ឋបាល សកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទច្បាប់ និងសេដ្ឋកិច្ច និងបណ្តាញផ្សេងទៀតនៅថ្នាក់តំបន់។ មន្ត្រីពីប្រទេសប៊ូតាន បានធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សា ដើម្បីរៀនសូត្រពីបទពិសោធន៍អភិវឌ្ឍនៅកម្ពុជា។ មន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្មបានចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំលើកទីពីរ ថ្នាក់តំបន់នៅក្នុងខេត្តសៀមរាបដើម្បីសិក្សាអំពីជំនួយសម្រាប់ពាណិជ្ជកម្ម និងកិច្ចប្រជុំលើកទីពីរកម្រិតពិភពលោកនៅក្រុងហ្សឺណែវ។

យុទ្ធសាស្ត្រគ្របដណ្តប់ទូទាំងវិស័យរបស់កម្ពុជា សម្រាប់ផលិតផលស្ងួត ដែលកំពុងអនុវត្តដោយមជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ក្រោមការគាំទ្រពីយូអិនឌីភី បានប្រមូលព័ត៌មានអំពីស្ថានភាពនៃឧស្សាហកម្មនេះ និង បានជួយវិស័យនេះក្នុងការធ្វើជាតំណាងឱ្យផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនតាមវិធីដែលមានការសម្របសម្រួល។ ការវាយតម្លៃមួយ បានផ្តល់បង្ហាញអំពីកំណែលម្អដែលចាំបាច់លើគុណភាព និងបរិមាណស្លឹកមន ការបង្កាត់ពូជ និងការថែទាំដង្កូវនាង និងបច្ចេកទេសរឹស្សត្របញ្ចូលទៅក្នុងខ្លា។ ការអង្កេតមួយបានបង្ហាញថា ការផលិតស្ងួតប្រកបដោយ គុណភាពខ្ពស់នៅកម្ពុជា ពោលគឺស្ងួតមានខ្លែកំពុងថយចុះ ដោយសារកសិករបានធ្វើចំណាកស្រុកទៅរកការងារផ្សេង ឬការរំលោភលើដំណាំនានាដែលផ្តល់ផលចំណូលភ្លាមៗ។ ភូមិសាស្ត្រខ្មែរ ដែលជាសមាគមកសិករ និងអ្នកកសិករស្ងួតបានរៀបចំផែនការសមត្ថភាពត្បាញ បង្កើតបណ្តាញអ្នកផលិតស្ងួតដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន និងចាប់ផ្តើមបង្កើតក្រុមសន្សំនៅក្នុងសហគមន៍ចំនួន ២៩។

អ្នកនេសាទ និងអ្នកផលិតប្រហុក និងអាចរកប្រាក់ចំណូលបានច្រើនជាងមុនពីផលនេសាទរបស់ខ្លួន។ ប្រាក់ចំណូលកាន់តែខ្ពស់ និងជួយកែលម្អជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។ ទុយ ងាម ប្រធានឃុំ កំពង់ឃ្នាំង ៩៩ ឆ្នាំ ផ្តល់យោបល់អំពីសមាគមប្រហុកកំពង់ឃ្នាំង

## ឧស្សាហកម្មច្នៃប្រឌិតគាំទ្រដល់របរចិញ្ចឹមជីវិត និងថែរក្សាបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌

កម្មវិធីគាំទ្រឧស្សាហកម្មច្នៃប្រឌិត មានគោលដៅថែរក្សា និងលើកកម្ពស់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌កម្ពុជា ដែលនាំឱ្យមានការកែលម្អ របរចិញ្ចឹមជីវិតក្នុងចំណោមជនក្រីក្រក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាលបំផុតនៃ ខេត្តចំនួនបួន ដោយផ្តោតជាសំខាន់លើស្ត្រី និងជនជាតិដើមភាគតិច ។ កម្មវិធីរួមគ្នានេះ បានទទួលការគាំទ្រមូលនិធិពីយូអិនធីភីមូលនិធិ សម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហគ្រាសរុញច្រានប្រទេស អេស្ប៉ាញ ។ ការគាំទ្រនេះពាក់ព័ន្ធនឹងទីភ្នាក់ងារ អ.ស.ប ចំនួនបួនដែលធ្វើការ សហការជាមួយក្រសួងនានា ពោលគឺ UNESCO និងក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ILO និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែនិងថាមពល FAO និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ និង យូអិនធីភី ជាមួយ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ។ ការឃោសនាពាណិជ្ជកម្មផលិតផល និងសេវាកម្ម វប្បធម៌ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបង្កើនសមត្ថភាព ឱកាសការងារ និង ផលចំណូលក្នុងចំណោមសហគមន៍មូលដ្ឋាន ។

នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកម្មវិធីនេះ យូអិនធីភី ផ្តោតលើការគាំទ្រ ដល់ការកែលម្អពាណិជ្ជកម្មផលិតផល និង សេវាកម្មវប្បធម៌ក្នុង ចំណោមមហាជន ។ យូអិនធីភីជួយធ្វើអត្តសញ្ញាណផលិតផល និង សេវាកម្មវប្បធម៌ ដែលផ្តល់ក្តីសម្រាប់កែលម្អពាណិជ្ជកម្ម និង ធ្វើការវិភាគខ្សែចង្វាក់តម្លៃ លើកកម្ពស់ទំនាក់ទំនងរវាងផលិតករក្នុង មូលដ្ឋានជាមួយពាណិជ្ជករ លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមរវាង វិស័យឯកជន វិស័យសាធារណៈ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងគាំទ្រ ឱ្យមានការឃោសនាផលិតផល វប្បធម៌នៅក្នុងពិពណ៌ពាណិជ្ជកម្ម ។ យូអិនធីភី ក៏ធ្វើអត្តសញ្ញាណការប្រឈមនានាក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ ពាណិជ្ជកម្ម និងនីតិវិធីនាំចេញ គាំទ្រដល់ក្រុមផលិតករក្នុងការជនះ ឧបសគ្គ និងកង្វះប្រសិទ្ធភាព និងព្យាយាមធ្វើការធានាថា អំណាច ខាងទីផ្សារ និងវត្តមានច្បាប់សមស្រប ដូចជា កម្មសិទ្ធិខាងបញ្ជា ជួយពង្រឹងប្រព័ន្ធនៅមូលដ្ឋាន ដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយស្រុយ ។ យូអិនធីភី ធ្វើការដើម្បីជួយបញ្ជូនយុទ្ធសាស្ត្រអំពីភាពប្រកួតប្រជែង នៅក្នុងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ខេត្ត និងផ្តល់ការគាំទ្រដល់ ការបណ្តុះបណ្តាលសមាគមភាគីរដ្ឋាភិបាល និងការកសាងសមត្ថភាព របស់ដៃគូអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋាន ។

នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិនធីភី និងដៃគូកម្មវិធីបានធ្វើអត្តសញ្ញាណ ផលិតផល និងសេវាកម្មវប្បធម៌ដែលមាន សក្តានុពលមួយចំនួន ដោយផ្តោតលើផលិតផល ដែលមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយស្ត្រី និង ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការផលិតនៅក្នុងខេត្តទាំងបួនគឺ មណ្ឌលគីរី រតនៈគីរី ព្រះវិហារ និងកំពង់ធំ ។ យូអិនធីភី បានធ្វើការវិភាគខ្សែ ចង្វាក់តម្លៃសម្រាប់ផលិតផល និងសេវាកម្មដែលមានសក្តានុពល មួយចំនួន ហើយផ្អែកលើលទ្ធផលដែលរកឃើញនេះ ផលិតផលចំនួន បួនត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ផ្តល់ការគាំទ្រពោលគឺតម្បាញរបស់ ជនជាតិដើម សិប្បកម្មផ្តៅ/ប្លស្ស៊ី ស្ពាន់ឆ្នាំងរបស់ជនជាតិដើម និង ការដងជ័រសម្រាប់ផលិតផ្ទាំងរលោង និងផ្ទាំងលាប ។

បន្ទាប់មក មានការធ្វើអត្តសញ្ញាណដំណោះស្រាយខាងទីផ្សារ ដែលមានសក្តានុពល និងយុទ្ធសាស្ត្រមួយចំនួន ដែលអាចយកមក ប្រើប្រាស់សម្រាប់ពង្រឹងខ្សែចង្វាក់តម្លៃនៃផលិតផល និងសេវាកម្ម ដែលបានជ្រើសរើស ។ ការពិគ្រោះយោល់នានារវាងផលិតករ និង ពាណិជ្ជករលើផលិតផល និងសេវាកម្មវប្បធម៌ តំណាងនានាមកពី មន្ទីរពាណិជ្ជកម្មខេត្ត និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងខេត្ត ទាំងបួនក៏បានធ្វើឡើងដើម្បីវាយតម្លៃអំពីការប្រឈម និង ធ្វើ អត្តសញ្ញាណអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយនៅថ្នាក់ក្រោមបំផុត ។ ដំណើរការ ប្រឡូកអ្នកពាក់ព័ន្ធឱ្យចូលរួមបែបនេះ បានរួមចំណែកក្នុងការបង្កើត ទំនាក់ទំនងកាន់តែជិតស្និទ្ធរវាងវិស័យសាធារណៈ វិស័យឯកជន និង សង្គមស៊ីវិល ។ នៅក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចទៅកាន់ខេត្តទាំងបួន ទំនាក់ ទំនងជាមួយដៃគូដែលមានសក្តានុពលក្នុងការអភិវឌ្ឍ ត្រូវបានបង្កើត ឡើង ដែលរួមទាំងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ជាតិ និងនៅ មូលដ្ឋានផងដែរ ។ យូអិនធីភី ក៏គាំទ្រដល់ការឃោសនាផលិតផល មួយចំនួននិងការចូលរួមរបស់ផលិតករក្នុងស្រុក នៅក្នុងពិពណ៌លើក ទីបួនអំពីផលិតផលនាំចេញនាំចូល និងខេត្តមួយផលិតផលមួយ ផងដែរ ដោយបានធ្វើការតាមរយៈបណ្តាញអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងមន្ទីរពាណិជ្ជកម្មខេត្តក្នុងការគាំទ្រដល់ការឃោសនា និងការ ចូលរួមរបស់ផលិតផលវប្បធម៌និងផលិតករមួយចំនួនក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ នេះ ។ ក្នុងចំណោមប្រតិភូប្រាំបួននាក់មកពីខេត្តចំនួនបួន ប្រាំនាក់ គឺជាស្ត្រី ។

“យើងបានទទួលការលើកទឹកចិត្ត ពីក្រុមនេះ និងវិភាគយល់ ដែលពួកគេទិញផលិតផលពី យើង ។ ពាណិជ្ជនេះ ធ្វើឱ្យយើង ងាយស្រួលយល់ និងជួយយើង ដើម្បីបង្កើតគុំបានល្អជាងមុន” ។ លុន សី ប្រធានក្រុមតម្បាញ ភូមិ ព្រៃស ឃុំដាក់ ដាំ ខេត្តមណ្ឌលគីរី ។

បុរសម្នាក់ពីក្រុម ជនជាតិដើមកួយ នៅខេត្ត កំពង់ធំ ត្បាញកន្ត្រកផ្តៅ ។ ឧស្សាហកម្មច្នៃប្រឌិត មានសក្តានុពលសម្រាប់ កែលម្អរបរចិញ្ចឹមជីវិតសម្រាប់ ស្ត្រី និង ក្រុមជនជាតិដើម ភាគតិចកម្ពុជា ។ (កម្មវិធីគាំទ្រ ឧស្សាហកម្ម ច្នៃប្រឌិត)







ការសាងសង់ ដែលជាកន្លឹះសម្រាប់ទ្រទ្រង់ការនាំចេញ បានរងគ្រោះនៅក្នុង អំឡុងពេលនៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ ពិភពលោក ដែលបង្ហាញពីការចាំបាច់បន្ថែមទៀតដើម្បីធ្វើពិធីកម្មសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (យូអិសឌីភី/អ៊ីសាបេល លេសេរ)

## ការស្រាវជ្រាវដើមដំបូង ផ្តល់នូវជម្រើសគោលនយោបាយថ្មីៗ សម្រាប់ជោគជ័យខាងសេដ្ឋកិច្ច

យូអិសឌីភី ចូលរួមជាដៃគូជាមួយរដ្ឋាភិបាល និង ម្ចាស់ជំនួយដើម្បីរៀបចំនិងចែករំលែកការស្រាវជ្រាវ និង ឯកសារសង្ខេបអនុសាសន៍គោលនយោបាយក្នុងវិស័យនានា ដែលមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ ដែលមានការចូលរួមពីសំណាក់ជនក្រីក្រ និង ដែលបម្រើផលប្រយោជន៍ពួកគេផងដែរ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិសឌីភីបានផ្តោតលើភាពប្រកួតប្រជែងខាងសេដ្ឋកិច្ចឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្មវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក និងរបបចិញ្ចឹមជីវិតនៅជនបទ។ របាយការណ៍ភាពប្រកួតប្រជែងរបស់ប្រទេសកម្ពុជា៖ ការជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និង ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ បានផ្តោតលើកសិកម្ម ទេសចរណ៍ និង វិស័យកាត់ដេរ/សហគ្រាសផលិតកម្មធុនស្រាល ជាកម្លាំងជម្រុញសំខាន់ៗសម្រាប់កំណើន និងលើកម្លាំងនៃឧស្សាហកម្មសាងសង់ និងឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងទំនាក់ទំនង ដើម្បីជម្រុញវិស័យនាំចេញទាំងនោះដំណើរការបានល្អជាងមុន។ ការសិក្សានេះដែលបានចុះផ្សាយក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងវិទ្យាស្ថានអភិវឌ្ឍន៍ក្រៅប្រទេស គឺជាវិភាគទានចម្បងមួយរបស់ អ.ស.ប ទៅក្នុងវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាលើកទីបី។

ការទទួលខុសត្រូវខាងសង្គមរបស់សារជីវកម្មនៅកម្ពុជា : បញ្ហា និងការប្រឈមនៅក្នុងឧស្សាហកម្ម និស្សារណកម្មរបស់កម្ពុជាបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពរួមនៃទម្លាប់អនុវត្តល្អៗ ការប្រឈមនានានៅក្នុងការដោះស្រាយកង្វះខាតសង្គម និងអ្វីដែលអាចធ្វើបានដើម្បីធានាថា វិស័យវិនិយោគប្រេងកាត ផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍ជាអតិបរមាដល់សង្គមកម្ពុជាទាំងមូល។ តំណាងចំនួនបួនរូបពីកម្ពុជា បានចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំកំពូលលើកទីពីរនៃប្រទេសអ្នកផលិតប្រេង និងឧស្ម័ននៅភូមិភាគខាងត្បូងនៅទីក្រុង ណៃរ៉ូប៊ី ប្រទេសកេនយ៉ា។ ឱនភាពសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក៖ ឱកាស ឬវិបត្តិ? បានលើកស្ទើរឱ្យមានប្រព័ន្ធ

ចម្រុះរបស់ជាតិសម្រាប់ការពារសុវត្ថិភាពសង្គម ការពង្រីកសារពើពន្ធដោយផ្តោតលើសិទ្ធិសមធម៌និងកំណែលម្អសមត្ថភាពខាងស្ថាប័ន។ ឯកសារនេះត្រូវបានបង្ហាញជូនក្នុងវេទិកាអន្តរជាតិក្នុងទីក្រុងប៉េកាំង ក្រុងបាងកក និងសិង្ហបុរី និង បានពិភាក្សាក្នុងបទបង្ហាញនានាជាមួយរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ ក្នុងការចេញផ្សាយចំនួនប្រាំមួយលើករបស់ខ្លួន ព្រឹត្តិបត្រ ការឃ្លាំមើលផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិ បានរាយការណ៍ថា រោងចក្រកាត់ដេរច្រើនជាង ៥០ បានបិទទ្វារ ហើយកម្មករចំនួន ៦៣.០០០ នាក់ បាត់បង់ការងារដោយមានស្ត្រីជាអ្នករងគ្រោះខ្លាំងជាងគេ។ ការបាត់បង់ការងារបានធ្វើឱ្យពួកគេប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការជួញដូរ និងការឆ្លងមេរោគអេដស៍។ កម្ពុជា ស្ថិតក្នុងចំណោមប្រទេសចំនួន ១៤ នៅអាស៊ីដែលត្រូវបានជ្រើសរើសជាករណីសិក្សាមួយនៅក្នុងការវិភាគអំពីផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិ ដែលបានធ្វើឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលយូអិសឌីភីសម្រាប់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក និង បានចុះផ្សាយនៅក្នុងរបាយការណ៍ថ្នាក់តំបន់ ក្រោមចំណងជើងថា វិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក និងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក៖ ការសិក្សាសំយោគដែលរួមបញ្ចូលភស្តុតាងពីការសិក្សាករណីនៅក្នុងប្រទេសនានា។

ការពិភាក្សាចំនួនប្រាំបីលើក ត្រូវបានចាត់ចែងឡើងសម្រាប់សមាជិកសភា និងមន្ត្រីនានាអំពីបញ្ហានានា ដែលរួមទាំងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ ប្រេងកាត និងឧស្ម័ន និង របាយការណ៍អភិវឌ្ឍន៍មនុស្សកម្ពុជាឆ្នាំ ២០០៧៖ ពង្រីកជម្រើសសម្រាប់ពលរដ្ឋនៅជនបទ។ តាមរយៈការគាំទ្រពីយូអិសឌីភី ក្រសួងផែនការបានរៀបចំសិក្ខាសាលានានា ដើម្បីពិភាក្សាលើរបាយការណ៍នេះ ដោយមានអ្នកចូលរួមច្រើនជាង ៨០០ នាក់មកពីខេត្តចំនួនប្រាំ។

# តារាងពិន្ទុវាស់វែងវឌ្ឍនភាពឆ្ពោះទៅសម្រេច គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា (CMDGs)

ស្របតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍ សហស្សវត្សរ៍សហប្រជាជាតិ ក្នុងឆ្នាំ ២០០០ ប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេសនានាលើពិភពលោក បានតម្រូវឱ្យប្រទេសរបស់ខ្លួនបង្កើតភាពជាដៃគូថ្មីមួយលើពិភពលោក ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និង សម្រេចឱ្យបាននូវការរីកចម្រើនចម្រុះទៅរកចំណុចដៅអភិវឌ្ឍន៍ចំនួនប្រាំបីរហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៥ ។ ចំណុចដៅទាំងនោះ ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ (MDGs) គឺជាស្នូលនៃអាណត្តិអភិវឌ្ឍន៍ របស់ប្រព័ន្ធអ.ស.ប ។ កម្ពុជាបានទទួលយកគោលដៅទាំងប្រាំបី និងបន្ថែមគោលដៅទីប្រាំបួនគឺ ការដោះមិន ការបោសសំអាតយុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះ និងការសង្គ្រោះជនរងគ្រោះ ដែលជាចំណុចសំខាន់នៅក្នុងប្រទេសមួយនេះ ដែលកំពុងតែស្តារខ្លួន ក្រោយពីសង្គ្រាមអស់រយៈពេលបីទសវត្សរ៍កន្លងមក ។ គោលដៅ MDGs ទាំងប្រាំបួនរបស់កម្ពុជា ចែងអំពីចំណុចដៅរួមទាំង ២៥ និងចំណុចដៅជាក់លាក់ចំនួន ១០៦ ។ CMDGs ក៏ស្ថិតនៅជាស្នូលនៃយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជាផងដែរ ដែលត្រូវបានកំណត់ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រតុល្យភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល និងចែងលំអិតអំពីប្រតិបត្តិការក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិរបស់ខ្លួន ។ រដ្ឋាភិបាលកំពុងរៀបចំ របាយការណ៍គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជាឆ្នាំ ២០១០ ដែលនឹងវាយតម្លៃការរីកចម្រើនឆ្ពោះទៅគោលដៅទាំងប្រាំបួន ។

ក្រុមទីភ្នាក់ងារ អ.ស.ប នៅប្រទេសកម្ពុជា បានរៀបចំក្របខ័ណ្ឌសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ថ្មីមួយនៃ អ.ស.ប សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១១-២០១៥ ។ នៅក្នុងដំណើរការនេះ យូអិសឌីភី បានធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ អ.ស.ប ឱ្យកាន់តែល្អជាងមុនជាមួយ CMDGs ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ ដើម្បីគាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងនេះ យូអិសឌីភីបានធ្វើការវាយតម្លៃផ្ទៃក្នុង និងបណ្តោះអាសន្នមួយអំពីការរីកចម្រើនកន្លងមក និង បានរៀបចំឯកសារមួយដោយមានសេចក្តីសង្ខេបអំពីលទ្ធផលសំខាន់ៗបំផុត ។ ការស្រាវជ្រាវនេះ បានបង្ហាញជូនអំពីជំហានរៀបចំដំបូងនៅមុនការរៀបចំរបាយការណ៍របស់រដ្ឋាភិបាល ហើយយូអិសឌីភីសង្កត់ធ្ងន់ថាមានកង្វះទិន្នន័យជាច្រើននៅក្នុងវិស័យនានា ។ យូអិសឌីភីក៏បានកត់សំគាល់ផងដែរអំពីភាពមិនចុះសម្រុងគ្នាក្នុងនិយមន័យ រវាងចំណុចពេលវេលា និងប្រភពទិន្នន័យខុសៗគ្នា ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការស្រាវជ្រាវនេះបង្ហាញពីការសង្ឃឹមថា ការពិភាក្សានៅក្នុងឯកសារនេះនឹងជួយធ្វើអត្តសញ្ញាណគម្លាត និងកំហុសខ្លះនានាសម្រាប់កែលម្អក្នុងរបាយការណ៍ MDG ឆ្នាំ ២០១០ ជាផ្លូវការរបស់កម្ពុជា ។

យូអិសឌីភី កំពុងបង្កើត "តារាងពិន្ទុ" សម្រាប់គោលដៅនីមួយៗ ។ ទីមួយ លក្ខខណ្ឌគោល ឬ តួលេខបច្ចេកទេស ត្រូវបានកំណត់ សម្រាប់សូចនាករនីមួយៗ ដោយប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពីឆ្នាំ ២០០០ ឬក្បែរឆ្នាំនេះ និងប្រៀបធៀបជាមួយគោលដៅឆ្នាំ ២០១៥ ។ ភាពខុសគ្នារវាងទិន្នន័យគោល និងគោលដៅត្រូវបានកំណត់ថាជា "ចម្ងាយសរុប"



ដែលត្រូវតែធ្វើដំណើរ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ ។ បន្ទាប់មក "តួលេខបច្ចុប្បន្ន" មួយ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រើប្រាស់ទិន្នន័យថ្មីបំផុតដែលអាចទុកចិត្តបាន ដែលអនុញ្ញាតឱ្យវាស់ចម្ងាយដែលបានធ្វើដំណើរកន្លងមក គិតពីតួលេខគោលមកដល់តួលេខសព្វថ្ងៃនេះ ។ ចម្ងាយដែលបានធ្វើដំណើរមកទល់សព្វថ្ងៃនេះ ដែលគិតជាភាគរយនៃចម្ងាយសរុបតំណាងឱ្យ "វឌ្ឍនភាព" ។ ឧទាហរណ៍ តួលេខគោលសម្រាប់ចំណុចដៅជាក់លាក់អំពីអត្រាមរណភាពកុមារមាន ៩៥ ក្នុងចំណោមកំណើតរស់ ១.០០០ នៅ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៨ ។ គោលដៅគឺ ៥០ ក្នុងកំណើតរស់ ១.០០០ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ ដែលបង្ហាញពីចម្ងាយសរុប ៤៥ ។ ទិន្នន័យថ្មីបំផុតបង្ហាញថា អត្រាមរណភាពកុមារមាន ៦០ ក្នុងកំណើតរស់ ១.០០០ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ ដូច្នេះ តួលេខសព្វថ្ងៃគឺ ៩៥ ដក ៦០ ឬ ៣៥ ។ ដូច្នេះ វឌ្ឍនភាពមកទល់ពេលនេះគឺមាន ៣៥.៤៥ ឬ ៧៩% ។

ការវិភាគនេះបានរកឃើញថា វឌ្ឍនភាពភាគច្រើនសម្រេចបាននៅក្នុងគោលដៅ CMDG4 (មរណភាពកុមារ), CMDG9 (ការដោះមិន យុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះ និងសង្គ្រោះជនរងគ្រោះ) និង CMDG6 (មេរោគអេដស៍/ជម្ងឺអេដស៍ គ្រុនចាញ់ គ្រុនឈាម និងរបេង) ។ ការវិភាគនេះបានរកឃើញថា តាមរយៈកំណែប្រែចម្រុះៗ និងការយកចិត្តទុកដាក់ ដែលផ្តោតចំពោះគោលដៅ កម្ពុជានឹងអាចសម្រេចបាន CMDG1 (កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និង ភាពអត់ឃ្នាន) និង CMDG3 (សមភាពយេនឌ័រ) ។ បើទោះជាមានការកែប្រែខ្លាំងក៏ដោយ CMDG2 (ការអប់រំជាមូលដ្ឋានរយៈពេល ៩ ឆ្នាំ) CMDG5 (សុខភាពមាតា) និង CMDG7 (បរិស្ថាន) ទំនងជានឹងមិនអាចសម្រេចបានឡើយ ។ ដូចគ្នានេះដែរ CMDG3 (សមភាពយេនឌ័រ) អាចរេឆ្លាក់ "ខុសគ្នា" ប្រសិនបើបញ្ហាអំពីហិរញ្ញវត្ថុស្រាវជ្រាវមិនត្រូវបានដោះស្រាយដោយហ្មត់ចត់ទេ ។

អត្រាមរណភាពកុមារនៅកម្ពុជា បានធ្លាក់ចុះយ៉ាងច្រើន ប៉ុន្តែត្រូវតែកាត់បន្ថយជាបន្ថែមទៀត ដើម្បីអាចសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍រហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៥ (យូអិសឌីភី/ឡុង ស្កូណា)

"តារាងពិន្ទុងាយមួយសម្រាប់ MDG មានប្រយោជន៍ណាស់ និងជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃដំណើរការកសាងផែនការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ យើងកំពុងចែកចាយព័ត៌មាននេះទៅគ្រប់កន្លែងទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសសម្រាប់ជាទិន្នន័យយោង" ។ ឯកឧត្តម ហ៊ុំ តាំងអេង រដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងផែនការ និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការកសាងផែនការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៃ គ.ជ.ប



ការសម្របសម្រួល និងការ  
បន្តវិវឌ្ឍន៍រវាងកិច្ចប្រឹងប្រែង  
របស់ម្ចាស់ជំនួយ គឺជាគន្លឹះ  
ដើម្បីសម្រេចបាននូវ  
ប្រសិទ្ធភាពជំនួយ ។  
(យូអិសឌីភី/អ៊ីសាបែល លេសេរ)

## រដ្ឋាភិបាល និងដៃគូនានា ធ្វើការជាមួយគ្នា ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពជំនួយ

កម្ពុជាពឹងផ្អែកជាខ្លាំងលើជំនួយពីក្រៅប្រទេស ដោយភាគ  
ចំណែកយ៉ាងច្រើននៃថវិកាអភិវឌ្ឍន៍របស់ខ្លួនបានមកពីម្ចាស់ជំនួយ ។  
ជំនួយនេះក៏ស្ថិតក្នុងសភាពជាប់ណែកខ្លាំងមែនទែនផងដែរ  
ដោយសារការសម្រប សម្រួលក្នុងចំណោមដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នៅមាន  
កិរិយានៅឡើយ បើធៀបទៅនឹងប្រទេសដទៃ ។ យូអិសឌីភី  
ធ្វើការជាដៃគូជាមួយ AusAID, CIDA, DFID និង NZAid ដើម្បីគាំទ្រ  
រដ្ឋាភិបាលលើការគ្រប់គ្រងនិងសម្របសម្រួលជំនួយនេះឱ្យកាន់តែ  
មានប្រសិទ្ធភាព លើកក់ពស់ការបន្តវិវឌ្ឍន៍ការអនុវត្តក្នុងចំណោម  
ម្ចាស់ជំនួយ និងថែករម្នាក់ទៀតមានអំពីសកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការ  
អភិវឌ្ឍន៍ដៃគូជាតិ និងអន្តរជាតិ និងសង្គមស៊ីវិល ។ យូអិសឌីភី  
គាំទ្រដល់គណៈកម្មាធិការស្តារ និងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CRDB/CDC)  
ដែលជាស្ថាប័នបង្កើតរបស់រដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ក្រុងគរ និងសម្រប  
សម្រួលជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ ។ CRDB/CDC ដឹកនាំការពិភាក្សា  
គោលនយោបាយ អំពីប្រសិទ្ធភាពជំនួយ ធ្វើការជាមួយក្រសួង  
ពាក់ព័ន្ធ ទីភ្នាក់ងារនានានៃរដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ជំនួយ និងអង្គការ  
មិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង រួមចំណែកនៅក្នុងវេទិកានានាដែលរួមទាំង  
OECD-គណៈកម្មាធិការជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ ដែលតាមដានវឌ្ឍនភាព  
ក្នុងការអនុវត្តសេចក្តីថ្លែងការណ៍ក្រុងប៉ារីសឆ្នាំ ២០០៥ ស្តីពី  
ប្រសិទ្ធភាពជំនួយ ។

នៅឆ្នាំ ២០០៩ CRDB/CDC បានប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់កម្រង  
ទិន្នន័យប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត អំពីសាច់ប្រាក់ដែលបានផ្ទេរទៅឱ្យអង្គការ  
មិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងបានកែលម្អកម្រងទិន្នន័យសម្រាប់ជួយ  
តាមដានជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ ។ កម្រងទិន្នន័យនេះ បង្ហាញពី  
វឌ្ឍនភាពនៃសមត្ថភាពរបស់ CRDB/CDC ក្នុងការប្រមូល និង  
វិភាគទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធ ដូចជា ការអង្កេតអំពីសេចក្តីថ្លែងការណ៍  
ក្រុងប៉ារីស ។ CRDB/CDC ដឹកនាំការបង្កើតភាពជជែក ប្រកបដោយ  
ប្រសិទ្ធភាពលើកិច្ចផ្តួចផ្តើមរបស់កម្ពុជា ដែលដោះស្រាយទិដ្ឋភាពនានា  
នៃភាពជាដៃគូ និងគិរិយាបថនៃការគ្រប់គ្រងជំនួយ ។ នៅឆ្នាំទីពីរ  
CRDB/CDC បានចាត់ចែងឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនូវការរៀនសូត្រជាក្រុម  
អំពីការគ្រប់គ្រងជំនួយជាមួយសហសេវិកានានាមកពីប្រទេសឡាវ  
នេប៉ាល់ និងទីម័រខាងកើត ។ CRDB/CDC បានចូលរួមក្នុងការ  
ពិគ្រោះយោបល់ដៃគូ OECD/ គណៈកម្មាធិការជំនួយអភិវឌ្ឍន៍នៅ  
ក្រុងប៉ារីស និងក្នុងការប្រកាសអំពីការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពសម្រាប់  
ប្រសិទ្ធភាពនៃការអភិវឌ្ឍសម្បទាផ្តោះប្តូរចំណេះដឹង សម្រាប់ភ្នាក់ងារ  
ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពជំនួយនៅក្នុងប្រទេសចំនួន ២១ ។ CRDB/CDC  
បានបង្កើតភាពជាដៃគូជាមួយគណៈកម្មាធិការសហប្រតិបត្តិការ ដើម្បី  
កម្ពុជា ដែលជាក្រុមសង្គមស៊ីវិលមួយដែលគិតគូរអំពីផ្នែកអភិបាលកិច្ច  
និងកិច្ចការ ប្រសិទ្ធភាពជំនួយ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់អង្គការ  
មិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងការសម្របសម្រួលការគាំទ្ររបស់ពួកគេ និង



ធ្វើឱ្យមានគណនេយ្យភាពចំពោះមុខពលរដ្ឋ ។ CRDB/CDC បានគាំទ្រ  
ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងទីភ្នាក់ងារនានាក្នុងការបង្កើតការដឹកនាំរបស់  
ខ្លួនលើក្រុមការងារបច្ចេកទេសចំនួន ១៩ (TWGs) ដែលនាំមក  
បញ្ចូលគ្នានូវស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង អង្គការសង្គម  
ស៊ីវិលនៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ ។ បណ្តាញ TWG ត្រូវបានប្រើប្រាស់  
ដើម្បីជួយបង្កើតសូចនាករតាមដានសម្រាប់ប្រសិទ្ធភាពជំនួយ  
នៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ និងដើម្បីអនុវត្តឱ្យបានគ្រប់វិស័យទាំងអស់ ។  
សូចនាកររយៈពេលមធ្យមទាំងនេះ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីឱ្យមាន  
ការឯកភាពគ្នាលើចំណុចដៅនានា សម្រាប់ធ្វើឱ្យមានឯកភាពមតិលើ  
សកម្មភាពនានា ធនធាន កាលវេលា និងការប្តេជ្ញានានា និងដើម្បី  
ពង្រឹងកិច្ចប្រឹងប្រែងរួមគ្នាក្នុងការសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ជា  
អាទិភាព ។ សូចនាករទាំងនេះបានទទួលការអនុម័តពីរដ្ឋាភិបាល  
គណៈកម្មាធិការសហប្រតិបត្តិការ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដែលជាកន្លែងដែល  
TWGs ត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។ សមាជិក  
សំខាន់ៗនៅក្នុង TWGs បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការគ្រប់គ្រង  
លទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ ដែលជាយុទ្ធសាស្ត្របានទទួលការគាំទ្រ  
ជាអន្តរជាតិ និងដែលផ្តោតលើការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានអំពីដំណើរការ  
ដើម្បីកែលម្អ ការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ដើម្បីអាចសម្រេចបាននូវ  
គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ ។ បណ្តាញ TWG ក៏បានជួយពង្រឹង  
ការពិភាក្សាអន្តរវិស័យផងដែរ លើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍  
ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ពុជា (២០០៩-២០១៣) ។

# ការដោះមីនបានកំចាត់ចោលមរតកនៃសង្គ្រាម ស្ដារឡើងវិញនូវជីវិតសម្រាប់គ្រួសារនៅជនបទ

ក្រោយពីមានជម្លោះអស់ជិតបីទសវត្សរ៍រួចមក ផ្ទៃដីជិត ៦៥០ គម<sup>២</sup> នៅកម្ពុជានៅតែរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរនៅឡើយពីសំណាក់គ្រាប់មីន និងយុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះដែលសល់ពីសម័យសង្គ្រាម។ ជាការឆ្លើយតប កម្ពុជាបានបញ្ជូលគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ទី ៩ ដើម្បីបោសសំអាតគ្រាប់មីនទាំងអស់ ដែលមានបង្កប់នៅក្នុងដីកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ និងកែលម្អជំនួយដល់ជនដែលនៅរស់រានមានជីវិត។ ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយ AusAID, CIDA និងកម្មវិធីឧបត្ថម្ភការដោះមីន យូអិនឌីភី បានគាំទ្រដល់ស្ថាប័នត្រួតពិនិត្យរបស់រដ្ឋាភិបាល ពោលគឺអាជ្ញាធរកម្ពុជាគ្រប់គ្រងសកម្មភាពកំចាត់មីន និងសង្គ្រោះជនពិការដោយសារមីន (CMAA) ដែលដឹកនាំរបៀបវារៈនៃសកម្មភាពមីននៅកម្ពុជា ដោយបង្កើតគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រ និងស្តង់ដារនានា និងតាមដានរាល់សកម្មភាពដោះមីន។ ដៃគូនានាក៏បានគាំទ្រដល់កិច្ចការដោះមីនរបស់អាជ្ញាធរនេះផងដែរ។

អាជ្ញាធរ CMAA បានដឹកនាំការលើកសំណើរបស់កម្ពុជាដើម្បីសុំបន្ថយពេល ១០ ឆ្នាំនៃឱសានវាទរបស់ខ្លួននៅក្រោមសន្ធិសញ្ញាហាមឃាត់គ្រាប់មីនប្រឆាំងមនុស្ស និងបានបង្ហាញជូនសំណើនោះនៅក្នុងសន្និសីទលើកទីពីរនៃសន្និសញ្ញានេះ នៅក្រុងកាតាហ្សែណា ប្រទេសកូឡុំប៊ី។ ការបន្តពេលនេះផ្តល់ពេលឱ្យកម្ពុជារហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៩ ដើម្បីសំអាតមីននៅគ្រប់កន្លែងទាំងអស់ដែលបានដឹង។ នៅក្នុងការរៀបចំសំណើនេះ CMAA បានប្រកាសការអង្កេតទិន្នន័យគោល ដើម្បីកំណត់អំពីវិសាលភាពនៃផ្ទៃដីដែលនៅមានគ្រាប់មីន។ CMAA បានរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ សកម្មភាពគ្រាប់មីនដែលមានការបន្តិក្តាជាមួយគោលដៅសកម្មភាពមីននៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ប្រការនេះបានសម្រួលដល់ម្ចាស់ជំនួយក្នុងការបន្តិក្តាទ្ររបស់ពួកគេ ជាមួយគោលដៅសកម្មភាពមីន ដូច្នោះ គឺជាការលើកកម្ពស់គោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាពជំនួយរបស់កម្ពុជា។ ដើម្បីប្រារព្ធចូបឆ្នាំទី ១០ នៃការចុះហត្ថលេខារបស់កម្ពុជាលើសន្ធិសញ្ញានេះ យូអិនឌីភី និង AusAID បានចាត់ចែងឱ្យមានគម្រោងចងក្រងជាឯកសារ និងវិចិត្រសិល្បៈមួយ ស្តីពីឥទ្ធិពលនៃសកម្មភាពមីន។ ការងារទាំងនេះ ត្រូវបានតាំងបង្ហាញនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងនៅកាតាហ្សែណា។

CMAA បានតែងតាំងផ្នែកដោះមីននៃកងយោធពលខេមរៈភូមិន្ទកម្ពុជាឱ្យទៅជាប្រតិបត្តិករដោះមីន។ នាយកដ្ឋានបញ្ញត្តិច្បាប់ និងតាមដាននៃអាជ្ញាធរនេះ បាន បណ្តុះបណ្តាលដល់ក្រុមប្រឹក្សានិយោជកអំពីការពិនិត្យគុណភាព ដែលធ្វើឱ្យចំនួនសរុបនៃក្រុមនេះមានដល់ប្រាំមួយ។ បើគិតសរុបទាំងអស់ក្រុមនានាបានធ្វើទស្សនកិច្ចចំនួន ១.៤៤៧ លើក ដើម្បីពិនិត្យសកម្មភាពនៅតាមចំការមីនដែលអនុវត្តដោយប្រតិបត្តិករដោះមីន។ CMAA បានកែសម្រួល ឬបង្កើតស្តង់ដារសកម្មភាពមីនកម្ពុជាចំនួនបួន ដែលរួមទាំងមួយសម្រាប់ការបញ្ចេញដីដែលដោះមីនរួច ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការបញ្ចេញយ៉ាងឆាប់រហ័សនូវដីលើវិសាលភាពធំធេង ដោយផ្តោតសកម្មភាពបោសសំអាតលើតំបន់ដែលសង្ស័យថាមានគ្រាប់មីន។ ការតាមដានអំពីរបៀប

ប្រើប្រាស់ដីដែលបានដោះមីនរួច ត្រូវបានផ្ទេរទៅអង្គការផែនការសកម្មភាពមីន (MAPUs) របស់រដ្ឋាភិបាល។ បុគ្គលិក MAPU ចំនួន ១៥ រូប បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងបំពាក់បរិក្ខារចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើការតាមដានការប្រើប្រាស់ដីក្រោយសំអាតគ្រាប់មីនរួច និង បានទទួលការហ្វឹកហាត់ដោយ ក្រុមសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់ CMAA ទន្ទឹមនឹងការតាមដានលើទីតាំងចំនួន ៤៦៨ កន្លែង។ ការគិតគូរបញ្ជាយេនឌ័រ ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសកម្មភាពភាគច្រើន រួមទាំងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកផងដែរ។ យូអិនឌីភី បានចូលរួមក្នុងក្រុមផ្តល់យោបល់ខាងយេនឌ័រ សម្រាប់បង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសកម្មភាពមីន និងកែសម្រួលគោលការណ៍ណែនាំរបស់ MAPU ។ ការណែនាំដល់ការកសាងផែនការបោសសំអាតមីននៅតាមភូមិ បានគិតគូរអំពីយេនឌ័រដើម្បីធានាថាទាំងបុរស និងស្ត្រី សុទ្ធតែពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការសម្រេចអំពីទីកន្លែងដែលគួរតែផ្តល់ជាអាទិភាព។ យូអិនឌីភី ក៏បានគាំទ្រដល់ CMAA ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងសន្និសីទប្រចាំឆ្នាំអំពីយេនឌ័រ និងសកម្មភាពមីននៅទីក្រុងហ្សឺណែវផងដែរ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ ដោយធ្វើការជាមួយមូលនិធិដែលគ្រប់គ្រងដោយ យូអិនឌីភី CMAA បានបោសសំអាតគ្រាប់មីនលើផ្ទៃដីទំហំ ៧.៨១ គម<sup>២</sup>។ អ្នកដោះមីនបានរកឃើញ និង កំទេចគ្រាប់មីនប្រឆាំងមនុស្សចំនួន ៦.៤៩៩ គ្រាប់មីនប្រឆាំងរថគ្រោះចំនួន ២៣០ គ្រាប់ និងយុទ្ធភ័ណ្ណមិនទាន់ផ្ទុះចំនួន ៣៩.៧២៦ គ្រាប់។ ប្រមាណ ៦០% នៃដីដែលបានបោសសំអាតរួចត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម និង តាំងទីលំនៅ ២០% សម្រាប់សាងសង់ផ្លូវថ្នល់ និង ៥% សម្រាប់សង់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព។ ការបោសសំអាតមីន បានផ្តល់ប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ដល់ ៨.៤៦៣ គ្រួសារ និងដោយប្រយោលដល់ ៣៥.១១២ គ្រួសារ។

យើងសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា អ្នកនឹងនៅបន្តធ្វើការជាមួយយើងនៅលើផ្លូវនោះទៅជនការប្រយោលដែលនៅសេសសល់ ដើម្បីធ្វើឱ្យកម្ពុជារួចផុតពីការរងផលប៉ះពាល់ពីគ្រាប់មីន និងសំណល់គ្រឿងផ្ទុះពីសម័យសង្គ្រាម និងជាកន្លែង ដែលសហគមន៍អាចដើរលើជីវិតរបស់ខ្លួន កុមារអាចរត់លេង ដោយគ្មានការភ័យខ្លាចហើយការអភិវឌ្ឍអាចបោះជំហានទៅមុខបានតែលឿនជាងមុន។ ឯកឧត្តម ប្រាក់ សុខុន រដ្ឋមន្ត្រី ប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង អនុប្រធានអាជ្ញាធរកម្ពុជាគ្រប់គ្រងសកម្មភាពកំចាត់មីន និង សង្គ្រោះជនពិការ ដោយសារមីន។

ផ្ទៃដី ៧.៨១ គម<sup>២</sup> ត្រូវបានសំអាតពីគ្រាប់មីនក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ តាមរយៈ មូលនិធិដែលគ្រប់គ្រងដោយយូអិនឌីភី។ ការអង្កេតអំពីស្ថានភាពគោល បានបង្ហាញអំពីផ្ទៃដីដែលនៅមានសល់គ្រាប់មីនបង្កប់នៅឡើយ។ (យូអិនឌីភី/ណេថាស ហ៊ែតុន)







# បរិស្ថាន និងថាមពល

## ការប្រឈម

បរិស្ថានធម្មជាតិរបស់កម្ពុជា គឺជាសម្បត្តិគ្រឹះដ៏ចម្បងបំផុតរបស់ប្រទេសនេះ ប៉ុន្តែវាក៏មានសភាពផុយស្រួយណាស់ដែរ។ ជនកម្ពុជាប្រមាណ ៨៥% ដែលរស់នៅជនបទ ពឹងផ្អែកលើការដាំដំណាំ នេសាទ និងរកអនុផលនានា។ ប៉ុន្តែ កំណើនចំនួនប្រជាជន រួមផ្សំនឹងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃកម្មសិទ្ធិដី និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ បានបណ្តាលឱ្យមានសម្ពាធនៃធនធានធម្មជាតិ។ ការធ្វើចំណាកស្រុក បាននាំទៅដល់ការពង្រីកដីកសិកម្មទៅក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាល ដោយនាំមកជាមួយបរិមាណសត្វគោក្របីស៊ីស្លៅ លើសលុប និង ការកាប់អុសច្រើនហួសកម្រិត។ ការចាប់យកដីធ្លី និងការរានរុក្ខ កំពុងតែកាត់ផ្តាច់ធនធានព្រៃឈើពីអ្នកប្រើប្រាស់តាមប្រពៃណី ដែលគំរាមកំហែងចំពោះសន្តិសុខស្បៀងរបស់ប្រជាជនប៉ុណ្ណោះ និងដល់ប្រភេទសត្វសំខាន់ៗជាច្រើនផងដែរ។ ឱនភាពដីធ្លីបានកើនឡើងដោយសារតែការធ្វើដំណាំស្រូវជាច្រើនសតវត្សរ៍កន្លងមក ហើយសព្វថ្ងៃស្ថានភាពនេះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀតដោយសារការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីមិនត្រឹមត្រូវ។ កម្ពុជាក៏ងាយរងគ្រោះផងដែរ ដោយសារឥទ្ធិពល ដែលអាចកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលរួមមាន ភាពរាំងស្ងួត ទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្យុះធំៗ។

## ការឆ្លើយតបរបស់យូអិសឌីភី

យូអិសឌីភី គាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់កម្ពុជាក្នុងការបញ្ចូលបញ្ហានិរន្តរភាពទៅក្នុងគោលនយោបាយ និង ដើម្បីជួយថែរក្សាបរិស្ថានពិភពលោក តាមរយៈការប្រយុទ្ធប្រឆាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាពរហោសាន ដោយធ្វើការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ការពារស្រទាប់អូហ្សូន និងគាំទ្រអភិក្រមសមាហរណកម្មសម្រាប់ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលមានសារៈសំខាន់នៅកម្រិតពិភពលោក និងជម្រុញឱ្យមានជម្រើសជំនួសសម្រាប់របបចិញ្ចឹមជីវិត។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិសឌីភីបានគាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីព្យាករណ៍អំពីផលប៉ះពាល់ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិវត្តន៍សម្រាប់កម្ពុជា ដើម្បីបន្ស៊ាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលរបស់វា។ យូអិសឌីភីបានធ្វើការដើម្បីបញ្ឈប់ឱនភាពដីធ្លី និងបានគាំទ្រដល់គម្រោងនៅមូលដ្ឋាន ដើម្បីកែលម្អការរស់នៅរបស់ជនក្រីក្រនៅជនបទ និងការពារដីធ្លី។ យូអិសឌីភី បានសង្កត់ធ្ងន់លើកិច្ចការរបស់កម្ពុជាក្នុងការសាកល្បងយុទ្ធសាស្ត្រអន្តរជាតិថ្មីៗ ដែលលើកកម្ពស់ផលិតកម្ម និងប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីតាមវិធី ដែលអាចកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលប្រកប

## សមិទ្ធផលសំខាន់ៗក្នុងឆ្នាំ ២០០៩

- យូអិសឌីភី សម្រួលឱ្យមានសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុរវាងកម្ពុជា EU និងរដ្ឋជាសមាជិករបស់ EU (SIDA និង DANIDA) និង បង្កើតឱ្យមានការឯកភាពមតិលើអភិក្រមដែលផ្អែកលើកម្មវិធី ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពជំនួយ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- វេទិកាជាតិលើកទីមួយស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានបង្កើតការយល់ដឹងអំពីបញ្ហានេះហើយសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងបានបង្កើតមូលនិធិត្រាស់សម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- សារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ឆ្នាំ ២០០០ បានកំណត់លក្ខខណ្ឌគោលសម្រាប់វាស់ការបញ្ចេញឧស្ម័នទៅតាមវិស័យ។ ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងការបន្ស៊ាំ បានធ្វើទិសដៅអំពីផលប៉ះពាល់នៅក្រោមសេណារីយ៉ូឌុសៗគ្នា។
- ការស្រាវជ្រាវអំពីឱនភាពដីធ្លី បានបង្ហាញមូលហេតុចម្បងបណ្តាលពីកត្តាមនុស្ស គឺការរេចរិលព្រៃឈើ និងការបាត់បង់ព្រៃឈើ
- ការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាព ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសេចក្តីព្រាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ពុជា (២០០៩-២០១៣)
- ឧស្ម័នបំផ្លាញស្រទាប់អូហ្សូនចំនួន ៣,៧៨ តោន ត្រូវបានត្រងចេញពីម៉ាស៊ីនត្រជាក់ ហើយថយចុះចំនួន ២,៥០៣ ត្រឡឹង បានបំពាក់បរិក្ខារម៉ាស៊ីនត្រជាក់ដែលប្រើឧស្ម័នមិនបំផ្លាញស្រទាប់អូហ្សូន។
- គម្រោងសហគមន៍បានគាំទ្រអេកូទេសចរណ៍ ការដាំដើមឈើ ថាមពលជំនួស ការលក់ឥណទានកាបូន និងការថែរក្សាព្រៃកោងកាង និងស្មៅសមុទ្រ។
- សហគមន៍នៅវាលទំនាបខាងជើង បានបង្កើតទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ដំណាំស្រូវក្នុងគោលដៅជួយការពារសត្វព្រៃ ការលក់ដំរីឈើ និង ប្រាក់លើកទឹកចិត្តឱ្យជួយការពារសំបុកសត្វស្លាប់ជិតផុតពូជ។
- គ្រួសារនានានៅក្នុងតំបន់ជីវមណ្ឌលបឹងទន្លេសាប បានប្រើប្រាស់ក្រុមជួយខ្លួនឯង ដើម្បីបង្កើតរបបជំនួសសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត។
- យូអិសឌីភី បានរៀបចំធនធាន ដើម្បីជម្រុញការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើឱ្យមាននិរន្តរភាពជាការឆ្លើយតបទៅនឹងកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ។

ដោយគ្រោះថ្នាក់ និងគាំទ្រដល់ការបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីដែលបំផ្លាញស្រទាប់អូហ្សូន។ យូអិសឌីភី បានលើកកម្ពស់ឱ្យមានការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីតាមបែបផែនការចូលរួម និងរបបចិញ្ចឹមជីវិត ប្រកបដោយចីរភាពបរិស្ថាននៅតំបន់វាលទំនាបខាងជើង និងបឹងទន្លេសាប។ ការផ្តល់បរិក្ខារ និងការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ឃ្នាំមើលសត្វព្រៃព្រាជួយទប់ស្កាត់ការកាប់ឈើ ការនេសាទការបរបាញ់ខុសច្បាប់ និង ការកាប់អុស។

រូបទៅទំព័រម្ខាង : យូអិសឌីភី គាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធការពារបរិស្ថានដែលថែរក្សាធនធានធម្មជាតិដែលជាមធ្យោបាយសម្រាប់លើកកម្ពស់សន្តិសុខស្បៀង និង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ (យូអិសឌីភី/អាវ៉ាន់ត្យា សេឌីប៊ូ)





ការដាំដើមឈើនៅកន្លែងដែលបាត់បង់ព្រៃឆ្នើរអស់នៅក្នុងខេត្តព្រៃវែងជួយការពារដី និងផ្តល់កុសសម្រាប់ចំអិនអាហារដែលជាការកាត់បន្ថយសម្ពាធមកលើដីធ្លី។ (យូអិសឌីភី/អាវ៉ាន់តូរ៉ា សេឌីយ៉ូ)

## សម្ព័ន្ធភាពថ្មីជួយដល់កម្ពុជាក្នុងការត្រៀមឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បង្កនូវការប្រឈមជាច្រើនសម្រាប់កម្ពុជា។ ឥទ្ធិពលដែលនឹងអាចកើតមាន រួមមាន ទឹកជំនន់ និងភាពរាំងស្ងួតកាន់តែញឹកញាប់ ការខូចខាតចំពោះធនធានជលផល ការបាត់បង់ទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព សំណឹកតំបន់ឆ្នេរ ការជ្រាបចូលនៃទឹកសមុទ្រ និងកំណើនកម្រិតមីត្រូពិក។ ជនក្រីក្រនៅជនបទទំនងជានឹងត្រូវរងការប៉ះទង្គិចធ្ងន់ធ្ងរជាងគេ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ យូអិសឌីភី បានដើរតួយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការសម្រួលឱ្យមានសម្ព័ន្ធភាពពិភពលោក ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរវាងកម្ពុជា និង EU និងនៅក្នុងការបង្កើតឱ្យមានការរកភាពមតិសម្រាប់អភិក្រមដែលផ្អែកលើកម្មវិធីសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (NCCC) បានចាត់ចែងឱ្យមានវេទិកាជាតិលើកទីមួយ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង។ វេទិកានេះ បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយអំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិ ការដែលនាំឱ្យមានការបង្កើតនូវសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។ ជាផ្នែកមួយនៃសម្ព័ន្ធភាពនេះ យូអិសឌីភីនឹងចាត់ចែងមូលនិធិត្រាស់សម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលជាវិភាគទានពី យូអិសឌីភី EU, DANIDA និង SIDA ។ មួយចំណែកនៃមូលនិធិនេះ នឹងត្រូវប្រើសម្រាប់ពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ NCCC និង នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងក្រសួងបរិស្ថានដែលដើរតួជាលេខាធិការដ្ឋានសម្រាប់ NCCC ។

ឧស្ម័នច្រើនជាងគេនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០០ គឺការប្រែប្រួលលើប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ (៤៩%) កសិកម្ម (៤៤%) និងថាមពល (៧%) ។ វឌ្ឍភាពក៏មានផងដែរ ក្នុងការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងការបន្ស៊ាំ ដែលបង្ហាញពីនិន្នាការនៅក្នុងទិន្នន័យកន្លងមកសេណារីយ៉ូនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងម៉ូដែលមួយសម្រាប់គណនាទិន្នន័យប្រចាំថ្ងៃអំពីអាកាសធាតុ ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យប្រចាំខែ។ ឥទ្ធិពលដែលអាចមានមកលើបឹងទន្លេសាបត្រូវបានវិភាគ ហើយការវិភាគអំពីតំបន់ឆ្នេរ បានពិនិត្យមើលឥទ្ធិពលមកលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបណ្តាលពីទឹកជ្រាបរលកកំណាច និងកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ។ ការវាយតម្លៃនានារួមបញ្ចូលការវិភាគយេនឌ័រផងដែរ។ សកលវិទ្យាល័យកសិកម្មក្រុងបូហ្គោ ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី និងសកលវិទ្យាល័យជូឡាឡុងកនប្រទេសថៃ បានផ្តល់យោបល់ និងវិធីសាស្ត្រ។ ប្រតិភូមួយមកពីប្រទេសឡាវ បានចែករំលែកមេរៀននានា។ ការអង្កេតមួយនៅមូលដ្ឋានក្នុងខេត្តព្រៃវែង បានគាំទ្រដោយការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនៃផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះថ្នាក់អាកាសធាតុមកលើកសិកម្ម។ យូអិសឌីភីគាំទ្រឱ្យមានវេទិកានានាសម្រាប់កម្ពុជា ដើម្បីពិភាក្សាអំពីឯកសារជំរុញរបស់កម្ពុជា សម្រាប់បង្ហាញជូននៅក្នុងសន្និសីទនៃភាគីជាសមាជិកនៅក្នុង UNFCCC (CoP-15) នៅទីក្រុងកូប៉េនហាក់ និងបានឧបត្ថម្ភដល់សមាជិកបួនរូបក្នុងចំណោមប្រតិភូកម្ពុជា ដើម្បីចូលរួម។ យូអិសឌីភី បានជួយក្រសួងបរិស្ថាន និង លេខាធិការដ្ឋាននៃ UNFCCC ក្នុងការចាត់ចែងសិក្ខាសាលាអន្តរជាតិមួយស្តីពីផ្នែកទន់ (Software) សម្រាប់វិភាគកសិកម្ម និងការប្រើប្រាស់ដី និងបានគាំទ្រឱ្យមានការបញ្ជូនវិធានការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ។ ការអនុវត្តបានចាប់ផ្តើមគម្រោងដំបូងមួយនៅក្រោមកម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្ស៊ាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឆ្នាំ ២០០៦។ គម្រោងនេះនឹងផ្តោតលើការគ្រប់គ្រងទឹក និងការធ្វើកសិកម្មដែលអាចផ្តល់ទ្រាំនឹងឥទ្ធិពលនៃអាកាសធាតុ។

“វេទិកាជាតិលើកទីមួយស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាចំណុចរបត់មួយនៅក្នុងការវិវត្តនៃសង្គមកម្ពុជា។ វេទិកានេះ គឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ និងឆ្លើយតបទាន់ពេលវេលាទៅនឹងតម្រូវការរបស់យើងលើការចែករំលែកព័ត៌មាន និងបទពិសោធន៍ដើម្បីយើងអាចរៀនសូត្រអំពីមេរៀនល្អៗពីប្រទេសនានាក្នុងតំបន់នេះ។” សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

# ការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាព កាត់បន្ថយការគំរាមកំហែងចំពោះបរិស្ថាន និងសុខភាព

ការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាព គឺជាទិដ្ឋភាពសំខាន់មួយនៃកិច្ចប្រឹងប្រែង ដើម្បីការពារបរិស្ថាន លើកកម្ពស់សុខភាពមនុស្ស និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រលើពិភពលោក។ នៅឆ្នាំ ២០០៦ សហគមន៍អន្តរជាតិ បានអនុម័តអភិក្រមយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីអន្តរជាតិ ដែលមានគោលដៅធានាថារហូតដល់ឆ្នាំ ២០០២ សារធាតុគីមីនិងត្រូវផលិត និងប្រើប្រាស់តាមវិធីដែលកាត់បន្ថយយ៉ាងច្រើននូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន។ កម្ពុជាជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេស ៦ ដែលបានអនុវត្តគម្រោងសាកល្បងអំពីការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាព ដែលដឹកនាំរួមគ្នាដោយយូអិនឌីកី និងយូអិនអ៊ីកី (UNEP)។ មេរៀនដែលទទួលបាននឹងរួមចំណែកទៅក្នុងការសាកល្បងអន្តរជាតិ និងការកែសម្រួល សេចក្តីព្រាងគោលការណ៍ណែនាំបច្ចេកទេសរបស់យូអិនឌីកី សម្រាប់បញ្ហាប្រកាសគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាព ទៅក្នុងគោលនយោបាយ និងផែនការនានាដែលផ្អែកលើគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ និងការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមី មូលហេតុនិងរបៀបបញ្ជាបយន្តការទៅក្នុងការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមី។

នៅឆ្នាំ ២០០៩ តាមរយៈការគាំទ្រពីអធិការដ្ឋានសារធាតុគីមីនៃប្រទេសស៊ុយអែដ (Kemli) និងក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយ UNEP និងក្រសួងបរិស្ថាន យូអិនឌីកី បានជួយកម្ពុជាធ្វើការវាយតម្លៃអភិក្រមរបស់ខ្លួន ដើម្បីគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីធ្វើអត្តសញ្ញាណ និងដោះស្រាយកង្វះចន្លោះ និងចាប់ផ្តើមបញ្ហាអាទិភាពនានាទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍។ របាយការណ៍ស្ថានភាពជាតិ ផែនការសកម្មភាព និងផែនការបង្ហាញផ្លូវ ត្រូវបានរៀបរៀងរួចរាល់តាមរយៈការរួមបញ្ចូលនូវការ វិភាគលើការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្មនិងសុខភាព។ គោលនយោបាយអាទិភាពចំនួន ១១ ត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណក្នុងនោះបួន បានផ្តោតលើការផ្តល់ប្រយោជន៍ខាងផ្នែកសុខភាព និងសុខុមាលភាពរបស់ស្ត្រី និងកុមារ។ របាយការណ៍វិភាគសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានរៀបរៀងឡើងដោយផ្អែកលើរបាយការណ៍ស្ថានភាព និងការអង្កេតនៅតាមមូលដ្ឋានជាបន្ថែម។ ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្ម បានធ្វើអត្តសញ្ញាណសកម្មភាពអាទិភាពចំនួនបួន ដែលរួមមានការជម្រុញឱ្យបានខ្លាំងក្លាបន្ថែមទៀតនូវវិធីសាស្ត្រជំនួសនៅក្នុងការដាំដំណាំ។ ការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាពត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ បច្ចុប្បន្នកម្ម (២០០៩-២០១៣) ដែលបានស្នើឱ្យមានការគ្រប់គ្រង តាមដាន និងត្រួតពិនិត្យសារធាតុគីមី និង សំណល់ប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ដទៃទៀត តាមវិធីដែលមានសុវត្ថិភាព និងត្រូវផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននានា ដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការគ្រប់គ្រងដោយសុវត្ថិភាពនៅទូទាំងវដ្តទាំងមូលនៃសារធាតុគីមី។ មន្ត្រី ១០០ នាក់មកពីទីភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានបានចូលរួមនៅក្នុងការរៀនសូត្រអំពីការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាព ដែលរួមទាំងការទុកដាក់សំណល់គីមីផងដែរ។



## ធននៅមូលដ្ឋានគាំទ្រដល់ចំណាត់ការលើ ពិភពលោកអំពីឧស្ម័នដែលបំផ្លាញស្រទាប់ អូហ្សូន

កម្ពុជាមានការប្តេជ្ញា ដើម្បីលុបបំបាត់ឧស្ម័នក្លរូ ហ្វ្លូរូអ៊ីដ្រូកាបូន (CFCs) ដែលច្រើនតែមានប្រើប្រាស់នៅក្នុងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងបន្ទប់ត្រជាក់ ដែលធ្វើឱ្យខូចស្រទាប់អូហ្សូន ដែលការពារនៅជុំវិញបរិយាកាសនៃផែនដី។ កិច្ចការលុបបំបាត់ CFCs ពីការប្រើប្រាស់និងទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់ CFCs ថ្មីថែមទៀត ត្រូវបានអនុវត្តដោយផ្នែកអូហ្សូនជាតិនៅក្នុងក្រសួងបរិស្ថាន ដែលជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់កម្ពុជា នៅក្រោមអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនសម្រាប់ការពារស្រទាប់អូហ្សូន និង ពិធីសារក្រុង ម៉ុងរ៉េអាល់ ប្រទេសកាណាដា នៅក្រោមអនុសញ្ញានេះ។ កិច្ចការនេះបានទទួលការគាំទ្រពីយូអិនឌីកី យូអិនអ៊ីកី និង មូលនិធិពហុភាគីសម្រាប់អនុវត្តពិធីសារម៉ុងរ៉េអាល់ ដែលជួយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការអនុវត្តការប្តេជ្ញារបស់ខ្លួននៅក្រោមសន្ធិសញ្ញានេះ។ CFCs ដែលមានស្រាប់ត្រូវបានដកចេញពីការប្រើប្រាស់ ជាពិសេស តាមរយៈប្រព័ន្ធលើកទឹកចិត្តដែលជម្រុញឱ្យម្ចាស់រថយន្តបំពាក់រថយន្តរបស់ខ្លួននូវប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនត្រជាក់ ដែលមិនប្រើប្រាស់ CFCs ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ ឧស្ម័ន CFC-12 ចំនួន ៣.៧៨ តោន ត្រូវបានត្រងចេញពីប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនត្រជាក់រថយន្តដោយបំពាក់មកវិញនូវប្រព័ន្ធដែលមិនប្រើប្រាស់ CFCs នៅក្នុងរថយន្តចំនួន ២.៥០៣ គ្រឿង ហើយអ្នកបច្ចេកទេសចំនួន ៤១ នាក់បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលរំលឹកឡើងវិញ។ យានដ្ឋានចំនួនប្រាំពីរបន្ថែមទៀត បានទទួលនូវបរិក្ខារសម្រាប់ប្តូរ និងត្រងយកឧស្ម័ន CFCs ដែលធ្វើឱ្យចំនួនសរុបនៃយានដ្ឋានដែលមានសមត្ថភាពបែបនេះកើនដល់ ២៣។ សមាគមម៉ាស៊ីនត្រជាក់កម្ពុជា បានបង្កើតឡើងដើម្បីបន្តការបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកបច្ចេកទេស។ មន្ត្រីចំនួន ៥៤ នាក់មកពីមន្ទីរសារធារណការ និងដឹកជញ្ជូន និងមន្ទីរវិស្វកម្មបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការអនុវត្តពិធីសារម៉ុងរ៉េអាល់ ហើយមន្ត្រីគយចំនួន ១២០ នាក់ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលលើការងារនៅតាមប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យតាមព្រំដែន ដែលរួមទាំងការទប់ស្កាត់ការនាំចូលដោយស្មើសច្បាប់នូវរថយន្តដែលប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ CFC ។

ការប្រើប្រាស់ថ្នាំគីមីកសិកម្មមិនបានត្រឹមត្រូវ គឺជាការគំរាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះសុខភាពមនុស្ស។ គោលការណ៍នានានៃការគ្រប់គ្រងសារធាតុគីមីដោយសុវត្ថិភាពត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និង គោលនយោបាយតាមវិស័យ (យូអិនឌីកី/អាហ្វាន់ឡា សេឌីយ៉ូ)



“សហគមន៍អភិវឌ្ឍ និងជួយ  
ប្រទេសនានាដែលងាយ  
រងគ្រោះបំផុតដោយសារ  
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ  
រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជាផង  
ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាព  
ស្ថាប័នឱ្យត្រៀមខ្លួនបាន  
ប្រសើរជាងមុននៅចំពោះ  
មុខវិបាកនានានៃការ  
ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។  
លោកវ៉ារ៉ាល ដូចេ ម៉ូរណូ  
ការពារវិសេសភាពអភិវឌ្ឍ  
ប្រចាំនៅកម្ពុជា ។

## សកម្មភាពរបស់សហគមន៍ ជម្រុញការប្រើប្រាស់ធនធាននៅមូលដ្ឋានដោយនិរន្តរភាព

គម្រោងនៅតាមសហគមន៍ ដែលដោះស្រាយបញ្ហាពិភពលោក ព្រមទាំងជាមួយនឹងការឧបត្ថម្ភដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព បានទទួលមូលនិធិពីកម្មវិធីជំនួយខ្នាតតូច GEF Small Grants Programme ដែល យូអិនធីភី ចាត់ចែងគ្រប់គ្រងក្នុងនាមឱ្យមូលនិធិ បរិស្ថានពិភពលោក ។ គម្រោងជាច្រើនផ្តោតលើការអភិវឌ្ឍន៍វិៈ ចម្រុះកាត់បន្ថយនិងបន្ស៊ាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបំប្លែង ឱនភាពដី និងការពារដែនទឹកអន្តរជាតិ ។ អ្នកទទួលបានចំបងៗ គេនោះគឺស្ត្រី និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលងាយរងគ្រោះ ដែលរួមមានគ្រួសារ អ្នកនេសាទ និងអ្នកដែលពឹងផ្អែកលើការ ប្រមូលអន្តរាល់ព្រៃឈើដូចជា ឈើ ជ័រ និង រុក្ខជាតិឱសថជាដើម ។ គម្រោងទាំងនេះ គ្រប់គ្រងតាមរយៈអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅ មូលដ្ឋានបូជាមរយៈអង្គការសហគមន៍មូលដ្ឋានដោយផ្ទាល់ក្រោមភាព ជាដៃគូជិតស្និទ្ធជាមួយទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ។

រវាងខែ កក្កដា ២០០៨ និងឆ្នាំ ២០០៩ គម្រោង កំពុងអនុវត្ត ចំនួន ១៥ បានទទួលការគាំទ្រ ហើយគម្រោងថ្មីចំនួន ១៣ ថែមទៀត បានទទួលមូលនិធិគាំទ្រដែលមានទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៥០៥.០០៥ ដុល្លារ ។ អ្នកទទួលបាន បានផ្តល់ថវិកាបដិភាគជាសាច់ប្រាក់ និងមិនមែន សាច់ប្រាក់ដែលមានតម្លៃពី ៣០% ទៅ ១០០% នៃជំនួយ ។ គម្រោង ចំនួនពីរផ្តោតលើការអភិវឌ្ឍន៍បំប៉នសហគមន៍ព្រៃឈើតាមរយៈការ កសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីតាមបែបផែនការចូលរួម ដែលនៅក្នុង នោះសហគមន៍ បានឯកភាពគ្នាបញ្ឈប់ការពង្រីកដីកសិដ្ឋានរបស់ខ្លួន ជាការដោះដូរនឹងការទទួលបានផ្សេងទៀត ។ នៅលើផ្ទៃដីទំហំ ៦០.៤៧៧ ហិកតា ក្នុងខេត្តឧត្តរមានជ័យ សហគមន៍ចំនួន ១២ មានលទ្ធភាពលក់ឥណទានការបោនរបស់ខ្លួន ដែលផ្តល់ជាប្រយោជន៍ ដោយផ្ទាល់ដល់ ៤.៩២៧ គ្រួសារ ឬ មនុស្សជិត ២០.០០០ នាក់ ។ នៅលើផ្ទៃដីទំហំ ២.៧៧៤ ហិកតា ក្នុងខេត្តរតនៈគីរី សហគមន៍បាន ទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណអេកូទេសចរណ៍ ដើម្បីលក់សំបុត្រសម្រាប់ភ្ញៀវ

ចូលទស្សនាតំបន់ទឹកធ្លាក់ចំនួនបួនកន្លែង ដែលប្រមូលបានប្រាក់ ជាមធ្យម ៤០០ ដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំ សំរាប់គ្រួសារ នីមួយៗក្នុងចំណោម ៨៥៧ គ្រួសារដែលបានចូលរួម ។ គ្រួសារទាំងនោះមានសមាជិកសរុប ចំនួន ៤.៣៥០ នាក់ ដែលភាគច្រើនជាជនជាតិព្រៃ និងគ្រឹង ។

ក្នុងការគាំទ្រដល់ផែនការសកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្រតំបន់សមុទ្រ ចិនខាងត្បូងរបស់យូអិនធីភី គម្រោងចំនួនបីនៅក្នុងខេត្តកំពត និង កោះកុងបានទទួលមូលនិធិគាំទ្រ ។ ការនេសាទល្មើសច្បាប់ត្រូវបាន កាត់បន្ថយប្រមាណ ៨០% តាមរយៈការឃ្នាំមើលរបស់សហគមន៍ នូវការនេសាទល្មើសច្បាប់ និងការនេសាទបែបបំផ្លាញ ការប្រកាន់ យករដូវបិទនេសាទ និង ការផ្តល់របរជំនួសសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត ដល់អ្នកភូមិនេសាទ ។ ការកំណត់ព្រៃប្រទល់តំបន់ការពារធម្មជាតិ ដោយបោះបង្គោល និងដាក់ជម្រកសិប្បនិម្មិតនៅក្នុងដែននេសាទ បានជួយការពារសមុទ្រលើវិសាលភាព ៧៥២ ហិកតា ។ ផ្ទៃដី កោងកាងដែលរេចរិល ទំហំ ៦៥ ហិកតា ត្រូវបានដាំឡើងវិញ ហើយ ផ្ទៃដីព្រៃកោងកាង ទំហំ ៦.៤៧៨ ហិកតា ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយ ចីរភាពពីសំណាក់សមាជិកសហគមន៍ចំនួន ២.៤៣៥ នាក់ ។ គុណភាព ទឹកត្រូវបានកែលម្អលើភាពជល់ជល់ត្រូវបានកែលម្អ ហើយគ្រួសារ នានាបានទទួលកំណើនចំណូលជាមធ្យម ៤០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយឆ្នាំ ។ សមាជិកច្រើនជាង ៧០០ នាក់ និងមេដឹកនាំក្រុមសហគមន៍នេសាទ ចំនួន ៣៤ នាក់ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលលើការគ្រប់គ្រង ចាត់ចែង និង ការអភិវឌ្ឍព្រៃកោងកាង ។

នៅក្នុងគម្រោងមួយ ដែលផ្តោតលើការបន្ស៊ាំរបស់សហគមន៍ ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជាចំនួនប្រាំបីនៅក្នុងខេត្តតាកែវ បានប្រកាន់យកយុទ្ធសាស្ត្រនានា ដើម្បីកែលម្អទិន្នផលស្រូវ ។ ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពមួយ ត្រូវបានកសាងឡើងវិញ និងត្រូវបានរំពឹងថា នឹងបង្កើនទិន្នផលស្រូវបាន ៣០% នៅលើផ្ទៃដីស្រែយ៉ាងហោចណាស់ ៦៣០ ហិកតា ។ ពូជឈើក្នុងស្រុកដែលស្ងួតលាស់រហ័ស ប្រមាណ ៧.៨០០ ដើម ត្រូវបានដាំនៅលើបណ្តាញស្រោចស្រព និងតំបន់ជុំវិញ ដើម្បីចាប់យកអាសូតនៅក្នុងដី និង បន្ថែមសារធាតុស៊ីរីរាង ។ ការបំប៉នដីជាតិដីតែមួយមុខ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងកែលម្អទិន្នផលបាន ២០% ។ ច្រើនជាងពាក់កណ្តាលនៃ ៩២៥ គ្រួសារ ដែលបានដាំស្រូវ ក្រអូប មានគុណភាពខ្ពស់និងមានកំណើនប្រាក់ចំណូលបីដង ។

នៅក្នុងខេត្តតាកែវផងដែរ កសិករបានបង្កើតកសិដ្ឋាន ស្រោចស្រពតាមលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងតំបន់ដែលគុណភាពដី កំពុងរេចរិលដោយសារតែខ្សាច់ ដែលហូរចូរមកទីភ្នំដែលបាត់បង់ ព្រៃឈើ ។ ក្នុងកិច្ចខិតខំ ឧបនឹងការបាត់បង់ដីជាតិ កសិករបាន សាកល្បងបច្ចេកទេសថ្មី ដែលរួមមានការផលិតជីកំប៉ុស្តិ៍ ការ ស្រោចស្រពដោយដំណក់ទឹក និងប្រព័ន្ធបញ្ជូនស្រូវតាមគោលការណ៍ ធម្មជាតិជាវិធីស្តង់ដារ ដែលប្រើប្រាស់សំណាបអស់តិចជាងមុន តែផ្តល់ទិន្នផលច្រើនជាង ។ យ៉ាងហោចណាស់ មានកសិដ្ឋានចំនួន ២០ បានបង្កើនមុខផលិតកម្មរបស់ខ្លួនដោយរួមបញ្ចូលការចិញ្ចឹមបសុសត្វ ជ្រូក គ្រី ដំឡើងប្រូ ផ្លែ និងបន្លែ ស្របជាមួយអ្នកចិញ្ចឹមមានចំនួន ១៥ ក្រុម និងអ្នកផលិតស្រូវសីរីរាងចំនួន ១០ ក្រុម ត្រូវបានបង្កើត ឡើងដែលក្រុមនីមួយៗមាន ១០ គ្រួសារ ។

“ថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ ផ្តល់ជាប្រភពជំនួសនៃ ថាមពល ជាពិសេសនៅក្នុង តំបន់ដាច់ស្រយាលនៃ ប្រទេសកម្ពុជា ដែលមាន កន្លែងត្រឹមមួយចំនួនតូច ប៉ុណ្ណោះដែលមានបណ្តាញ អគ្គិសនី ។ (យូអិនធីភី/អាវ៉ាន់ត្សា សេឌីយ៉ូ)





**ការគ្រប់គ្រងដីដោយនិរន្តរភាព ផ្តល់មធ្យោបាយគន្លឹះសម្រាប់ប្រឆាំងនឹងឱនភាពនៃគុណភាពដី**

ឱនភាពនៃគុណភាពដីនៅកម្ពុជាមានឥទ្ធិពលយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ មកលើការអភិវឌ្ឍនិងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ ដីបាត់បង់ជាតិ និងដីរេចរើលំដាប់ រួមផ្សំជាមួយភាពមិនប្រាកដប្រជាខាងកម្មសិទ្ធិដី និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ជាការគំរាមកំហែងលើសន្តិសុខស្បៀង និងការចិញ្ចឹមជីវិត។ យូអិនឌីភី និងមូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក កំពុងធ្វើការជាមួយរដ្ឋាភិបាលដើម្បីដោះស្រាយការប្រឈមទាំងនេះ។ ក្នុងនាមជាបាតុលេខីនៃអនុសញ្ញាសហប្រជាជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងភាពរហោស្ថានកម្ពុជាកំពុងរៀបចំកម្មវិធីសកម្មភាពជាតិ (NAP) ដែលផ្អែកលើការប្តេជ្ញាក្នុងការគ្រប់គ្រងដីឱ្យមាននិរន្តរភាព (SLM) ។ អភិក្រមនេះដែលមានការទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ជម្រុញឱ្យមានការប្រើប្រាស់ដី និងទឹកដែលផ្តល់ផលទន្ទឹមនឹងថែរក្សាជីវចម្រុះ និងដំណើរការអេកូឡូស៊ី។ កម្មវិធី NAP នឹងវាយតម្លៃវិសាលភាព និងការខាតបង់ពីការរេចរើលំដាប់ស្រង់យកមេរៀនពីកិច្ចប្រឹងប្រែងនានា ដើម្បីកែលម្អកម្មសិទ្ធិដី និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ធនធាន និងបង្កើតកម្មវិធីវិនិយោគ និងរបៀបវារៈគោលនយោបាយ ដើម្បីបញ្ចូល SLM ទៅក្នុងកសិកម្ម និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ។

យូអិនឌីភី កំពុងធ្វើការជាមួយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីបង្កើតកម្មវិធី NAP ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបង្កើតចំណេះដឹង ជំនាញ និងសមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ SLM និងដើម្បីបញ្ចូលអភិក្រមនេះទៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងការកសាងផែនការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងនៅកម្រិតតំបន់ទេសភាព។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ យន្តការពិភពលោកនៃយូអិនឌីភី និងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ បានគាំទ្រដល់សមភាគីចំនួន ៨០ នាក់ ពីរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីស្វែងយល់អំពីអភិក្រមដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការរៀបរៀង NAP ។ ការងារសំខាន់ៗសម្រាប់ NAP រួមមាន

ការចាប់ផ្តើមសិក្សាអំពីការខាតបង់បណ្តាលពីឱនភាពដីធ្លី ដែលត្រូវបានប្រកាសក្រោមការគាំទ្រពីយន្តការពិភពលោក និង វិទ្យាស្ថានបរិស្ថានស្តុកហូម ។ ការវិភាគដោយឡែកមួយបានបង្ហាញថា មូលហេតុចំបងនៃឱនភាពដីធ្លីបណ្តាលពីកត្តាមនុស្ស គឺការរេចរើលំដាប់ និងការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការអនុវត្តមិនសមស្របនៅក្នុងកសិកម្ម។ ឧទាហរណ៍ចំនួន ៤០ អំពីទម្លាប់អនុវត្តល្អៗនៅក្នុងកសិកម្មតំបន់ទំនាបសហគមន៍ព្រៃឈើ ( ព្រៃលិចទឹក) និងកិច្ចផ្តួចផ្តើមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណ សម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុង NAP ។ គោលការណ៍ណែនាំមួយត្រូវបានរៀបរៀង ជាសេចក្តីព្រាងដោយបញ្ចូល SLM ទៅក្នុងឧបករណ៍វិភាគកសិអេកូឡូស៊ី សម្រាប់បង្កើតអន្តរាគមន៍នៅថ្នាក់ឃុំ។

អនុសាសន៍គោលនយោបាយ ត្រូវបានដាក់ជូនទៅក្រុមការងារបច្ចេកទេសកសិកម្ម និងទឹកសម្រាប់ដាក់បញ្ចូល SLM ទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ បច្ចុប្បន្នកម្ម (២០០៩-២០១៣) ។ ដើម្បីគាំទ្រដល់សមាហរណកម្មគោលគំនិតនេះ ទៅក្នុងការកសាងផែនការនៅមូលដ្ឋាន វគ្គណែនាំនានាត្រូវបានចាត់ចែងឡើងសំរាប់តំណាងនានាមកពី ១៨ ឃុំ នៅក្នុងខេត្តចំនួនប្រាំបួន។ សិក្ខាកាមចំនួន ៦៩១ នាក់ មកពីក្រសួង មន្ទីរ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង គម្រោងជាដៃគូ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីប្រធានបទនានា ដែលរួមទាំងមូលហេតុនៃឱនភាពដីធ្លីយុទ្ធសាស្ត្រសំរាប់បញ្ចូល SLM ទៅក្នុងផែនការឃុំ ការកសាងផែនទី GIS និងវិធីសាស្ត្រដ៏មានប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយអំពីទម្លាប់អនុវត្តល្អៗ។ យូអិនឌីភីបានគាំទ្រឱ្យមានការផលិតសម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយ និងចូលរួមឧបត្ថម្ភសកម្មភាពនៃទិវា ពិភពលោកប្រយុទ្ធប្រឆាំងភាពរហោស្ថាន ។

*គោលនយោបាយគ្រប់គ្រងដីដោយនិរន្តរភាព មានគោលដៅថែរក្សាគុណភាពដី និង ធ្វើឱ្យសមត្ថភាពផលិតឡើងវិញរបស់ដីដែលជនកម្ពុជា ៨៥% ពឹងផ្អែកសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត (យូអិនឌីភី/អារ៉ាន់តូ លេឌីយ៉ូ)*





កសិករនៅភ្នំពេញក្នុងដៃ  
ជម្រកសត្វព្រៃគុណប្រភេទ  
អាចលក់ស្រូវត្រង់របស់ខ្លួន  
ដោយថ្លៃខ្ពស់ ពោលគឺស្រូវដែល  
ដាំដោយពុំធ្វើឱ្យខូចជម្រក  
សត្វព្រៃ ។ របរចិញ្ចឹមដែលមិន  
បំផ្លាញបរិស្ថាន អាចជួយថែរក្សា  
សត្វព្រៃ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ  
ផងដែរ ។  
(WCS/Ashish John)

## របរចិញ្ចឹមជីវិតបែបថ្មី បង្កើនប្រាក់ចំណូល និងជួយរក្សាការពារសត្វព្រៃកម្រ

វាលទំនាបខាងជើងនៃប្រទេសកម្ពុជា លាតសន្ធឹងលើផ្ទៃដី ៣.៦១០ គម<sup>២</sup> ដែលមានព្រៃឈើ វាលស្មៅ និងតំបន់ដីសើមតាមរដូវ ដែលមានសារៈសំខាន់ ពិសេសជាលក្ខណៈសកលសម្រាប់ការអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ ។ តំបន់នេះ គឺជាជម្រកចុងក្រោយ ឬជាលំនៅសម្រាប់ពួក សត្វសំខាន់ៗជាង ៤០ ប្រភេទ ក្នុងបញ្ជីក្រហមស្តីពីប្រភេទសត្វជិត ផុតពូជនៃសហភាពអន្តរជាតិសម្រាប់អភិរក្សធម្មជាតិ (International Union for Conservation of Nature Red List of Threatened Species) ។ បើទោះជាមានភូមិដ្ឋានរបេះរំពោះដោយ តំបន់នេះ ស្ថិតក្រោមសម្ពាធពិការពង្រីកកសិកម្មជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម និង កសិកម្មចិញ្ចឹមឆ្កាង ការកាប់ឈើដោយលើសច្បាប់ ការពង្រីកដីពី សំណាក់អ្នកមានអំណាច ការបរបាញ់អាជីព និងការបរបាញ់ម្តងម្កាល និងការប្រមូលយកពងសត្វ និងកូនសត្វស្លាប ។ ការប្រឈមដោយ ឡែកមួយ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ គឺការដាក់វាយទាហានជាច្រើនពាន់នាក់ នៅក្នុងតំបន់នេះ ដែលទាក់ទងជាមួយការសាងសង់ផ្លូវថ្មីៗ បន្ទាយ ទាហាន និងផ្ទះ និងសំណើបង្កើតដីសម្បទានផងដែរ ។

យូអិសឌីភី និងមូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក ធ្វើការជាដៃគូ ជាមួយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងបរិស្ថាន និងសមាគមអភិរក្សសត្វព្រៃ ដើម្បីកាត់បន្ថយសម្ពាធនេះ និង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។ ដៃគូទាំងអស់នេះធ្វើការជាមួយគ្នានៅកម្រិត តំបន់នោះតែម្តង ដើម្បីបញ្ចូលគុណតម្លៃនៃជីវៈចម្រុះទៅក្នុងការ កសាងផែនការប្រើប្រាស់ដី ដោយផ្តោតលើផែនជម្រកសត្វព្រៃ គុណប្រភេទព្រៃឈើ ព្រៃការពារព្រះវិហារ និងជើងដា ដែលជាព្រៃ សម្បទានមួយនៅក្រោមការព្យួរទុក ។ ដោយប្រឡូកជាមួយសហគមន៍ មូលដ្ឋាន និងអាជ្ញាធរខេត្ត និង ស្រុក ដៃគូទាំងនេះបានជម្រុញឱ្យមាន ការកំណត់តំបន់សម្រាប់សកម្មភាពនានា ដូចជា កសិកម្ម និងការ ប្រើប្រាស់ដោយសហគមន៍ ។ ពួកគេក៏គាំទ្រផងដែរឱ្យមានការកំណត់ ព្រៃប្រទល់តំបន់នានា តាមដានសត្វព្រៃ និងគម្របព្រៃឈើ និងការ ល្បាតដោយសហគមន៍ដើម្បីបំពេញបន្ថែមលើការអនុវត្តច្បាប់ ។ តាមរយៈរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដែលធានាបានដោយសិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់

ធនធាន ប្រព័ន្ធលើកទឹកចិត្ត និង ប្រភពថ្មីនៃចំណូលសហគមន៍ អាចជួយធានាថា ព្រៃឈើត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ ឃុំចំនួន ១១ បានដាក់បញ្ចូលទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ការអភិរក្សសហគមន៍ និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិទៅក្នុង ផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់ពួកគេ ។ ការកសាងផែនការសហគមន៍ ប្រើប្រាស់ដី ត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងភូមិចំនួនបួន និង កំពុងអនុវត្តនៅ ក្នុងភូមិចំនួនប្រាំបីផ្សេងទៀត ។ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវបានរៀបចំ រួចរាល់សម្រាប់ស្រុកចំនួន ១១ និងខេត្តព្រះវិហារទាំងមូល ចំណែក ការកំណត់តំបន់ ត្រូវបានអនុវត្តតាមផ្នែកនៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស ទាំងពីរ ។ ទំនាក់ទំនងជាមួយបញ្ហាការយោធា បានបង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការត្រួតពិនិត្យបញ្ហាភាគច្រើន ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយ សកម្មភាពលើសច្បាប់ប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីយោធា ។

ការដាំស្រូវដែលមិនបង្កទំនាស់ជាមួយសត្វព្រៃ ដែលហៅថា ស្រូវត្រង់ បានផ្តល់នូវជម្រើសមួយថ្មី សម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត ។ សហគមន៍កសិករបានទិញស្រូវពីកសិករ ដែលបានគោរពតាម គោលនយោបាយប្រើប្រាស់ដី បន្ទាប់មកលក់ទៅឱ្យសណ្ឋាគារ និង ភោជនីយដ្ឋានអន្តរជាតិ ។ នៅដើមឆ្នាំ ២០០៩ ស្រូវចំនួន ៣០ តោន ត្រូវបានទិញតាមថ្លៃប្រមាណ ២៥% ខ្ពស់ជាងថ្លៃលក់ធម្មតាទៅឱ្យ ល្អិត ។ ផលចំណេញចំនួន ២៥០០ ដុល្លារ ត្រូវបានបែងចែកក្នុង ចំណែក ៣៨ គ្រួសារ ដែលមានសមាជិកប្រមាណ ១៦៥ នាក់ ។ គ្រួសារចំនួន ១០០ បានទទួលផលពីការលក់ដីរលើសសម្រាប់ផលិត ជាថ្នាំលាបនិងថ្នាំរលោង ។ នៅក្រោមប្រព័ន្ធការពារសំបុកសត្វ សមាជិកសហគមន៍ ត្រូវបានជួលឱ្យតាមដានសំបុកសត្វ និងការពារ កូនសត្វរហូតដល់អាចហើរបាន ។ ការធ្វើបែបនេះ អាចលុបបំបាត់ ហានិភ័យចំបងៗចំពោះប្រភេទជិតផុតពូជ និងផ្តល់ប្រាក់ចំណូល សម្រាប់អ្នកភូមិក្រីក្រ ។ ប្រព័ន្ធនេះផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជន ៨៨ នាក់ ក្នុង ២១ ភូមិ និងនាំឱ្យសំបុកសត្វកើនចំនួន ៤១៩ (ដែលផ្តល់កូនសត្វចំនួន ៧១៩) នៃសត្វនៅក្នុងប្រភេទសំខាន់ៗ ចំនួនប្រាំបួន ដែលកើនឡើងពី ២១៩ សំបុក (៣៩៧ កូន) នៃ ប្រភេទចំនួនប្រាំបីនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ។ ត្រង់ដង្កូវ ដែលប្រភេទ ដែលជិតផុតពូជបំផុត មានកំណត់ត្រាអំពីចំនួនសំបុកចំនួនច្រើន បំផុត ៤១ ដែលផ្តល់កូនសត្វចំនួន ៥៨ ឬជិតពាក់កណ្តាលនៃចំនួន សរុបលើពិភពលោក ។ កំណើនចំនួនសត្វស្លាបកម្រ បានទាក់ទាញអ្នក មើលសត្វស្លាប ។ នៅភ្នំពេញ អ្នកទេចរចំនួន ៩៩ នាក់ បានស្នាក់ នៅផ្ទះសំណាក់ជ័យលាភីរង្វាន់ ដែលផ្តល់ប្រាក់ចំណូលច្រើនជាង ១២.០០០ ដុល្លារ ចំណែកដង្ហាន់ បានទទួលជោគជ័យក្នុងការបង្កើត "ភោជនីយដ្ឋានត្នាត" ។ នៅភូមិព្រៃវែង ទីតាំងសម្រាប់លាក់ខ្លួនស ង្កេតសត្វ និងជុំសង្កេតសត្វត្រូវបានជ្រើសរើស ហើយសំពត់សម្រាប់ ធ្វើជុំ និងបរិក្ខារផ្សេងទៀត ក៏ត្រូវបានគេទិញផងដែរ ។ មន្ត្រីនានា បានកែលម្អជំនាញរបស់ពួកគេ លើការគ្រប់គ្រងសកម្មភាពអភិរក្ស ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងការប្រមូលទិន្នន័យ GIS ។ ថាមពលពន្លឺ ព្រះអាទិត្យ ដែលបានតម្លើងនៅការិយាល័យកណ្តាលនៃទីតាំងទាំងពីរ បានបង្កើនស្វ័យភាពនៃការគ្រប់គ្រង និងសមត្ថភាព ។ សិក្ខាកាមចំនួន ៧៥៤ នាក់ (បុរស ៤២៨, ស្ត្រី ៣២៦) បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល អំពីការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងការកសាងផែនការ ។

## សហគមន៍តាមមាត់បឹងធ្វើការជាមួយគ្នាដើម្បីការពារធនធានធម្មជាតិដីវិសេសវិសាល

បឹងទន្លេសាបនិងទំនាបលិចទឹក ដែលលាតសន្ធឹងលើផ្ទៃដី ទំហំជិត ១.៤ លានហិកតា គឺជាកន្លែងបន្តពូជ កន្លែងរកចំណី និងសម្រាប់ការលូតលាស់ប្រចាំរដូវប្រាំង និងសត្វស្លាបទឹកធំៗ និងជាជម្រកចុងក្រោយសម្រាប់ប្រភេទដែលជិតផុតពូជលើពិភពលោក។ ដោយបានកំណត់ជាប់នឹងយុទ្ធសាស្ត្រនៃអង្គការ UNESCO ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៧ តំបន់នេះរងការតវ៉ាមកពីការធ្វើអាជីវកម្មច្រើនហួសកម្រិត ការទន្ទ្រាន ការរាងឆ្ការ និងការរាតត្បាតនៃប្រភេទរុក្ខជាតិមកពីមជ្ឈដ្ឋានក្រៅ។ យូអិសឌីភី ធ្វើការដើម្បីដោះស្រាយការប្រឈមទាំងនេះ ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយគណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួង អប់រំយុវជន និងកីឡា ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីមូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក និងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តអ.ស.ប។ យូអិសឌីភីផ្តោតលើការជួយសហគមន៍នានាដើម្បីបង្កើតជម្រើសជំនួសសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត ដែលកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងសម្ពាធលើធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងតំបន់ស្នូលបឹងទន្លេមេគង្គ បឹងទន្លេសាប និងស្ទឹងសែន។ កិច្ចការផ្សេងទៀតទាក់ទងនឹងការបង្កើតប្រព័ន្ធនិងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រង និងតាមដានជីវៈចម្រុះ ការបង្កើនការយល់ដឹង និងផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងសហគមន៍នេះ។

ក្រោមភាពជាដៃគូជាមួយកិច្ចផ្តួចផ្តើម ដែលទ្រទ្រង់ដោយមូលនិធិយូអិសឌីភី និងការគាំទ្រពីអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត អ.ស.បជាជនកម្ពុជាគ្រួសារជាច្រើនបានចងក្រងជាក្រុមជួយខ្លួនឯង និងបង្កើតរបរចិញ្ចឹមជីវិតដែលមិនបំផ្លាញបរិស្ថាន។ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងបែរបានបំពេញបន្ថែមលើផលត្រីដែលចាប់ពីបឹង ប៉ុន្តែស្តុនបន្ថែមបំណុត ការបណ្តុះផ្សិត និងអេកូទេសចរណ៍ វាជារឿងពិបាកនឹងធ្វើឱ្យមានចីរភាពគួរសមដែរ។ ចំនួនក្រុមសន្សំនៅក្នុងសហគមន៍បានពង្រីកពី ១២ ក្រុមដែលមានសមាជិក ៣១៨ គ្រួសារ ដល់ ១៥ ក្រុមដែលមាន ៤០១ គ្រួសារ។ ក្នុងចំណោមគ្រួសារទាំងនេះ ៣៩៥ គ្រួសារបានខ្ចីប្រាក់ដើម្បីទិញឧបករណ៍នេសាទ ឬចាប់ផ្តើមជំនួញតូចតាច ដូចជា កែច្នៃត្រីលក់ទឹកអំពៅ គ្រឿងទេស បង្កែម និងចិញ្ចឹមត្រី ជ្រូក មាន់។ គណៈកម្មការដឹកនាំមួយត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីតាមដានគ្រប់គ្រង និងណែនាំដល់គណៈកម្មការសហគមន៍ក្រុមសន្សំប្រាក់។ គណៈកម្មការសហគមន៍ចំនួនបីសម្រាប់គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងគណៈកម្មការសហគមន៍របរចិញ្ចឹមជីវិតដោយនិរន្តរភាពចំនួន ១៣ ត្រូវបានដាក់ឱ្យដំណើរការ។ សិក្ខាសាលាស្តីពីច្បាប់តំបន់ការពារធម្មជាតិឆ្នាំ ២០០៨ ដែលមានការចូលរួមពីសមាជិកអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងក្រុមប្រឹក្សាយុវជន ៦១ នាក់ (ប្រុស ៥៨/ស្ត្រី ៣) បានពិនិត្យមើលវិធីនានាដែលរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានអាចគាំទ្រដល់ការអនុវត្តច្បាប់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងជួយគ្រប់គ្រងទំនាស់រវាងអាជ្ញាធរអភិរក្ស និងអ្នកប្រើប្រាស់ធនធាន។ ការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់បញ្ចូលសមភាពយេនឌ័រទៅក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងបានធ្វើឡើងដោយអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ ILO ។ វគ្គស្តីពីជំនួញខ្នាតតូច ដូចជាសិប្បកម្មផលិតអង្រែ និងការលក់ត្រី និងគ្រឿងទេស បានទាក់ទាញ

អ្នកចូលរួមចំនួន ១០៨ នាក់ (ប្រុស ៦៣,នារី ៤៥)។ ភ្ញៀវចំនួន ៥១ នាក់ បានមកទស្សនាគម្រោងអេកូទេសចរណ៍នៅភូមិជីវិតនៅជុំវិញភ្នំក្រវាញ ចំណែកភ្ញៀវ ២៦ នាក់ បានមកទស្សនាចំការបីនៅកែប ដើម្បីសិក្សាអំពីការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ពីអង្គការស្ថានឆ្លងដែនអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ អ្នកភូមិខ្លះបានចាប់ផ្តើមសិប្បកម្ម ដោយប្រើប្រាស់កំប្លោក និងថង់ ប្លាស្ទិក ដែលប្រើប្រាស់រួចហើយ។

មន្ត្រីល្អិតអាចប្រយុទ្ធប្រឆាំងសកម្មភាពលើសច្បាប់កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពជាងមុន ដោយកំណត់ព្រំប្រទល់ និងបណ្តុះបណ្តាលអំពីរបៀបធ្វើអត្តសញ្ញាណប្រភេទសត្វ អានផែនទី ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ GPS និងគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ GPS ។ ការល្អិតដើម្បីឃ្នាំមើលបានធ្វើឡើង ចំនួន ៦៦៧ ថ្ងៃ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការរាប់បានសុក្រិត្យនូវប្រភេទសត្វសំខាន់ៗ។ ការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចបានអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីល្អិតច្រើនជាង ៤០ នាក់ សិក្សាអំពីទម្លាប់អនុវត្តល្អៗនៅតំបន់ព្រៃការពារភាគកណ្តាលជុំវិញភ្នំក្រវាញ និងដែនជម្រកសត្វព្រៃឱវ៉ាល់។ ដូចនេះដែរ បុគ្គលិក និងមន្ត្រីល្អិតចំនួន ៤១ នាក់ បានធ្វើទស្សនកិច្ចនៅឧទ្យានជាតិបុទុមសាគរ និងពាមក្រសោប ដើម្បីសិក្សាអំពីការគ្រប់គ្រងឧទ្យាន ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និង ការគ្រប់គ្រងអេកូទេសចរណ៍។ កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយចម្លងសម្រាប់សហគមន៍មានការចូលរួមពីមនុស្សចំនួន ១.៧២៨ នាក់ (ប្រុស ១.៥១៤, ស្ត្រី ២១៤) ក្នុងសកម្មភាពបង្កើនការយល់ដឹង។ ព្រះសង្ឃព្រះវិហារអង្គបានចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាស្តីពីព្រះពុទ្ធសាសនា និងការតស៊ូមតិខាងបរិស្ថានដែលរៀបចំឡើងដោយសមាគមពុទ្ធសាសនាដើម្បីបរិស្ថាន។ កាកបាទក្រហមកម្ពុជាបានបណ្តុះបណ្តាលមនុស្សចំនួន ២៣ នាក់អំពីប្រធានបទជំនួយបឋម ដែលរួមទាំងការលង់ទឹក និង ពស់ចិកផងដែរ។ ការអប់រំបរិស្ថាន ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីបំណិនជីវិតនៅក្នុងសាលាតាមមូលដ្ឋាន។ ទិវាបរិស្ថានពិភពលោក និងជាតិ ត្រូវបានប្រារព្ធនៅតាមសាលារៀនក្នុងតំបន់ស្នូល។ កុមារបានបង្កើតពាក្យស្លោកផ្ទាល់ខ្លួន និងវេសម្រាមនៅក្នុងទីធ្លាសាលារៀន។

“យើងអាចបង្វែរវិបត្តិនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យទៅជាឱកាសថ្មីមួយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដែលកាន់តែមានចីរភាព”  
ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ម៉ុក ម៉ារ៉េត ទេសរដ្ឋមន្ត្រី និងជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន

ចង្រ្កានប្រសិទ្ធភាពប្រើប្រាស់អុសអស់តិចដូច្នេះអ្នករស់នៅជិតបឹងទន្លេសាបត្រូវការការអុសតិចជាងមុន។  
ចង្រ្កាបបែបនេះកាត់បន្ថយសម្ពាធមកលើទីជម្រកសត្វព្រៃនៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស។  
(យូអិសឌីភី/អ៊ីសាបែល លេសេរ)





# ធ្វើការជាមួយគ្នា

កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ គឺជាបណ្តាញអភិវឌ្ឍន៍ ពិភពលោកនៃអ.ស.ប ជាអង្គការដែលតស៊ូមតិ ដើម្បីឱ្យមានការ ផ្លាស់ប្តូរ និងផ្សារភ្ជាប់ប្រទេសនានាជាមួយចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ និងធនធាន ដើម្បីជួយប្រជាពលរដ្ឋកសាងជីវិតដែលប្រសើរជាងមុន ។ អង្គការនេះធ្វើការនៅតាមមូលដ្ឋានក្នុងប្រទេសចំនួន ១៦៦ ដោយ ជួយប្រទេសទាំងនោះទាក់ទាញ និងប្រើប្រាស់ជំនួយប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាព និងគាំទ្រដល់ពួកគេនៅពេលពួកគេស្វែងរកដំណោះស្រាយ ផ្ទាល់ខ្លួន សម្រាប់ការប្រឈមនៃការអភិវឌ្ឍពិភពលោក និងការ អភិវឌ្ឍជាតិ ។ យូអិនឌីភី នៅកម្ពុជាធ្វើការតាមរយៈភាពជាដៃគូ ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា សង្គមស៊ីវិល អង្គការសហគមន៍ អង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្រុមហ៊ុនឯកជន ម្ចាស់ជំនួយទ្វេភាគី និងទីភ្នាក់ងារ ផ្តល់ជំនួយពហុភាគី ។ ភាពជាដៃគូជាមួយ SIDA, DFID, EU, AusAID, CIDA, មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក និង AEICD ក្នុងចំណោម ទីភ្នាក់ងារជាច្រើនទៀត មានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការសម្រេច បានលទ្ធផលនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ។ យូអិនឌីភី បានធ្វើការជាមួយ សភា ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួង កិច្ចការនារី ក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រសួងផែនការ ក្រសួងព័ត៌មាន ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន និង ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា ។ យូអិនឌីភី ធ្វើការជាមួយ អភិបាលខេត្ត មន្ទីរខ្សែបណ្តោយនៃក្រសួងជាតិ និងគណៈកម្មាធិការ ប្រតិបត្តិខេត្ត ។ យូអិនឌីភី ក៏ធ្វើការជិតស្និទ្ធផងដែរ ជាមួយឧត្តម ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ គណៈកម្មាធិការជាតិបោះឆ្នោត គណៈកម្មា ធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា អាជ្ញាធរប្រែប្រួលកាតព្វកម្ពុជា អាជ្ញាធរ កម្ពុជាគ្រប់គ្រងសកម្មភាពកំចាត់មីន និង សង្គ្រោះជនពិការដោយសារ

អ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាតិ នៃអ.ស.ប ជួយនៅក្នុងការប្រារព្ធ ទិវាបរិស្ថាន ពិភពលោក នៅលើបឹងទន្លេសាប ជាកន្លែងដែលពួកគេបាន និងកំពុងធ្វើការ ដើម្បី លើកកម្ពស់បរិស្ថានជីវិត ដែលកាត់បន្ថយសម្ពាធមក លើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅក្នុង បឹងនីមួយៗនៃមណ្ឌលនេះ ។ (UNV/Neissan Besharati)



មីន ស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍ជាតិកម្ពុជា ទទក និង គណៈកម្មាធិការស្តារ និងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជានៃក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ។ យូអិនឌីភី ធ្វើការជាមួយសមាគមអភិរក្សសត្វព្រៃ គណៈកម្មាធិការដើម្បី ការបោះឆ្នោត ដោយសេរីនិងយុត្តិធម៌ មជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់ សហគមន៍ ជំនួយផ្នែកច្បាប់កម្ពុជា និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុង ស្រុកជាច្រើនទៀត ។

កម្មវិធីអ្នកស្ម័គ្រចិត្តអ.ស.ប (UNV) ជម្រុញឱ្យមានការ ស្ម័គ្រចិត្ត ដើម្បីគាំទ្រឱ្យមានសន្តិភាព និង អភិវឌ្ឍន៍នៅទូទាំង ពិភពលោក ។ ការស្ម័គ្រចិត្តអាចកែប្រែជំហាន និងប្រភេទនៃការ អភិវឌ្ឍ និងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់សង្គមទាំងមូល និងបុគ្គលជាអ្នក ស្ម័គ្រចិត្តផ្ទាល់ផងដែរ ។ UNV រួមចំណែកដល់សន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍ តាមរយៈការតស៊ូ មតិឱ្យមានការស្ម័គ្រចិត្តនៅទូទាំងពិភពលោក ដែលលើកទឹកចិត្តឱ្យដៃគូនានា ដាក់បញ្ចូលភាពស្ម័គ្រចិត្តទៅក្នុងការ បង្កើតកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ និងក្រៀមគម្រោងស្ម័គ្រចិត្ត ។ UNV បាន ចាប់ផ្តើមធ្វើការនៅកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ១៩៩២ ហើយតាំងពីពេលនោះមក មានអ្នកស្ម័គ្រចិត្តច្រើនជាង ១.២០០ នាក់ បានធ្វើការជាមួយ ទីភ្នាក់ងារ អ.ស.ប ស្ទើរតែទាំងអស់ និងទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល និង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាច្រើន ។

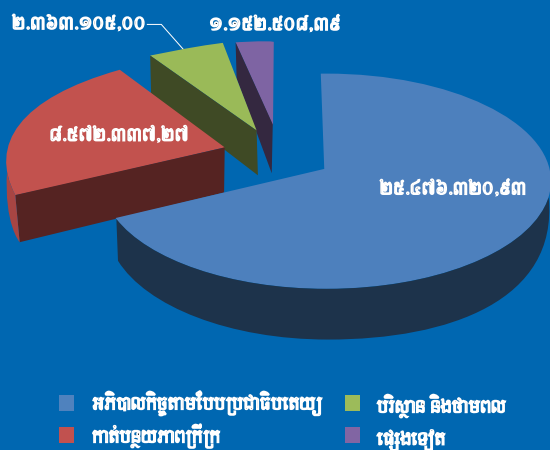
នៅឆ្នាំ ២០០៩ អ្នកស្ម័គ្រចិត្តអន្តរជាតិចំនួន ៣៥ នាក់ និង អ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាតិចំនួន ១០ នាក់នៃ UNV បានធ្វើការនៅកម្ពុជា ក្នុងវិស័យនានាច្រើនជាង ២៥ ដែលរាប់ចាប់ពីមេរោគអេដស៍/ ជម្ងឺអេដស៍ និងការបោះឆ្នោត រហូតដល់ការបោសសម្អាតគ្រាប់មីន និងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការអប់រំ ។ ជនកម្ពុជា ចំនួនប្រាំបួននាក់ ត្រូវបានចាត់ឱ្យធ្វើការជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត UNV អន្តរជាតិ នៅក្នុងបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាព អ.ស.ប និងការ អភិវឌ្ឍនៅអាហ្វ្រិក និងកន្លែងដទៃទៀតនៅអាស៊ី ។ រវាងឆ្នាំ ២០០៧ និង ២០០៩ ដោយសារ តែមូលនិធិត្រាស់ ជប៉ុនសម្រាប់ UNV អ្នកស្ម័គ្រចិត្តជាតិ UNV បានជម្រុញឱ្យមានសកម្មភាពនៃការរកចំណូលតាមវិធីផ្សេង ក្នុងចំណោមសហគមន៍ក្នុងបឹងនីមួយៗនៃមណ្ឌលបឹងទន្លេសាប ។ UNV គឺជាសមាជិកសកម្មមួយនៃ VolCam ដែលជាបណ្តាញទីភ្នាក់ងារ ស្ម័គ្រចិត្តដែលធ្វើការនៅកម្ពុជា ។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ រួមជាមួយ VolCam, UNV កម្ពុជា គឺជាទីភ្នាក់ងារនាំមុខក្នុងការបង្កើតវេបសាយ អន្តរកម្មមួយ និង កូនស្ទេរីវកៅមួយសម្រាប់ទីភ្នាក់ងារនានា និង បុគ្គលនានាដែលស្វែងរកឱកាសធ្វើការជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្តនៅកម្ពុជា (www.volcam.org) ។

# ម្ចាស់ជំនួយ

យូអិនឌីភី (មូលនិធិស្នូល)	៩.២០២.៧៨៨.៦៣
SIDA/ស៊ុយអែដ	៧.៨៨៨.៤៣៧.៨៩
DFID/ចក្រភពអង់គ្លេស	៦.៨៨៩.៨៣០.៩៦
សហភាពអឺរ៉ុប	៤.២៣៣.១២៣.៥១
AusAID/អូស្ត្រាលី	៤.១៨៥.៥៧៥.១០
CIDA/កាណាដា	១.៣៣២.៧៧១.៣៧
មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក	៩៨២.១០៥.៥៣
AEICD/អេស្ប៉ាញ	៦៣៣.៧៣៧.៣៤
ថវិកាបដិភាគពីប្រទេសកម្ពុជា	៤៤៤.១៦៤.៤៤
NZAid/នូវីលហ្សឺឡង់	៤៤៤.៦៧៣.៩៩
AFD/បារាំង	២៣៣.២៨១.៤៨
ពិធីសារម៉ុងប៊ែរណូ	២១៩.៧៧៩.៧៧
អង្គការដ្ឋានគីមីប្រទេសស៊ុយអែដ (Kemli)	១៧៧.៣២៥.៣១
យូអិនឌីភី/ជិនូយ IFTF ដល់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ តិចតួច II	១៧៧.២២៧.០០
នាយកដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចនិងកិច្ចការសង្គមនៃអ.ស.ប	១៦៧.៤៣៦.២៨
មូលនិធិប្រជាធិបតេយ្យនៃអ.ស.ប	១២០.០៥១.៧៣
សមាគមស.វ.អាណែអ.ស.ប	៧៣.៩៨០.៩៩
ជំនួយពីប្រទេសអៀរឡង់	៥៥.២៧៤.៣២
និរវេស	៥០.២៦១.០១
អ្នកស្នាមអាមេរិក	៣៨.៣៣១.០៤
UNAIDS	៧.១១៣.៩០
សរុប	៣៧.៥៦៤.២៧១.៥៩

# ការផ្ទេរសាច់ប្រាក់ជាដុល្លារអាមេរិក

ការចំណាយតាមវិស័យនៃប្រធានបទ នៅឆ្នាំ ២០០៩



# ពាក្យបំព្រួញ

AEICD	ទីភ្នាក់ងារប្រទេសអេស្ប៉ាញសម្រាប់សហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍ អន្តរជាតិ
AusAID	ទីភ្នាក់ងារប្រទេសអូស្ត្រាលីសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ
CDC	ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
CIDA	ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសកាណាដា
CMAA	អាជ្ញាធរកម្ពុជាគ្រប់គ្រងសកម្មភាពកំចាត់មិន និងសង្គ្រោះជនពិការ ដោយសារមិន
CMAC	មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពមិនកម្ពុជា
CRDB	គណៈកម្មាធិការស្តារ និងអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
DFID	នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (ចក្រភពអង់គ្លេស)
EU	សហភាពអឺរ៉ុប
FAO	អង្គការស្បៀង និងកសិកម្ម
GDP	ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប
GEF	មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក
GIS	ប្រព័ន្ធតីមានភូមិសាស្ត្រ
GPS	ប្រព័ន្ធទីតាំងភូមិសាស្ត្រ
ha	ហិកតា
ILO	អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ
NCDD	គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ
NEC	គណៈកម្មាធិការជាតិបោះឆ្នោត
NGO	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
NZAid	ទីភ្នាក់ងារជំនួយប្រទេសនូវីលហ្សឺឡង់
Organic Law	ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ
sq km	គីឡូម៉ែត្រការ៉េ
SNEC	ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ
SIDA	ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសស៊ុយអែដ
Trade SWAp	អភិក្រមគ្របដណ្តប់លើវិស័យទាំងមូលផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម
UNV	អ្នកស្ម័គ្រចិត្តអង្គការសហប្រជាជាតិ
UNESCO	អង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ
WTO	អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក





យូអិនធីភី គាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្មមួយចំនួន ដូចជាការផលិតសូត្រនៅខេត្តតាកែវជាដើម( យូអិនធីភី/អារ៉ាន់តូ លេឌីយ៉ូ)



Cambodia

### កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ

លេខ ៥៣, វិថី ប៉ាស្ទ័រ សង្កាត់បឹងកេងកង  
ប្រអប់ប្រៃសណីយ៍ លេខ ៨៧៧, ភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា  
ទូរស័ព្ទ: +៨៥៥ (០)២៣ ២១៦ ១៦៧ / ២១៤ ៣៧១  
ទូរសារ: +៨៥៥ (០)២៣ ២១៦ ២៥៧ / ៧២១ ០៤២  
អ៊ីមែល: registry.kh@undp.org  
<http://www.un.org.kh/undp>